

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในโครงการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี

สารนิพนธ์
ของ
นาวิน วิไลเลิศ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการท่องเที่ยว
เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2549

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในโครงการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี

บทคัดย่อ
ของ
นาวิณ วิไลเลิศ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการท่องเที่ยว
เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2549

นาวิน วิไลเลิศ. (2549). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี. สารนิพนธ์ วท.ม. (การวางแผนและการจัดการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : รองศาสตราจารย์สุภาพร สุกสีเหลือง.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อการศึกษามูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี จำนวน 400 คน โดยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว การเปรียบเทียบเชิงซ้อนตามวิธีของเซฟเฟ่ และการทดสอบไค – สแควร์ ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 10

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทรัพยากรท่องเที่ยวที่โดดเด่นของโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี คือ น้ำตกธารงาม จุดชมวิว สวรรวมพรรณไม้ป่า 60 พรรษามหาราชาินี เส้นทางศึกษาธรรมชาติ สัตว์ป่า พืชพันธุ์ถิ่นล้านปีภูฝอยลม อุทยานล้านปีภูฝอยลม วิถีชีวิตชุมชน อาหารพื้นบ้าน ประเพณีฟุตบอลภูฝอยลมคัลป์ โครงการคืนความสะอาดให้ภูฝอยลม กิจกรรมดูนก กิจกรรมการศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมเดินป่า ระบบสาธารณูปโภค และโครงสร้างพื้นฐาน
2. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 15 – 24 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท และส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. สาเหตุที่นักท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว ก็คือ ต้องการผ่อนคลายความตึงเครียดจากการทำงาน / ศึกษาเล่าเรียน ต้องการมีส่วนร่วมปะสังสรรค์กับเพื่อน ต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับชีวิต และต้องการสนับสนุนนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล
4. นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานีในระดับมาก โดยเฉพาะความสวยงามของสถานที่

ท่องเที่ยว และมีความประทับใจต่อสถานที่ท่องเที่ยวมากที่สุด คือ น้ำตกธารงาม และจุดชมวิวด้านการบริการอยู่ในระดับปานกลาง

5. ผลการทดสอบสมมติฐาน

5.1 เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิภาคที่อาศัยอยู่ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว แตกต่างกัน

5.2 เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิภาคที่อาศัยอยู่ แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

6. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควรปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ให้มีความสวยงาม ปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค และโครงสร้างพื้นฐานให้พร้อมต่อการรองรับจากนักท่องเที่ยว เช่น ถนน ระบบคมนาคมขนส่ง ป้ายบอกทาง ป้ายสื่อความหมาย โทรศัพท์สาธารณะ ระบบไฟฟ้า การรองรับขยะ ห้องน้ำ เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

THE SATISFACTION OF THAI TOURISTS TOWARD TOURISM IN PHU FOILOM
ECOTOURISM PROJECT OF UDON – THANI PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
NAWIN VILAILERT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Science Degree in Ecotourism Planning and management
at Srinakharinwirot University
May 2006

Nawin Vilailert. (2006). *The Satisfaction of Thai Tourists Toward Tourism in Phu Foilom Ecotourism project of Udon – Thani Province*. Master's Project, M.S. (Ecotourism Planning and Management). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor : Assoc. Prof. Supaporn Suksileung.

The objectives of this research are to study the tourism motivation and satisfaction of Thai tourists toward Phu Foilom Ecotourism Project of Udon – Thani Province. The sampling groups under this research study were 400 Thai tourists traveling to Phu Foilom Ecotourism project of Udon – Thani Province. Resource audit and questionnaire form were used as research instrument. Statistical analyses were performed by using SPSS for percentage, mean, standard deviation, t-test independent, one-way analysis of variance, Scheffie's test for multiple comparison and Chi-square test of independence.

The results of the research were as follows.

1. Phu Foilom Ecotourism Project's initiate tourism resources are Tharn Ngam waterfall, sight seeing points, Her Majesty the Queen's Golden Jubilee Garden, natural trekking route, Phu Foilom Dinosaur Park, folkways, local foods, Phu Foilom Football Club, Phu Foilom Cleaning Project, bird watch activities, nature study activities, trekking activities, public utility systems and basic infrastructures.

2. Most of Thai tourists traveling to Phu Foilom Ecotourism Project of Udon – Thani province were male, residents of the Northeastern region with age range from 15 – 24 years. Most of them have educational level of bachelor degree with income less than 10,000 bahts.

3. The reasons in which tourists decided to go to Phu Foilom were to relax from work or study, to get together with friends, to explore new experiences and want to support government's tourism campaign.

4. Most of Thai tourists were satisfied with Phu Foilom Ecotourism Project of Udon – Thani province especially on beauty of tourist attractions and they were most

impressed to natural tourist attractions especially the Tharn – Ngam waterfall and viewpoint. However, the service were in the middle level of satisfaction.

5. The results of hypothesis testing were as follows.

5.1 Thai tourists with different sex, age, education level, occupation, monthly income and residential region had different motivation in tourism.

5.2 Thai tourists with different sex, age, educational level, occupation, monthly income and residential region had different levels of satisfaction toward traveling in Phu Foilom Ecotourism Project of Udon – Thani province.

6. The guidelines to develop ecotourism were improvement of the scenery to be more attractive. Public utility systems and basic infrastructures including path ways, communication systems, road signs, signs, public telephones, electricity systems, trash gathering, toilets, and amount of guards should be improved to service tourists. More over, public relation should be promoted and personnel need to be educated for ecotourism.

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยุคชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในโครงการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี

สารนิพนธ์
ของ
นาวิน วิไลเลิศ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการท่องเที่ยว
เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2549

ประกาศคุณูปการ

“ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น” เป็นสูตรสำเร็จของสารนิพนธ์เล่มนี้ กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สุภาพร สุกสีเหลือง ที่กรุณาเป็นที่ปรึกษาสารนิพนธ์ คอยให้คำปรึกษา คำแนะนำ และช่วยเหลือศิษย์ด้วยความเมตตาตลอดมา

กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชาคริต ชุ่มวัฒนะ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ กรองแก้ว พุทธิยาสถาพร ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบสารนิพนธ์ ชี้แนะจุดบกพร่อง เพื่อนำไปปรับปรุง แก้ไข ให้สารนิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์พิสมัย จารุจิตติพันธ์ และ ดร.ปัญญา ธีระวิทย์เลิศ ที่ช่วยกรุณาตรวจสอบความถูกต้องและความชัดเจนของแบบสอบถาม เพื่อความเป็นมาตรฐานของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

กราบขอบพระคุณ คณะอาจารย์ จากสถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทุกท่านที่ให้โอกาส ให้ความรู้ตลอดระยะเวลาการศึกษา

และที่สำคัญอย่างยิ่ง กราบขอบพระคุณ คุณพ่อ และคุณแม่ (คุณธวัชชัย และคุณวนิดา วิไลเลิศ) ที่เป็นผู้ให้ทุนการศึกษา ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษา คอยแนะแนวทางในการดำเนินชีวิต และเป็นกำลังใจให้ลูกเสมอมา

กราบขอบพระคุณ คุณพิชัย วัชรวงศ์ไพบูรณ์ หัวหน้าโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี และคุณวีระศักดิ์ พุทธิศิริ เจ้าหน้าที่ประจำโครงการฯ ที่ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว คำแนะนำ และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณผู้มีส่วนร่วมในการทำสารนิพนธ์ทุกท่าน ในทุก ๆ ขั้นตอน หากบุคคลใดที่มีได้เอ่ยนาม ผู้วิจัยใคร่ขอกราบอภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

นาวิน วิไลเลิศ

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการ
สอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวใน
โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี ของ นาวิน วิไลเลิศ จบนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
วางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ สุภาพร สุกสีเหลือง)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(รองศาสตราจารย์ สุภาพร สุกสีเหลือง)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ สุภาพร สุกสีเหลือง)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาคริต ชุ่มวัฒนะ)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กรองแก้ว พุทธิยาสถาพร)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่.....เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
สมมุติฐานในการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	20
แนวคิดเกี่ยวกับขีดความสามารถในการรองรับของสิ่งแวดล้อม.....	28
แนวคิดเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว.....	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
ข้อมูลสภาพทั่วไปของจังหวัดอุดรธานี.....	42
ข้อมูลสภาพทั่วไปโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูผายล.....	49
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	53
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	53
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	103
5. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	106
สังเขปความมุ่งหมาย และวิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	106
สรุปผลการวิจัย.....	110
อภิปรายผล.....	118
ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัย.....	128
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	129
บรรณานุกรม.....	130
ภาคผนวก ก.....	136
แบบตรวจสอบทรัพย์สินฯ.....	137
ภาคผนวก ข.....	142
แบบสอบถาม.....	143
ภาคผนวก ค.....	148
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	149
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	150

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ.....	69
2 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ.....	70
3 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา.....	71
4 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ.....	72
5 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้.....	73
6 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามภูมิภาคที่อาศัยอยู่.....	74
7 ตารางแสดงระดับความสำคัญของมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จำแนกตามมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว.....	75
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของมูลเหตุจูงใจ ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จำแนกตามมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว.....	78
9 แสดงระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อ โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม.....	81
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมจำแนกตามปัจจัยที่พิจารณา.....	85
11 ปัญหาที่นักท่องเที่ยวประสบระหว่างเดินทางท่องเที่ยว ในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม.....	89
12 ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว.....	90
13 การเปรียบเทียบมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแยกตามเพศ.....	91

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
14 การเปรียบเทียบมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแยกตามอายุ.....	92
15 การเปรียบเทียบมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแยกตามระดับการศึกษา.....	93
16 การเปรียบเทียบมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแยกตามอาชีพ.....	94
17 การเปรียบเทียบมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแยกตามรายได้.....	95
18 การเปรียบเทียบมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแยกตามภูมิภาคที่อาศัยอยู่.....	96
19 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแยกตามเพศ.....	97
20 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแยกตามอายุ.....	98
21 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแยกตามระดับการศึกษา.....	99

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
22 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแยกตามอาชีพ.....	100
23 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแยกตามรายได้.....	101
24 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแยกตามภูมิภาคที่อาศัยอยู่.....	102

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 ตราประจำจังหวัดอุดรธานี.....	42
3 โลโก้ ฝอยลม.....	49
4 แผนที่จังหวัดอุดรธานี.....	51
5 แผนที่โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฝอยลม.....	52
6 น้ำตกธารงาม.....	61
7 สวนรวมพรรณไม้ป่า 60 พรรษามหาราชนี.....	61
8 จุดชมวิว.....	62
9 พิพิธภัณฑ์ล้านปีภูฝอยลม.....	63
10 อุทยานล้านปีภูฝอยลม.....	63
11 โครงการคืนความสะอาดให้ภูฝอยลม.....	64
12 กิจกรรมศึกษารวมชาติ.....	65
13 ป้ายบอกทาง.....	65
14 เจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัย.....	66
15 บ้านพักนักท่องเที่ยว.....	66
16 ห้องสุขา.....	66
17 บริการเต็นท์พักแรม.....	67
18 ร้านค้าสวัสดิการ.....	67
19 บริการตู้โทรศัพท์สาธารณะ.....	67
20 การรองรับขยะ.....	68
21 บริการนวดแผนโบราณ.....	68
22 ลานจอดรถ.....	68
23 ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ.....	69
24 ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ.....	70
25 ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา.....	71

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
26 ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ.....	72
27 ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้.....	73
28 ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามภูมิภาคที่อาศัยอยู่.....	74
29 ค่าเฉลี่ยของมูลเหตุจูงใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามา ท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี.....	79
30 ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามา ท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี.....	88

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ความอยากรู้ อยากเห็นของมนุษย์ ทำให้เกิดการท่องเที่ยวมาตั้งแต่โบราณกาล ต่อมาได้มีการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวให้ชัดเจนขึ้นจนกลายเป็นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบัน การท่องเที่ยวมีบทบาทอย่างมากในการสร้างรายได้จำนวนมหาศาลเข้าประเทศไทย ก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวมูลค่า 384,000 ล้านบาทในปี 2547 (กองสถิตินักท่องเที่ยว. 2548) ทำให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ จึงเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเป็นการบริการส่งออกที่ส่งผลบวกหรือให้ผลประโยชน์อย่างมหาศาลต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่น ทำให้สามารถผลิตสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ ทั้งยังก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างอาชีพการจ้างงานสร้างรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น ทั้งนี้เพราะประเทศไทยมีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ทั้งด้านกายภาพ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ภูมิปัญญา ความมีเอกลักษณ์ทางศิลปะ อาหารไทยซึ่งเป็นที่ยอมรับจากนานาชาติ แต่ถึงแม้ว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะสามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศได้ แต่ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อทั้งด้านบวกและด้านลบ ทั้งนี้เพราะการท่องเที่ยวจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรทั้งทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม ทั้งนี้หากไม่มีการจัดการทรัพยากรที่ดีพอก็จะส่งผลเสียต่อภาพรวมของประเทศและของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในอนาคตได้ การที่วัฒนธรรมตะวันตกได้เข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของประเทศ อาจทำให้เอกลักษณ์ความเป็นไทยสูญหายไปและแหล่งท่องเที่ยวในประเทศบางแหล่งเสื่อมโทรมลง

ด้วยเหตุนี้จึงก่อให้เกิดกระแสที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นไปในลักษณะการพัฒนาอย่างยั่งยืนมากยิ่งขึ้น การท่องเที่ยว การอนุรักษ์ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมให้มากที่สุด จุดประสงค์ของการเดินทางและการเลือกแหล่งท่องเที่ยวเป็นไปตามกระแสในการพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ด้าน คือ กระแสความต้องการศึกษาเรียนรู้ กระแสความต้องการพัฒนาและกระแสที่ต้องการให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม โดยยึดหลักการบริหารกลยุทธ์แบบบูรณาการ เป็นการมองทุก ๆ ด้านไปพร้อม ๆ กัน เน้นประชาชนเป็นหลัก เพื่อขจัดปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงเข้ามามีบทบาทอย่างมากในปัจจุบัน เนื่องจากนักท่องเที่ยวมีรสนิยมที่เปลี่ยนแปลงไปแสวงหาประสบการณ์ที่แปลกใหม่ นอกเหนือจากแหล่งท่องเที่ยวเดิมที่มีอยู่แล้วในปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนักท่องเที่ยวและบริษัทนำเที่ยว มีความตระหนักใน

ปัญหาสภาพแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น นักท่องเที่ยวเหล่านี้จะมุ่งแสวงหาประสบการณ์จากธรรมชาติ มีความรู้สึกห่วงหาต่อสภาพแวดล้อม และต้องการอนุรักษ์ธรรมชาติ การเดินทางท่องเที่ยวในลักษณะนี้นิยมเดินทางด้วยตนเองหรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งจะได้ซึมซาบความเป็นธรรมชาติอย่างเต็มที่ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยววันนั้น ๆ จะเน้นกิจกรรมที่สัมผัสกับธรรมชาติโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นการตั้งแคมป์ คุนุก ปั่นจักรยาน เป็นต้น พร้อมทั้งได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ประจำแหล่งท่องเที่ยววันนั้น ๆ ด้วย จึงทำให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพที่เหมาะสม มีทัศนียภาพที่สวยงาม มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลายแห่งในทุกภูมิภาค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็เป็นภูมิภาคหนึ่งที่มีความงดงามตามธรรมชาติ รวมถึงศิลปวัฒนธรรม และโบราณสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์

จังหวัดอุดรธานีเป็นจังหวัดใหญ่ที่เป็นศูนย์กลางการคมนาคม มีระบบเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 3 ของภาค รองจากนครราชสีมาและขอนแก่น เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย โดยเฉพาะภาพของการเป็นดินแดนแห่งวัดป่า ประตูลู่ประเทศลาว ดินแดนอินโดจีนและยังเป็นดินแดนที่มีอารยธรรมเก่าแก่แห่งหนึ่งของโลก นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและมรดกธรรมชาติที่มีชื่อเสียงอีกด้วย ส่วนใหญ่ประชากรประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้าง อุดรธานียังมีฐานะเป็นศูนย์กลางส่งเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ใหญ่ที่สุดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการขยายตัวทางด้านการค้าอย่างรวดเร็วในเขตจังหวัด มีบริการด้านการเงินและการลงทุนอย่างพร้อมมูลด้วย และมีรายได้จากการท่องเที่ยวในปี พ.ศ.2547 ทั้งสิ้น 4,804.49 ล้านบาท (โครงการสำรวจสถิติการท่องเที่ยวภายในประเทศ พ.ศ.2547 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดอุดรธานี)

โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าพันดอน-ปะโด ห่างจากตัวเมืองอุดรธานี 40 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 192,350 ไร่ บนเทือกเขาภูพานน้อย เขตตำบลทับกุง อ.หนองแสง ภูฝอยลมจัดเป็นศูนย์ศึกษาธรรมชาติที่ดีที่สุดในภาคอีสาน มีแปลงปลูกสาธิตและสวนรวมพรรณไม้ 60 พรรษามหาราชนิ บริเวณที่ทำการสามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์ ตัวเมืองอุดรธานีได้ ในภูฝอยลมมีกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ อาทิ เส้นทางศึกษาธรรมชาติ การตั้งแคมป์พักแรม นับเป็นการเรียนรู้ในทางตรงจากประสบการณ์จริงที่หาโอกาสพบได้ยากแล้ว นักท่องเที่ยวยังได้พัฒนาความคิดในการอนุรักษ์ การพัฒนาการท่องเที่ยวให้คงรูปแบบทางธรรมชาติมากที่สุด

เนื่องจากโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่กำลังได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวและได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและทางจังหวัดในด้านการท่องเที่ยว ดังนั้น เพื่อให้โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความพึงพอใจจากนักท่องเที่ยว

และเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งในปัจจุบันและอนาคต จึงเห็นสมควรที่จะมีการทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมต่อไปในอนาคต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวที่น่าสนใจในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการนำไปพัฒนา วางแผน ปรับปรุงการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี ทางด้านกายภาพ ด้านการบริหารและเป็นข้อมูลสำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. **ขอบเขตพื้นที่ที่ศึกษา** ได้แก่ โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้
 - 1.1 แบบตรวจสอบทรัพยากร (สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มศว)
 - 1.2 แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย
 - 1.3 การทดสอบสมมติฐานที่ใช้ในการวิจัย
 - 1.4 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2. ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี ในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2548 ซึ่งมีจำนวนนักท่องเที่ยวประมาณ 19,783 คน (สถิตินักท่องเที่ยวประจำปี พ.ศ.2547, กองสถิตินักท่องเที่ยวโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวบริเวณโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมในช่วงระยะเวลา 1 เดือน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามหลักการคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane .1973) โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1 ตัวแปรอิสระ

1.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์

1.1.1 เพศ

1.1.1.1 ชาย

1.1.1.2 หญิง

1.1.2 อายุ

1.1.2.1 ต่ำกว่า 15 ปี

1.1.2.2 15 ปี – 24 ปี

1.1.2.3 25 ปี – 34 ปี

1.1.2.4 35 ปี – 44 ปี

1.1.2.5 45 ปีขึ้นไป

1.1.3 ระดับการศึกษา

1.1.3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

1.1.3.2 ปริญญาตรี

1.1.3.3 สูงกว่าปริญญาตรี

1.1.4 อาชีพ

1.1.4.1 นักเรียนนักศึกษา

1.1.4.2 รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ

- 1.1.4.3 พนักงานบริษัท / รับจ้างทั่วไป
- 1.1.4.4 ประกอบธุรกิจส่วนตัว
- 1.1.4.5 พ่อบ้านแม่บ้าน
- 1.1.4.6 อื่น ๆ
- 1.1.5 รายได้
 - 1.1.5.1 1 – 10,000 บาท
 - 1.1.5.2 10,001 – 20,000 บาท
 - 1.1.5.3 20,001 – 30,000 บาท
 - 1.1.5.4 30,001 – 40,000 บาท
 - 1.1.5.6 40,000 บาทขึ้นไป
- 1.1.6 ภูมิภาคที่อาศัยอยู่
 - 1.1.6.1 ภาคเหนือ
 - 1.1.6.2 ภาคใต้
 - 1.1.6.3 ภาคตะวันออก
 - 1.1.6.4 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ระบุงจังหวัด.....)
 - 1.1.6.5 ภาคตะวันตก
 - 1.1.6.6 ภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพฯ)
 - 1.1.6.7 กรุงเทพมหานคร
- 1.2 การตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว
 - 1.2.1 ด้านทรัพยากรธรรมชาติ
 - 1.2.2 ด้านประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม
 - 1.2.3 ด้านมหกรรม / เทศกาล
 - 1.2.4 ด้านกิจกรรม
 - 1.2.5 ด้านการบริการ
- 1.3 มลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว
 - 1.3.1 มลเหตุจูงใจด้านกายภาพและจิตวิทยา
 - 1.3.2 มลเหตุจูงใจด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - 1.3.3 มลเหตุจูงใจด้านวัฒนธรรมและการศึกษา
 - 1.3.4 มลเหตุจูงใจด้านปัจจัยผลักดันอื่น ๆ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ความพึงพอใจ** หมายถึง ผลตอบสนองทางด้านอารมณ์และความรู้สึกของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม
2. **นักท่องเที่ยวชาวไทย** หมายถึง บุคคลที่มีสัญชาติไทย ที่เดินทางไปท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อนหย่อนใจโดยไปเพื่อประกอบอาชีพ ทั้งนักท่องเที่ยวต่างภูมิลำเนาและนักท่องเที่ยวชาวอุดรธานีเองโดยเดินทางไปเช้า – เย็นกลับ และพักค้างคืน
3. **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ** หมายถึง การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ชื่นชม ศึกษา เรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณและสัตว์ป่า
4. **การบริหารจัดการและบุคลากร** หมายถึง การจัดการระบบต่าง ๆ การดำเนินงานข้าราชการและพนักงานที่ทำงานในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม ที่มีหน้าที่ให้บริการด้านการท่องเที่ยวในทุกรูปแบบ
5. **ระดับการศึกษา** หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดในปัจจุบันของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
6. **โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม** หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับธรรมชาติและได้รับความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว
7. **รายได้** หมายถึง รายได้ของบุคคลที่ได้จากการประกอบอาชีพการงานหรือนักเรียนนักศึกษาที่มีรายได้จากผู้ปกครอง
8. **สิ่งอำนวยความสะดวก** หมายถึง สิ่งปลูกสร้างหรือบริการที่ทางแหล่งท่องเที่ยวมีไว้เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบาย ได้แก่ ห้องน้ำ ห้องพัก ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ลานจอดรถ เป็นต้น
9. **ความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยว** หมายถึง ความรู้สึกของนักท่องเที่ยวแต่ละคนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมจังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีความเห็นในลักษณะชอบหรือไม่ชอบต่อสถานที่ท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ถ้ามีความรู้สึกชอบต่อสถานที่ท่องเที่ยว แสดงว่ามีความพึงพอใจต่อสถานที่นั้น

10. ระดับความพึงพอใจ หมายถึง ผลตอบสนองทางอารมณ์ ความรู้สึกต่อระดับคุณภาพ ด้านต่าง ๆ เช่น การเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวกของโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัด อุตรดิตถ์ โดยกำหนดระดับความพึงพอใจให้เป็นคะแนนดังต่อไปนี้

5 คะแนน	=	มีความพึงพอใจมากที่สุด
4 คะแนน	=	มีความพึงพอใจมาก
3 คะแนน	=	มีความพึงพอใจปานกลาง
2 คะแนน	=	มีความพึงพอใจน้อย (ควรปรับปรุงให้ดีขึ้น)
1 คะแนน	=	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด (ควรแก้ไขอย่างเร่งด่วน)

11. การเข้าถึง หมายถึง ความสะดวก การใช้เวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยว สภาพถนน ในการเดินทางเข้ามาในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุตรดิตถ์

12. กิจกรรม หมายถึง สิ่งที่ได้จัดขึ้นให้นักท่องเที่ยวได้มีความเพลิดเพลินและได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว ได้แก่ การดูนก เดินป่า การเล่นรอบกองไฟ การดูดาว เป็นต้น

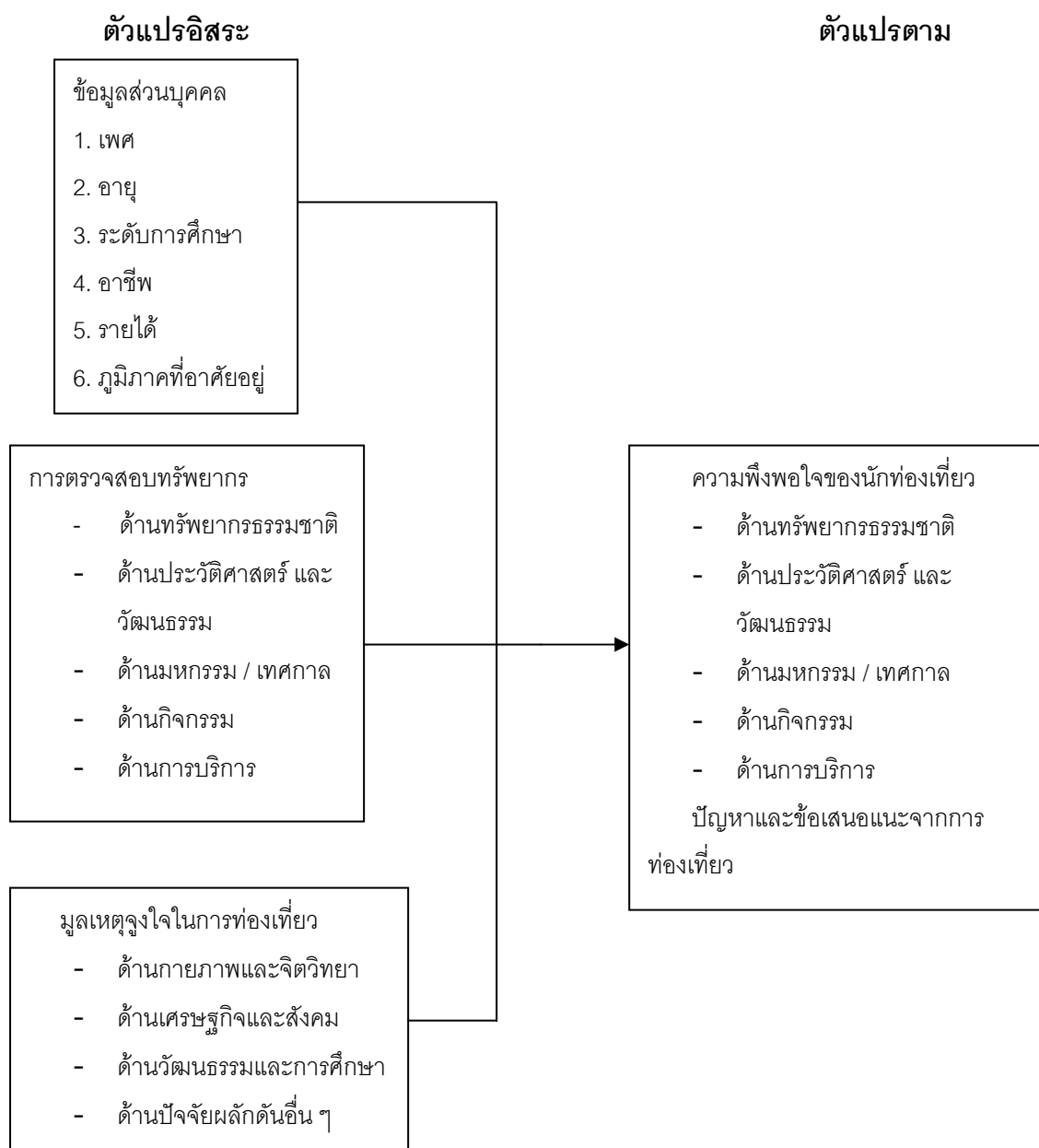
13. ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวซึ่งอาศัย ลักษณะเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยวทางด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 13.1 ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว
- 13.2 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวด้วยความสะดวก ปลอดภัย
- 13.3 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว และชุมชนในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว
- 13.4 สิ่งอำนวยความสะดวกในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวที่ช่วยสนับสนุนการท่องเที่ยว เช่น ที่จอดรถ สุขา

14. ลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม หมายถึง ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิภาคที่อาศัยอยู่

15. มุมเหตุจูงใจของนักท่องเที่ยว หมายถึง สาเหตุของความต้องการที่เกิดขึ้นภายใน จิตใจของนักท่องเที่ยวแต่ละบุคคล ประกอบด้วย มุมเหตุจูงใจด้านกายภาพและจิตวิทยา ด้าน เศรษฐกิจและสังคม ด้านวัฒนธรรมและการศึกษาและด้านปัจจัยผลักดันอื่น ๆ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
3. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
4. แนวคิดเกี่ยวกับขีดความสามารถในการรองรับของสิ่งแวดล้อม
5. แนวคิดเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. ข้อมูลสภาพทั่วไปของจังหวัดอุดรธานี
8. ข้อมูลสภาพทั่วไปของโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

1.1 ความหมายของความพึงพอใจ

จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หน้า 793 ได้ให้ความหมายคำว่า “พึงพอใจ” คือ รัก ชอบใจ ส่วน “ความพอใจ” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Satisfaction” ซึ่งมีความหมายโดยทั่วไปว่า ระดับความรู้สึก ในทางบวกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด

ชวลิต เหล่ารุ่งกาญจน์ (2538:9) ได้ให้ความหมายของความพึงใจไว้ว่า ความรู้สึกทางบวก ความรู้สึกทางลบ และความสุขที่มีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อน โดยความพึงใจจะเกิดขึ้นเมื่อความรู้สึกทางบวกมากกว่าความรู้สึกทางลบ

โวล์แมน (สุวัฒน์ ไบเจริญ .2540:27; อ้างอิงจาก Wolman. 1973) ได้ให้ความหมายของความพึงใจไว้ว่า ความพึงใจ หมายถึงมีความรู้สึก (Feeling) มีความสุขเมื่อคนเราได้รับผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย (Goals) ความต้องการ (Wants) หรือแรงจูงใจ (Motivation)

วรูม (Vroom. 1964:99) อธิบายไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทัศนคติและความพึงพอใจในสิ่งหนึ่ง สามารถใช้แทนกันได้ เพราะคำสองคำนี้ หมายถึงผลที่ได้จากการที่บุคคลได้เข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้น

และทัศนคติด้านบวกจะแสดงให้เห็นสภาพความพึงพอใจในสิ่งนั้น ๆ ส่วนทัศนคติด้านลบจะแสดงให้เห็นสภาพความไม่พึงพอใจ

มอร์ส (Morse.1955:27) ให้ความเห็นว่า ความพึงพอใจหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถลดความเครียดของบุคคลให้น้อยลง ถ้ามีความเครียดมาก จะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

กู๊ด (อัจฉรา โทบุญ.2534:13 ; อ้างอิงจาก Good. 1973: 27) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึงคุณภาพ หรือระดับความพึงพอใจ ซึ่งเป็นผลจากความสนใจในสิ่งต่าง ๆ และทัศนคติของบุคคลต่อกิจกรรม

พอตเตอร์ และลอร์โลว์ (Porter ; & Lawler. 1975) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง แนวคิดหรือทัศนคติอย่างหนึ่ง เป็นภาวะรับรู้ภายในซึ่งเกิดจากความคาดหวังในสิ่งต่าง ๆ

จากความหมายของความพึงพอใจที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นพอสรุปได้ว่าความพึงพอใจของบุคคลจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองในระดับหนึ่งตามที่คาดหวังไว้หรือเหนือความคาดหวังนั้น แต่ถ้าหากความต้องการนั้นไม่ได้รับการตอบสนองตามความคาดหวังไว้ ความพึงพอใจก็จะไม่เกิดขึ้น

1.2 ความสำคัญของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งซึ่งช่วยให้งานประสบความสำเร็จโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานที่เกี่ยวกับการบริการ ซึ่งมีความสำคัญต่อผู้ให้และผู้รับบริการ ดังนี้

ความสำคัญต่อผู้ให้บริการ

1. ความพึงพอใจของลูกค้า เป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของบริการ
2. ความพึงพอใจของลูกค้า เป็นตัวแปรสำคัญในการประเมินคุณภาพของการบริการ
3. ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานบริการเป็นตัวชี้วัดคุณภาพและความสำเร็จของงานบริการ

ความสำคัญต่อผู้รับบริการ

1. ความพึงพอใจของลูกค้าเป็นตัวผลักดันคุณภาพชีวิตที่ดี
2. ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานเป็นการช่วยพัฒนาคุณภาพงานบริการและผู้

ที่มีอาชีพด้านการบริการ นอกจากนั้นยังมีความพึงพอใจที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยอื่น ๆ อีกมากมายเช่น ความพึงใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพตามธรรมชาติอันหมายถึงพฤติกรรมหรือการแสดงออกถึงความรู้สึกที่ดี หรือเจตคติที่ดีรวมถึงอารมณ์ความรู้สึกที่ดีใด ๆ ของมนุษย์ ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ตามธรรมชาติได้แก่ สภาพของน้ำ ทราบาย อากาศ พืชพันธุ์ไม้ ภูมิประเทศและความพึงใจที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น หมายถึง พฤติกรรมหรือการแสดงความรู้สึกที่ดี เจตคติที่ดี

รวมถึงอารมณ์ความรู้สึกที่ดีใด ๆ ของมนุษย์ ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์เป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้น เช่น ระบบสาธารณูปโภค อาคารสิ่งปลูกสร้าง จำนวนผู้คน ประเพณี วัฒนธรรม และรวมถึงการบริการเพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่ บริการที่พัก ห้องอาบน้ำ – สุขา ร้านอาหารอาหาร หาบแร่ แผงลอย เรือเช่า เป็นต้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2539: 21-22)

1.3 ทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's theory of motivation)

ทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์มีข้อสมมติฐานดังนี้ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ 2546: 209-211)

1. มนุษย์มีความต้องการหลายประการและเป็นความต้องการที่ไม่สิ้นสุด
2. ความต้องการนั้นมีความสำคัญแตกต่างกัน มนุษย์จึงสามารถจัดลำดับความสำคัญของความต้องการได้ (Hierarchy of needs)

ของความต้องการได้ (Hierarchy of needs)

3. บุคคลจะแสวงหาความต้องการที่สำคัญที่สุดหรือสำคัญมากกว่าก่อน
4. เมื่อบุคคลได้สิ่งที่ต้องการมาตอบสนองของความต้องการของตนแล้วความจำเป็นในสิ่งนั้นจะหมดไป
5. บุคคลจะเริ่มสนใจในความต้องการที่สำคัญอย่างอื่นต่อไป

ตามทฤษฎีของมาสโลว์ได้จัดประเภทความต้องการตามความสำคัญออกเป็น 5 ระดับจากต่ำไปสูง ดังนี้

ลำดับชั้นความต้องการตามทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow's hierarchy of needs)

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานเพื่อความอยู่รอด เช่น อาหาร อากาศ น้ำดื่ม ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ

2. ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (Safety needs) เป็นความต้องการที่เหนือกว่าความต้องการเพื่อความอยู่รอด ซึ่งมนุษย์ต้องการที่จะเพิ่มความต้องการในระดับที่สูงขึ้น เช่น ต้องการความมั่นคงในการทำงาน ความต้องการได้รับการปกป้องคุ้มครอง ความต้องการความปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ

3. ความต้องการด้านสังคม (Social needs) หรือความต้องการความรักและการยอมรับจากสังคม (Love and belongingness need) เช่น ความต้องการทั้งในแง่ของการให้และการได้รับซึ่งความรัก ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ความต้องการให้ได้รับการยอมรับ เป็นต้น

4.ความต้องการการยกย่อง (Esteem needs) เป็นความต้องการยกย่องส่วนตัว (Self-esteem) ความนับถือ (Recognition) และสถานะ (Status) จากสังคม ตลอดจนเป็นความพยายามที่จะให้มีความสัมพันธ์ระดับสูงกับบุคคลอื่น เช่น ความต้องการให้ได้รับความเคารพนับถือ ความสำเร็จ ความรู้ศักดิ์ศรี ความสามารถ สถานะที่ดีในสังคม และมีชื่อเสียงในสังคม เป็นต้น

5.ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self-actualization needs) เป็นความต้องการสูงสุดของแต่ละบุคคล ซึ่งถ้าบุคคลใดสามารถบรรลุความต้องการในขั้นนี้ก็จะได้รับการยกย่องเป็นพิเศษ เช่น ความต้องการที่เกิดจากความสามารถในการทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จด้วยตัวของตัวเอง

1.4 แรงจูงใจในการท่องเที่ยว

สำหรับการเดินทางและท่องเที่ยว นั้นเกิดจากความต้องการและความรู้สึกภายในของแต่ละบุคคล ประกอบกับมีปัจจัยต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ผลักดันให้สามารถเดินทางได้และยังมีแรงจูงใจอีกหลายอย่างที่ทำให้คนอยากเดินทางมากขึ้น

แรงจูงใจในการท่องเที่ยว ที่สำคัญ ๆ และกระตุ้นให้คนเดินทางมากขึ้น ได้แก่

1.แรงจูงใจทางด้านกายภาพและจิตวิทยา (Physical and psychological motives) ได้แก่ ความต้องการพักผ่อนทั้งร่างกายและจิตใจ เพื่อหลีกเลี่ยงจากงานจำเจ และความยุ่งยากต่างๆ ไปหามุมสงบเพื่อรักษาสุขภาพ อาบน้ำแร่ รักษาโรคตามคำแนะนำของแพทย์ เล่นกีฬา ว่ายน้ำ เล่นสกี เล่นเรือใบ ตกปลา การเที่ยวชมธรรมชาติ การซื้อของ การท่องเที่ยวเพื่อแสวงหาความเพลิดเพลิน และได้พักผ่อนจิตใจของตนเองด้วย เช่น การไปทัวร์ “สมาธิ” (Meditation tour)

2.แรงจูงใจทางด้านวัฒนธรรมและการศึกษา (Cultural / personal education motives) เป็นแรงจูงใจในด้านความอยากรู้อยากเห็น อยากรู้จักผู้คน สถานที่ และประเทศที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน สนใจอยากรู้เกี่ยวกับศิลปะ วัฒนธรรม เทศกาล สถาปัตยกรรม ดนตรี นาฏศิลป์ ศิลปะพื้นบ้าน สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ธรรมชาติและเพื่อศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจว่าเชื้อชาติอื่น ๆ มีความเป็นอยู่อย่างไร ทำให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Eco-tourism) อย่างแพร่หลายในปัจจุบัน

3.แรงจูงใจทางด้านสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Social / interpersonal / ethnic motives) ได้แก่ การไปเยี่ยมญาติหรือเพื่อน เยี่ยมสถานที่เกิด การได้พบหรือรู้จักกับมิตรใหม่ ซึ่งอาจจะต่างเชื้อชาติ ศาสนากับตน เป็นการแสวงหามิตรภาพ ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ โดยหลีกเลี่ยงจากสิ่งแวดล้อมที่คุ้นเคยเป็นการชั่วคราว

4.แรงจูงใจทางการงานและธุรกิจ (Business / work related motives) ได้แก่ การไปเจรจาติดต่อธุรกิจของทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนการติดตามผล การร่วมประชุม สัมมนา การ

เดินทางไปโดยมีภาระงานเกี่ยวข้องเป็นบางส่วนด้วย หรือกึ่งทำงานกึ่งเที่ยว เช่น เป็นผู้สื่อข่าวงานกีฬา โอลิมปิกเกมส์ การติดต่อธุรกิจนอกจากจะใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยแล้ว การได้พบปะเจรจาด้วยตนเองในสถานที่ของคู่เจรจาย่อมส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจออกไป กิจกรรมการท่องเที่ยวทั้งก่อนและหลังประชุมเป็นกิจกรรมที่ขาดไม่ได้ในการประชุมนานาชาติของโลก

5. แรงจูงใจด้านการบันเทิงและสิ่งเพลิดเพลิน (Entertainment / amusement / pleasure / pastime motives) ได้แก่ การไปเที่ยวชมสวนสนุก (Theme parks) สวนสัตว์ สถานที่บันเทิงต่าง ๆ การได้ดูกีฬาและกิจกรรมบันเทิง ซึ่งให้ความเพลิดเพลิน เช่น ขบวนพาเหรดรถบุปผาชาติ การแสดงแสง-เสียง การแข่งรถ การได้ไปซื้อของยามว่าง ดูหนัง ฟังเพลง การแสวงหาสิ่งเพลิดเพลินของแต่ละบุคคลมีลักษณะที่หลากหลาย การได้ชื่นชมธรรมชาติ ชีวิตสัตว์ ยังเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวหลักที่ทุกตลาดให้ความสนใจ และถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

6. แรงจูงใจทางศาสนา (Religious motives) ได้แก่ การมีโอกาสไปร่วมแสวงบุญ ปฏิบัติธรรม ศึกษาธรรมะ ฝึกสมาธิ เข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาที่ตนเคารพนับถือ การได้ไปสักการะสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ การทำบุญทำทาน การบริจาคช่วยให้เกิดความสุขทางใจแก่นักท่องเที่ยว และถือได้ว่าเป็นการพักผ่อนจิตใจไปในตัวด้วย

7. แรงจูงใจทางด้านสถานภาพและเกียรติภูมิ (Prestige and status motives) การเดินทางในบางครั้งอาจสร้างชื่อเสียง ยกฐานะ และเกียรติภูมิของตนให้สูงขึ้น เช่น การเดินทางไปประชุมสัมมนา ติดต่อธุรกิจ หรือการไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ ฯลฯ การได้มีโอกาสเดินทางไปทำกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ จะทำให้เป็นคนมีเกียรติและมีสังคมที่ดีขึ้น

1.5 การเสริมสร้างความพึงพอใจในการบริการ

การเสริมสร้างความพึงพอใจในการบริการ จะต้องตระหนักถึงคุณค่าของการสร้างความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้ให้บริการควบคู่กันไป ดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.2544 : 41)

1.การตรวจสอบความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้ให้บริการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาคุณภาพของการบริการ ให้สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้รับบริการอันจะนำมาซึ่งความพึงพอใจต่อการบริการ

2.การกำหนดเป้าหมายและทิศทางขององค์กรให้ชัดเจน โดยการนำข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการและความคาดหวังของลูกค้า และข้อมูลอื่นที่เป็นประโยชน์มาประกอบการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และทิศทางขององค์กร ซึ่งจะส่งผลต่อลักษณะของการให้บริการและคุณภาพของการบริการต่อผู้รับบริการ

3.การกำหนดกลยุทธ์การบริการโดยใช้แนวความคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์ และการสื่อสาร โดยการปรับเปลี่ยนการบริการที่มีอยู่ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายและทิศทางขององค์การด้วยการใช้กลยุทธ์สมัยใหม่ทั้งในด้านการบริหารการตลาดและการควบคุมคุณภาพการบริการ รวมทั้งการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการอำนวยความสะดวกในการบริการด้านต่าง ๆ

4.การพัฒนาคุณภาพและความสัมพันธ์ในกลุ่มพนักงานโดยให้ความสำคัญกับความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน ในด้านความรับผิดชอบต่องาน และผลตอบแทนที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ สนับสนุนการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การนำเสนอบริการต่อลูกค้าอย่างเป็นระบบ ตลอดจนการสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อให้เกิดความกลมเกลียวและพร้อมที่จะทำหน้าที่บริการลูกค้าด้วยความเต็มใจ

5.การนำกลยุทธ์การสร้างความพึงพอใจต่อการรับบริการไปปฏิบัติและประเมินผล เป็นการทดสอบระบบการบริการว่าจะได้รับความพึงพอใจจากผู้รับบริการมากน้อยเพียงใด การติดตามผลวิเคราะห์ และประเมินผล เพื่อนำมาประยุกต์ใช้และแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวโดยอาศัยคุณภาพ คุณค่า และบริการ ซึ่งได้นำมาใช้ในการออกแบบสอบถามและอภิปรายผล ทั้งยังกำหนดข้อเสนอแนะจากการทำการวิจัย ซึ่งได้มีการวัดความพึงพอใจต่อการบริการเพื่อให้ได้ผลสรุปออกมาอย่างชัดเจน

1.6 การวัดความพึงพอใจต่อบริการ

ความพึงพอใจต่อการบริการจะเกิดขึ้นได้หรือไม่นั้นจะต้องพิจารณาถึงลักษณะของการให้บริการขององค์กรประกอบกับระดับความรู้สึกของผู้มารับบริการแต่ละบุคคล ดังนั้นในการวัดความพึงพอใจอาจกระทำได้หลายวิธี (สาโรจน์ ไสยสมบัติ. 2534 : 39) ดังนี้

1.การใช้แบบสอบถาม ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมมากที่สุดวิธีหนึ่ง โดยการขอรับรองหรือขอความร่วมมือจากกลุ่มบุคคลที่ต้องการวัดผลให้แสดงความคิดเห็นลงในแบบฟอร์มที่กำหนด โดยคำถามจะถามถึงความพึงพอใจเกี่ยวกับบริการที่หน่วยงานกำลังให้บริการอยู่ เช่น สถานที่ให้บริการ ระยะเวลาในการให้บริการ ลักษณะการบริการของผู้ให้บริการ

2.การสัมภาษณ์ เป็นวิธีที่ต้องอาศัยเทคนิคและความชำนาญพิเศษของผู้สัมภาษณ์ที่จูงใจให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบคำถามให้ตรงกับข้อเท็จจริง วิธีนี้เป็นวิธีที่ประหยัดและมีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง

3.การสังเกต โดยการสังเกตจากพฤติกรรมทั้งก่อนรับบริการและหลังรับบริการ ขณะรอรับบริการ เช่น การสังเกตกิริยาท่าทาง การพูด สีหน้า ความมีอัธยาศัยไมตรี เป็นต้น วิธีนี้ ผู้วัดจะต้องกระทำอย่างจริงจังและมีแบบแผนที่แน่นอนจึงจะประเมินความพึงพอใจได้อย่างถูกต้อง

ในงานวิจัยนี้ได้ทำการวัดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี โดยคำถามเป็นแบบวัดระดับความพึงพอใจ โดยการประมาณค่าซึ่งมีเรื่องเกี่ยวกับการบริการรวมอยู่ด้วย เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนา แก้ไข ปรับปรุงต่อไป

2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

2.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization หรือ WTO) แห่งองค์การสหประชาชาติ ได้กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวว่า การเดินทางใด ๆ ก็ตามที่เป็นการเดินทางตามเงื่อนไขสากล 3 ประการ ดังต่อไปนี้

1. การเดินทางจากสถานที่อยู่อาศัยเป็นประจำไปยังสถานที่อื่น ๆ เป็นการชั่วคราว
2. การเดินทางนั้น ผู้เดินทาง เดินทางด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่เป็นการถูกบังคับ
3. การเดินทางเพื่อวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่ไม่ใช่เดินทางเพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

ดูย์ ชุมสาย, และฉินพัน พรหมโยธี (2517 : 15) ได้กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวคือการเดินทางที่มีลักษณะเป็นการชั่วคราว และเป็นไปตามความตั้งใจของผู้เดินทางอีกทั้งต้องมีค่าใช้จ่ายในกรณีนั้น

นิคม จารุมณี (2544 : 1) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า การเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อหาความสนุกสนาน การประชุมสัมมนาเพื่อการศึกษาหาความรู้เพื่อการศึกษา เพื่อการติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมญาติ

ดังนั้นคำว่า “การท่องเที่ยว” จึงเป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางมิได้เฉพาะเพียงการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเพื่อเป็นความสนุกสนานอย่างที่คนส่วนมากเข้าใจกันเท่านั้น แต่การเดินทางเพื่อประชุมสัมมนา เพื่อหาความรู้ก็นับว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น (เสรี วังสไพจิตร. 2530 : 2-3)

สรุปความหมายของการท่องเที่ยว ในการศึกษาครั้งนี้คำว่าเรื่องนี้ หมายถึงการเดินทางของแต่ละบุคคลจากที่อยู่อาศัย ปกติในจังหวัดอื่น ๆ หรือบุคคลที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอุดรธานีเอง ที่ได้เข้ามายังโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ภูฝอยลม เป็นการชั่วคราว โดยมีวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตาม ที่มีใช้เพื่อประกอบอาชีพเพื่อศึกษาหรือหารายได้และการเดินทางนั้นก่อให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยว

2.2 ความหมายของนักท่องเที่ยว

ความหมายของนักท่องเที่ยวที่องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติได้กำหนดไว้ดังนี้

1. **นักท่องเที่ยวนานาชาติ (Inbound tourists)** เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปพำนักอยู่ในประเทศอื่น ที่ไม่ใช่ถิ่นที่อยู่ของตนในระยะเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งคืน แต่ไม่เกินหนึ่งปี (Mill, 1990: 20) ด้วย

วัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่ไม่ใช่การไปหารายได้หรือประกอบอาชีพ และบุคคลใดที่เดินทางตามลักษณะดังกล่าว แต่พำนักในสถานที่นั้นน้อยกว่าหนึ่งคืนเรียกว่า นักทัศนจร (International excursionists)

2. นักท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic tourists) หมายถึง บุคคลใดก็ตามที่พำนักอยู่ในประเทศหนึ่ง และจะเป็นคนในชาติหรือไม่ก็ตาม เดินทางไปสถานที่อื่นภายในประเทศนั้น นอกเหนือจากการเป็นอยู่ตามปกติของเขาในช่วงระยะเวลาไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง หรือหนึ่งคืน โดยมีวัตถุประสงค์อื่น ๆ ที่ไม่ใช่กิจกรรมที่เป็นการหารายได้จากสถานที่นั้น โดยมีแรงจูงใจในการเดินทางเพื่อเหตุผลดังนี้

ก. การเดินทางที่ใช้เวลาในวันหยุดเพื่อการพักผ่อน วันหยุด สุขภาพ การศึกษา ศาสนา และการกีฬา

ข. การเดินทางเพื่อธุรกิจ และเพื่อวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน องค์กร

ส่วนนักทัศนจรภายในประเทศ (Excursionists) เป็นบุคคลที่เดินทางตามลักษณะดังกล่าวมาแล้ว แต่พำนักในสถานที่นั้น ๆ น้อยกว่าหนึ่งคืน

การท่องเที่ยวในประเทศไทย (2533 :19-20) ได้นำความหมายที่องค์การท่องเที่ยวโลกได้กำหนดไว้เป็นหลักในการจัดนับสถิติว่า เป็นนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศและนักท่องเที่ยวภายในประเทศของประเทศไทย โดยกำหนดลักษณะของนักท่องเที่ยวไว้ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ หมายถึง ชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย และพำนักอยู่ในการเดินทางครั้งหนึ่ง ๆ ไม่น้อยกว่า 1 คืน หรือ 24 ชั่วโมง และไม่มากกว่า 60 วัน โดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางนั้น ๆ เพื่อวัตถุประสงค์ดังนี้

ก. การท่องเที่ยว การพักผ่อน การรักษาสุขภาพ การเยี่ยมญาติมิตร การศึกษา และการดูงาน

ข. การร่วมประชุมสัมมนา หรือเป็นตัวแทนสมาคม นักบวช นักกีฬา ฯลฯ

ค. การติดต่อธุรกิจ แต่ไม่ใช่เพื่อหารายได้

ง. การมากับเรือเดินสมุทรที่แวะจอดในท่าเรือ

2. นักท่องเที่ยวภายในประเทศ หมายถึง ชาวไทยหรือชาวต่างประเทศที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย เดินทางจากที่อยู่ในจังหวัดของตน ไปยังจังหวัดอื่น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางใด ๆ ก็ตามที่ไม่ใช่การหารายได้ ในสถานที่ไปเยือน และระยะเวลาที่พำนักไม่เกิน 60 วัน

2.3 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

แต่เดิมนั้นการท่องเที่ยวจะเป็นการเดินทางไปตามแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ต่อมามีการพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงขั้นที่มนุษย์จัดสร้างแหล่งท่องเที่ยว หรือดัดแปลงให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวแบบ

ใหม่ ๆ ขึ้นมาเองเพื่อสนองกับความต้องการ อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้จัดแบ่งแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 7 ประเภท (อุษณีย์ ศรีภูมิ. 2544 : 15) คือ

1. แหล่งท่องเที่ยวประเภทโบราณสถาน ได้แก่ พระราชวัง สิ่งก่อสร้าง และอาคารที่มีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งอนุสาวรีย์ต่าง ๆ
2. แหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนสถาน ได้แก่ วัดโบสถ์ เจดีย์ ศูนย์กิจกรรมทางศาสนา
3. แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ได้แก่ ทะเล ป่าไม้ ภูเขา น้ำตก
4. แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมและการศึกษา ได้แก่ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์ และประเพณีประจำท้องถิ่น
5. แหล่งท่องเที่ยวประเภทสถานเริงรมย์ ได้แก่ โรงภาพยนตร์ โรงละคร
6. แหล่งท่องเที่ยวประเภทอุตสาหกรรมและหัตถกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องจักรสาน การทอผ้า ทำร่ม เป็นต้น
7. แหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น ๆ ได้แก่ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนสนุก สนามกีฬา หรือ ย่านท่องเที่ยวอันเกิดจากกิจกรรมของประชาชน แหล่งท่องเที่ยวทั้งหมดนี้อาจเป็นแหล่งท่องเที่ยวถาวร คือ มีกิจกรรมท่องเที่ยวตลอดทั้งปีอย่างสม่ำเสมอ และแหล่งท่องเที่ยวชั่วคราวที่มีขึ้นตามช่วงเวลาที่มีเทศกาลนั้น

2.4 ความสำคัญของการท่องเที่ยว

ศิริ ฮามสุโพธิ์ (2543 : 28-29) ได้ให้ความสำคัญของการท่องเที่ยวดังนี้

1. การท่องเที่ยวช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจอันดีระหว่างคนในท้องถิ่นหนึ่งกับอีกท้องถิ่นหนึ่ง การท่องเที่ยวเท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้คนในแต่ละท้องถิ่นได้มาพบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ข้อคิดเห็นกัน ทำให้เข้าใจกันและกัน มีกิจกรรมร่วมกัน ให้เกียรติเคารพกันและกันยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นการสร้างความรัก ความสามัคคี ก่อให้เกิดสมานฉันท์ระหว่างคนในชาติได้เป็นอย่างดี
2. การท่องเที่ยวจะช่วยพัฒนาระดับความเจริญของสังคมท้องถิ่น และความเป็นอยู่ของผู้คนในสังคมนั้นให้สูงขึ้น โดยที่คนในท้องถิ่นจะพยายามเลียนแบบชีวิตความเป็นอยู่ของนักท่องเที่ยว ซึ่งจะสะดวกสบายกว่า จึงเท่ากับเป็นการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่และสังคมให้เจริญขึ้น
3. การท่องเที่ยวช่วยก่อให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยในสังคม กล่าวคือเมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนมากขึ้น เมื่อนั้นหรือพื้นที่นั้นก็จะเป็เมืองเปิด เป็นเมืองที่มีเสรีภาพ มีความปลอดภัยทั้งทางด้านสังคม ชีวิต และทรัพย์สิน และยังแสดงถึงความเป็นเอกภาพของประชากรท้องถิ่นด้วย
4. การท่องเที่ยวจะลดช่องว่างของสังคม แล้วเสริมมาตรฐานสวัสดิการสังคมโดยตรง โดยที่

การท่องเที่ยวช่วยให้เกิดการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง ทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เกิดความทัดเทียมกัน และการที่ต้องพัฒนาระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวก็สามารถอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในท้องถิ่นด้วย โดยเฉพาะในท้องถิ่นที่กำลังต้องการพัฒนาอย่างรีบด่วน จึงเป็นการสร้างความเจริญให้แก่สังคมโดยตรง

5. การท่องเที่ยวช่วยเสริมสร้างสุขภาพและจิตใจที่ดี ด้วยประสบการณ์ที่ได้เดินทางท่องเที่ยวไปในที่ต่าง ๆ ได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่ ได้รับทั้งความรู้และความเพลิดเพลิน จึงเท่ากับเป็นการเสริมคุณภาพชีวิต และทั้งยังช่วยลดภาวะความตึงเครียดของสังคมในทางอ้อมอีกด้วย

6. การท่องเที่ยวช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมประเพณีระหว่างท้องถิ่น และเป็นการช่วยเผยแพร่วัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

7. การท่องเที่ยวช่วยส่งเสริม อนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น รวมทั้งเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดศิลปวัฒนธรรมประเพณีหรืองานเทศกาลของท้องถิ่น เพื่อดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยวในท้องถิ่นขึ้น

8. การท่องเที่ยวจะช่วยสร้างความรู้สึกรักและภาคภูมิใจ เพราะทุกคนที่อยู่ในท้องถิ่นมีโอกาสมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของในมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่านั้น

9. การท่องเที่ยวช่วยบำรุงรักษา อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความพยายามที่จะรักษาและพัฒนาอย่างเหมาะสม เพื่อทำให้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอันทรงคุณค่ายังคงอยู่เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยว

10. การท่องเที่ยวจะช่วยให้เกิดการพัฒนา การท่องเที่ยวจะช่วยให้มีการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ของตัวเมืองให้มีสิ่งแวดล้อมที่ดีและสวยงาม เป็นการช่วยป้องกันการเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวอย่างได้ผล

จากที่กล่าวมาข้างต้น อาจสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาสังคม และการเมือง ตลอดจนคุณประโยชน์ในแง่มุมต่าง ๆ หากนำไปใช้อย่างถูกระบบ แต่ในทางตรงกันข้าม การท่องเที่ยวก็ยังส่งผลในด้านลบอีกหลายประการ ไม่ว่าจะเป็น ธรรมชาติเสื่อมโทรม เกิดปัญหาทางสังคม ดังนั้นจึงได้เกิดกระแสความต้องการในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และเกิดเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเวลาต่อมา

3.แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาจากคำภาษาอังกฤษว่า “Ecotourism” ซึ่งเป็นคำที่ผสมกันระหว่างคำว่า Ecology หรือนิเวศวิทยา กับคำว่า Tourism หรือการท่องเที่ยว นอกจากนี้ในวงการการท่องเที่ยวยังมีการใช้คำภาษาอังกฤษอื่น ๆ ที่สำคัญได้แก่ “Nature tourism” หรือ “Biotourism” หรือ “Green tourism” แทน Ecotourism ได้เช่นกัน เพื่อบ่งบอกให้เห็นว่าเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ หรือวัฒนธรรมท้องถิ่น

ซีบารอส ลาสเคอร์เรน (ประมุข เจียมสถิติย์. 2547 : 12; อ้างอิงจาก Hector Ceballos - Lascurain. 1988) แห่งสหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์ (International Union For the Conservation of nature and natural resources – IUCN) กล่าวได้ว่า เป็นบุคคลแรก ที่กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ “เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชมศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณและสัตว์ป่าตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น”

World Wild Life Fund (WWF) ได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า เป็นการท่องเที่ยวที่ปกป้องพื้นที่ต่าง ๆ ทางธรรมชาติและเป็นวิถีทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในทางเศรษฐกิจด้วยการอนุรักษ์ทรัพยากรเหล่านี้ (Ruschmann, 1992)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือ Ecotourism เป็นคำที่ถูกนิยามไว้มากมาย โดยหลายองค์กรหมายถึง “การเดินทางไปเยือนแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ด้วยความระมัดระวัง ไม่ให้เกิดความเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคุณค่าของระบบนิเวศ ในขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนท้องถิ่น” (คู่มือพัฒนาและออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2541)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว และการจัดการส่วนต่าง ๆ มีแตกต่างจากการท่องเที่ยวรูปแบบอื่น

- การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะมุ่งเน้นที่คุณค่าของธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าการเสริมแต่งสภาพธรรมชาติ หรือการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว

- การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ระบบนิเวศ และวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ไม่ทำลายหรือทำให้สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเสื่อมโทรม

- การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส เรียนรู้ หรือได้รับประสบการณ์จากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติโดยตรง ซึ่งนอกจากจะสร้างความพอใจให้กับนักท่องเที่ยวแล้ว ยังมีส่วนช่วยเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอีกด้วย

- การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์กลับคืนสู่ธรรมชาติและ การอนุรักษ์ธรรมชาติ ในขณะที่เดียวกันก็เอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม

จากลักษณะที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปแนวคิดพื้นฐาน / หลักการที่ควรพิจารณาในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ 5 ประการ ดังนี้

1. การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสภาพธรรมชาติและท้องถิ่นเดิม
ด้วยเหตุที่จุดขายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้นอยู่กับสภาพธรรมชาติและเอกลักษณ์ของพื้นที่ และนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourist) มักเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการหรือสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้ และแสวงหาประสบการณ์จากธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น ชอบความท้าทายไม่ว่าแหล่งที่ไปจะยากลำบากเพียงใด และมักจะไม่สนใจกับความสะดวกสบาย แต่ให้ความสำคัญกับการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติเป็นหลัก ดังนั้นการพัฒนาจึงเน้นเฉพาะสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่จำเป็นต่อการประกอบกิจกรรมเท่านั้น การออกแบบต้องการความละเอียดอ่อนในเชิงสถาปัตยกรรมที่สะท้อนความเป็นธรรมชาติและเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ซึ่งโดยภาพรวมแล้วเป็นการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขนาดเล็ก (Small scale) มีความกลมกลืนกับธรรมชาติ และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด (Low impact)

2. การจัดการและพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจะต้องมองการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ (1) การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน ภายใต้ขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่หรือแหล่งท่องเที่ยวทั้งเชิงกายภาพและเชิงนิเวศวิทยา โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (2) การจัดการด้านการตลาดอย่างยั่งยืนโดยให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เหมาะสม และรักษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวและการบริการ (3) การจัดการด้านการบริการ ทั้งการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การบริการสิ่งอำนวยความสะดวกตลอดจนการสื่อความหมาย และ (4) ความยั่งยืนในการสร้างรายได้แก่ชุมชนท้องถิ่น

3. การให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องอาศัยธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของการท่องเที่ยว หากใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไม่ถูกวิธีจะเกิดความเสื่อมโทรม ดังนั้นการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความจำเป็นในการป้องกันรักษาธรรมชาติและสร้างจิตสำนึกที่ดีในการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมให้แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนจึงเป็นสิ่งที่ต้องกระทำ นอกจากนี้การสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ยังจะต้องรวมไปถึงบุคคลกลุ่มอื่น ๆ เช่น ชุมชนท้องถิ่น มัคคุเทศก์ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดูแลรับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวด้วย ฯลฯ การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์สามารถจะกระทำได้หลายรูปแบบ แต่สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น มักจะเน้นที่การจัดทำโปรแกรมสื่อความหมาย (Interpretation program) เช่น การจัดให้มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (Visitor center) ในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการให้บริการข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับนักท่องเที่ยว จัดให้มีเอกสารสิ่งพิมพ์ที่จำเป็นต่อการศึกษารียนรู้ จัดให้มีนิทรรศการ/แผ่นป้ายบรรยายตามจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ จัดให้มีเส้นทางเดินเท้าหรือทางเดินป่าที่ให้ประสบการณ์ในการเรียนรู้ธรรมชาติที่หลากหลาย หลายแก่ผู้มาเยือน รวมไปถึงการฝึกอบรมมััคคุเทศก์และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถชี้แนะและอธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติและนิเวศวิทยาของสิ่งต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวพบเห็น

4. การเสริมสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว ดังที่กล่าวมาแล้วว่านักท่องเที่ยวเชิงนิเวศมักเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความปรารถนาหรือมีแรงจูงใจที่จะศึกษาเรียนรู้และแสวงหาประสบการณ์จากธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น นิยมที่จะเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติที่ยากลำบากต่อการเดินทางและทำทนาย และมักไม่สนใจต่อความสะดวกสบาย กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงต้องการการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทที่ให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติแวดล้อมมากกว่า ดังนั้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงต้องควรพิจารณาถึงการจัดให้มีสื่อความหมายธรรมชาติเพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสารและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติในแง่มุมต่าง ๆ ทั้งในระดับกว้างและระดับลึก เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์และความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งก็เป็นวิธีการเดียวกับการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดังที่กล่าวมาแล้ว

5. การยอมรับและการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น การได้รับการยอมรับจากชุมชนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับวิถีชีวิตของสมาชิกในชุมชนนั้นเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งนี้เพื่อป้องกันปัญหาความขัดแย้งหรือการต่อต้านจากชุมชนในภายหลัง ชุมชนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ภายในและรอบ ๆ แหล่งท่องเที่ยวควรได้รับการพิจารณาให้เป็นองค์กรที่สำคัญของการส่งเสริม และจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพราะการท่องเที่ยว มีบทบาท

สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่นในระยะยาวมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อความอยู่รอดของธรรมชาติแวดล้อม การเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบต่าง ๆ จะช่วยให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม ช่วยปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรในชุมชนท้องถิ่นดีขึ้นในระยะยาว ผลที่ต่อเนื่องตามมาจากการที่ชุมชนได้รับประโยชน์ คือ ราษฎรในชุมชนตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเท่ากับเป็นการช่วยส่งเสริมเรื่องการอนุรักษ์ซึ่งมีความสำคัญต่อสังคมส่วนรวมระดับประเทศอีกทางหนึ่ง

สำหรับรูปแบบของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีความเป็นไปได้ ได้แก่ การลงทุนเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขนาดเล็กที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ (Low scale – low impact tourism development) มัคคุเทศก์ (Nature guides) การนำสินค้าที่เป็นศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านมาขายแก่นักท่องเที่ยว และการจ้างงานในส่วนบริการอื่น ๆ เป็นต้น

ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชมศึกษาเรียนรู้และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น

3.2 ประเภทของทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองหรือมีอยู่ตามธรรมชาติและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว ดังนั้น ในเรื่องนี้จะนำเสนอถึงประเภทของทรัพยากรทางธรรมชาติและทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่นำมาใช้ประโยชน์เชิงนันทนาการ ดังนี้

1. ทรัพยากรทางธรรมชาติ สามารถแบ่งได้ 3 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

- ทรัพยากรที่ใช้แล้วไม่หมดเปลืองหรือสูญหายไป (Inexhaustible natural resources) ซึ่งประกอบด้วยบรรยากาศ และน้ำที่อยู่ในวัฏจักร เช่น น้ำฝน หิมะ ลูกเห็บ เป็นต้น
- ทรัพยากรที่ทดแทนได้หรือรักษาไว้ได้ (Replace-able and maintainable natural resources) ได้แก่ น้ำที่อยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง หรือน้ำที่เราใช้อยู่ทุกวัน ดิน ที่ดิน ป่าไม้ พืชหญ้า สัตว์ป่าที่เป็นสัตว์บกและสัตว์น้ำ และกำลังงานมนุษย์
- ทรัพยากรที่ไม่ออกงายใช้แล้วหมดไป (Exhaustible natural resources)

ได้แก่ แร่ และที่ดินในสภาพธรรมชาติ

2. ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เป็นทรัพยากรทางธรรมชาติที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ หรืออาจเรียกว่าทรัพยากรนันทนาการทางธรรมชาติ เช่น อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ เป็นต้น รายละเอียดดังต่อไปนี้

- อุทยานแห่งชาติ หมายถึง พื้นที่ซึ่งรัฐบาลเห็นว่ามีความเหมาะสมเป็นที่น่าสนใจสมควรสงวนไว้เป็นพิเศษเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมธรรมชาติให้คงสภาพเดิมถาวรตลอดไป เพื่อประโยชน์ในการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจและเพื่อการศึกษาหาความรู้ตามหลักสากล ซึ่งมีอุทยานแห่งชาติทั้งทางบกและทางทะเล

- วนอุทยาน หมายถึง พื้นที่ที่มีขนาดเล็กกว่าอุทยานแห่งชาติจัดตั้งขึ้นเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ มีความสำคัญในระดับท้องถิ่น จุดเด่นอาจได้แก่ น้ำตก หุบเหว ถ้ำ หรือหาดทราย โดยปกติวนอุทยานเป็นสถานที่ที่อยู่ไม่ห่างจากชุมชนมากนัก สามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก

- สวนพฤกษศาสตร์ หมายถึง สวนที่สร้างขึ้นเพื่อรวบรวมพันธุ์ไม้นานาชนิด ทั้งที่เป็นป่าไม้ท้องถิ่นและไม่ต่างถิ่นที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ มีความสวยงามและหายาก หรือมีความสำคัญทางศาสนา ประวัติศาสตร์หรือวรรณคดี โดยมีการปลูกไว้เป็นลำดับหมวดหมู่และสกุลเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยและเผยแพร่ขยายพันธุ์

- สวนรุกขชาติ หมายถึง พื้นที่ที่รวบรวมพันธุ์ไม้ต่าง ๆ มาปลูกไว้เพื่อการศึกษาวิจัย เช่นเดียวกับสวนพฤกษศาสตร์ แต่ส่วนใหญ่จะเป็นไม้ยืนต้นมากกว่าไม้ดอกไม้ประดับ ไม่เคร่งครัดในเรื่องการจัดลำดับหมวดหมู่และสกุล สวนรุกขชาติทั่วไปจะมีขนาดเล็ก

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีหลากหลาย แต่ทั้งหมดอาศัยธรรมชาติหรือวัฒนธรรมที่ปรากฏดั้งเดิมเป็นทรัพยากรพื้นฐานรองรับกิจกรรม โดยจะเน้นเรื่องของการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรมดั้งเดิมเป็นหลัก เช่น การเดินป่า (Hiking/trekking) กิจกรรมศึกษาธรรมชาติ (Nature study) กิจกรรมถ่ายรูปธรรมชาติ บันทึกเทปวิดีโอ เทปเสียงธรรมชาติ (Nature photography, video taping and sound of nature audio taping) กิจกรรมดูนก (Bird watching) กิจกรรมศึกษา/เที่ยวถ้ำ (Cave exploring/visiting) กิจกรรมศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์ (Sky interpretation) กิจกรรมล่องเรือศึกษาธรรมชาติ (Boat sightseeing) กิจกรรมพายเรือลักษณะต่าง ๆ (Canoeing, kayaking, rowboating) กิจกรรมแล่นเรือใบ (Sailing) กิจกรรมดำน้ำชมปะการังน้ำตื้น (Snorkeling) กิจกรรมดำน้ำลึก (Skin or scuba diving) และกิจกรรมศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว

กิจกรรมการท่องเที่ยวอีกประการหนึ่งที่อาศัยธรรมชาติเป็นส่วนสำคัญในการประกอบกิจกรรมเช่นกัน แต่มีได้เน้นถึงประสบการณ์หรือการเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติมากนัก จัดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เน้นการชื่นชมและสัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด (Appreciative recreational activities) และกิจกรรมการท่องเที่ยว

ที่เน้นการผจญภัยและความตื่นเต้นท้าทายกับธรรมชาติ (Adventurous recreational activities) เช่น กิจกรรมการชมทิวทัศน์ธรรมชาติในบรรยากาศที่สงบ (Relaxing) กิจกรรมขี่จักรยานตามเส้นทางธรรมชาติ (Terrain/mountain biking) และ กิจกรรมปีน/ไต่เขา (Rock/mountain climbing) เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้สามารถสนับสนุนให้มีส่วนร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ตามความเหมาะสมซึ่งควรมีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญในการแนะนำหรือนำเที่ยวอย่างถูกต้องและได้รับความรู้อย่างเต็มที่

3.3 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ปัจจุบันทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติเสื่อมสภาพ ถูกทำลาย และลดความสวยงามลงอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. **ปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ** เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นเนื่องจากการเสื่อมสภาพตามกาลเวลา ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการกระทำของธรรมชาติ เช่น ภูมิอากาศ แสงแดด ลม น้ำ ไฟ เป็นต้น ปัจจัยด้านนี้จะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น ทำให้เกิดลักษณะภูมิประเทศที่สวยงาม แปลกตาในลักษณะของน้ำตก ถ้ำ หินงอก หินย้อย ชายฝั่ง หน้าผา เนินทราย เป็นต้น แต่ในทางตรงกันข้ามปัจจัยดังกล่าวก็อาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติได้ โดยเฉพาะของการเกิดภัยธรรมชาติซึ่งจะทำให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมสภาพได้อย่างรวดเร็ว เช่น ไฟไหม้ป่า ดินถล่ม

2. **ปัจจัยที่เกิดจากมนุษย์** มนุษย์เป็นปัจจัยหลักสำคัญที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และอาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรเหล่านั้นอย่างรวดเร็ว และรุนแรงกว่าปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ โดยลักษณะของการกระทำที่เกิดขึ้นจากนักท่องเที่ยว เจ้าของท้องถิ่น ผู้ประกอบการและผู้ให้บริการ สามารถส่งผลกระทบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น ขาดจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว ประมาทเดินเล่นในขณะท่องเที่ยวทำให้ทรัพยากรถูกทำลาย ขาดความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มุ่งหวังประโยชน์ของตนเองมากเกินไป เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น การเพิ่มของจำนวนประชากร การขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การใช้ทรัพยากรเพื่อการนันทนาการ การเกิดภาวะสงคราม เป็นต้น

3.4 หลักการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2547 : 7-8)

สาเหตุที่ต้องมีการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติเป็นทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเยี่ยมชมได้ จึงจำเป็นต้องบำรุงรักษาไว้ ดังนั้น สาเหตุที่ต้องมีการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ คือ

1. ทรัพยากรใช้แล้วหมดเปลือง ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติหลายประเภท

เช่น ทิวทัศน์ที่สวยงามตามธรรมชาติ พืชพรรณไม้ สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติ เป็นต้น เมื่อนำมาใช้แล้วจะเสื่อมสภาพและหมดไปและยากที่จะหาสิ่งอื่นมาทดแทนได้ จึงจำเป็นต้องมีการสงวนรักษา และการจัดการที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันการขาดแคลน และคงรักษาสภาพที่สมบูรณ์ไว้เป็นมรดกของชนรุ่นต่อไป

2. ทรัพยากรส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาประเทศ ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

เป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคม เช่น รายได้จากการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ การจ้างแรงงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว การกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น การส่งเสริมอุตสาหกรรมครัวเรือน การยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชาชน เป็นต้น จึงจำเป็นต้องมีการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติเหล่านี้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ทรัพยากรแสดงออกถึงความเจริญทางวัฒนธรรม การที่ประเทศใดก็ตามสามารถอนุรักษ์

และจัดการทรัพยากรทางธรรมชาติเพื่อให้เกิดความยั่งยืนย่อมแสดงให้เห็นถึงความมีจิตสำนึกของประเทศเหล่านั้นและรู้จักสร้างสรรค์แนวทางในการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่ และสืบทอดเป็นมรดกให้เยาวชนรุ่นหลังต่อไป

วัตถุประสงค์ของการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

วัตถุประสงค์ของการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประกอบด้วย

1. เพื่อให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวคงสภาพธรรมชาติไว้ตามหลักการแห่งการอนุรักษ์สภาพธรรมชาติ

2. เพื่อลดภาวะความเสื่อมโทรมของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติให้น้อยที่สุด

3. เพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวให้ได้มากที่สุด โดยส่งผลต่อสภาพธรรมชาติน้อยที่สุด

4. เพื่อลดการกระทำบางอย่างที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น

ตัดไม้ ทำลายป่า การทิ้งสิ่งปฏิกูลไม่เป็นที่เป็นทาง การเก็บของป่า การขีดเขียนตามผนังถ้ำ เป็นต้น

5. เพื่อให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนในระยะยาวและตลอดไป

หลักการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

หลักการอนุรักษ์ และจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติจะเน้นการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ คงคุณค่า และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น หลักการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีดังนี้

1. **หลักการใช้ทรัพยากรให้นานที่สุด** การใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาตินั้นจะต้องมีจิตสำนึกและรักษาทรัพยากร เพื่อไม่ให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติเสื่อมสลายและหมดเปลืองไปอย่างรวดเร็ว

2. **หลักการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์มากที่สุด** การใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด และมีผู้ได้รับประโยชน์มากที่สุด จะช่วยลดปริมาณความต้องการในการแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติลงได้

3. **หลักการใช้ทรัพยากรให้ได้ประโยชน์หลายทาง** การใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติให้เกิดประโยชน์หลายทางจะทำให้คนทั่วไปเห็นคุณค่าของทรัพยากรมากขึ้น เช่น แม่น้ำ นอกจากใช้ประโยชน์สำหรับการเดินเรือ การขนส่งทางน้ำ อุปโภค บริโภค ยังสามารถใช้ประโยชน์ทางนันทนาการได้ด้วย เช่น ล่องเรือชมธรรมชาติ กิจกรรมดำน้ำ กิจกรรมตกปลา เป็นต้น

4. **หลักการบูรณะฟื้นฟูทรัพยากร** การบูรณะฟื้นฟูทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เสื่อมโทรม และได้รับความเสียหายให้กลับคืนสู่สภาพเดิมนั้นจะช่วยให้มีทรัพยากรไว้ใช้และเพื่อรักษาความสมดุลของธรรมชาติด้วย เช่น การปิดป่าเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยฟื้นฟูสภาพป่าไม้ของประเทศให้เพิ่มขึ้น และมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เป็นต้น

5. **หลักการรักษาสภาพธรรมชาติดั้งเดิม** การอนุรักษ์ และจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติควรเน้นการรักษาสภาพธรรมชาติดั้งเดิมให้มากที่สุด การก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ควรดำเนินการตามความจำเป็นโดยไม่ขัดกับสภาพธรรมชาติ

รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่นิยมจัดกันในประเทศไทย ดังนี้

1. **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)** การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

2.การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (Marine ecotourism) คือ การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติทางทะเลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศทางทะเล โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน กิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเล อาทิ เดินป่าชมธรรมชาติป่าบนเกาะ ป่าชายหาด ป่าชายเลน การดำน้ำดูปะการัง

3.การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาหรือศิลปะสัญจร (Litho travel) หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่เป็นหินผา ลานหินทราย อุโมงค์โพรงถ้ำ (ถ้ำน้ำลอด ถ้ำหินงอกหินย้อย) เพื่อดูความงามภูมิทัศน์ที่มีความแปลกของการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่โลก ศึกษาธรรมชาติของหินประเภทต่าง ๆ และซากฟอสซิล ได้ความรู้ มีประสบการณ์ใหม่ บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว

4.การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม (Agrotourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม สวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์ เพื่อชื่นชมความสวยงาม ได้มีส่วนร่วมในการทำการเกษตร เช่น ปลูกข้าว ดำนา หว่านเมล็ด การเก็บผลไม้ ซึ่งได้รับความรู้ มีประสบการณ์ใหม่เพิ่มขึ้น บนพื้นฐานความรับผิดชอบต่อรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น

4. แนวคิดเกี่ยวกับขีดความสามารถในการรองรับของสิ่งแวดล้อม

4.1 ความหมายและแนวคิด

ชุมพล งามผ่องใส (2531 : 2 – 1) ได้กล่าวไว้ว่า ขีดความสามารถในการรองรับหรือสมรรถนะการยอมรับให้มีได้ในระบบสิ่งแวดล้อม (Carrying capacity) หมายถึง ความสามารถสูงสุดที่สภาวะแวดล้อมหนึ่งหรือพื้นที่หนึ่ง หรือระบบสิ่งแวดล้อมหนึ่งจะสามารถมีได้ของสรรพสิ่งร่วมกันในจำนวนสูงสุดได้จำกัด ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความอยู่ดีของสรรพสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น

การที่จะทราบค่าพื้นที่หรือสภาวะแวดล้อมหนึ่ง ๆ ถึงจุดที่เหมาะสมที่สุด หรือไม่นั้น สังเกตได้จากสิ่งที่ปรากฏขึ้นตามธรรมชาติ หรือสภาพแวดล้อมดังกล่าวเกินสุดที่เหมาะสมไปแล้ว เช่น ความเสื่อมโทรมของพืชพรรณ สัตว์ป่าเริ่มหายาก ฉะนั้นต้องมีการแก้ไขและป้องกันต่อไปเพราะความสามารถสูงสุดของพื้นที่ใด ๆ จะแปรผันตามปัจจัยของสิ่งแวดล้อมในขณะนั้น เมื่อเป็นเช่นนี้เราก็สามารถปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงความสามารถสูงสุดในการรองรับของพื้นที่หรือสภาวะแวดล้อม ซึ่งอาจกระทำได้โดย

1.ปรับปรุงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับความต้องการในสัดส่วนที่พอเหมาะ

2.ปรับปรุงโดยการนำเอาผลผลิตส่วนที่เกินออกใช้ประโยชน์ ซึ่งก็เท่ากับเป็นการเพิ่มความสามารถของพื้นที่ หรือสภาพแวดล้อมไปพร้อม ๆ กัน

3.พยายามให้มีการกระจายตัวโดยเฉพาะในช่วงที่สภาพแวดล้อมไม่อำนวยต่อการรวมกลุ่มเพียงจุดเดียว ซึ่งจะเป็นการทำลายสภาพแวดล้อมและความหลากหลายชนิดของพื้นที่ เพราะการกระจายและความหลากหลายของสิ่งแวดล้อมจะช่วยในการเพิ่มความสามารถของพื้นที่และระบบสิ่งแวดล้อมนั้น ๆ

จากความหมายและแนวคิดในเรื่องของขีดความสามารถในการรองรับของสิ่งแวดล้อม จึงมีความจำเป็นต้องมีการศึกษาและนำมาประยุกต์ใช้ เพื่อนำไปประกอบการวางแผนการจัดการเพื่อการพัฒนาและป้องกันสภาพแวดล้อม

4.2 ขีดความสามารถในการรองรับสำหรับนักท่องเที่ยว

การที่แหล่งท่องเที่ยวใด ๆ ก็ตามมีนักท่องเที่ยวล้นหลามเข้าไปใช้พื้นที่ท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากจนเกินขีดความสามารถของพื้นที่ที่จะรองรับได้ก็จะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาขยะล้นพื้นที่ น้ำขาดแคลน สภาพแวดล้อมถูกทำลาย ป่าไม้เสื่อมโทรม ความแออัดของพื้นที่ จนทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจในบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ทำให้แหล่งท่องเที่ยวนั้นมีสภาพที่ไม่น่าไปพักผ่อนหย่อนใจ

สันติ ชูตินรา (2526 : 81) กล่าวว่า ความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวของพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งคือ ช่วงเวลาที่พื้นที่นั้น ๆ สามารถจะรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้ โดยไม่ทำให้สภาพกายภาพและชีวภาพเสื่อมลงอย่างถาวร และทั้งนี้พื้นที่ยังคงคุณค่าเพียงพอที่จะสร้างความพอใจและประทับใจแก่นักท่องเที่ยวได้ในด้านการท่องเที่ยวความสามารถในการรองรับอาจกำหนดได้โดย

1.พิจารณาถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว โดยการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของกิจกรรมต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวจะสามารถทำได้ในแหล่งท่องเที่ยวโดยไม่กระทบต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

2.พิจารณาถึงระบบนิเวศวิทยา โดยการศึกษาถึงกระบวนการทางธรรมชาติของพืช สัตว์ ดิน แหล่งน้ำ ว่าจะสามารถทนต่อผลกระทบของมนุษย์ที่เป็นสิ่งแปลกปลอมในระบบนิเวศนั้นได้มากน้อยเพียงไร

ดังนั้น การกำหนดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว จำเป็นต้องมีการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวสำหรับแต่ละกรณี แต่ละกิจกรรมในแต่ละพื้นที่ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้ได้ตัวเลขที่เหมาะสมทั้งต่อตัวนักท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวด้วย

โอ เรลลี (O Reilly. 1986 : 54) ชี้ให้เห็นว่า ขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวสำหรับแต่ละกรณี คือ ปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดที่จะมีได้ในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งความหมายนี้ได้ครอบคลุม

ประเด็นที่สำคัญสองประการ คือ ประการแรกเป็นจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดของแหล่งท่องเที่ยวที่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาได้ ประการที่สองเป็นระดับที่การพักผ่อนและท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเริ่มลดลงเนื่องจากหมดความพึงพอใจ หรือแหล่งท่องเที่ยวนั้นไม่เป็นสิ่งดึงดูดอีกต่อไป ซึ่งขีดความสามารถในการรองรับนี้ จะเปลี่ยนแปลงไปตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว เวลาและสถานที่

ทักซิณา นิมลรัตน์ (2533 : 62) ได้สร้างแบบจำลองความพอใจของผู้ใช้ (User Satisfaction Model) แบบจำลองนี้ได้อธิบายว่า ระดับความพอใจของผู้ใช้พื้นที่หนึ่ง (User Satisfaction Level) เช่น น้ำตก ทะเล ชายหาด ฯลฯ จะมีขีดจำกัด ณ จุดหนึ่ง ๆ เท่านั้น หากพื้นที่ใดมีผู้ใช้เกินจุดระดับความพอใจของผู้ใช้พื้นที่ ระดับความพอใจของผู้ใช้พื้นที่ก็จะลดลงและจะลดลงเรื่อย ๆ ตามจำนวนผู้ใช้พื้นที่ที่เพิ่มมากขึ้น แบบจำลองนี้ยังให้ข้อคิดเพิ่มเติมอีกว่า มีตัวแปรอีก 2 ตัวที่ไม่ควรจะมีมองข้าม คือ ตัวแปรแรกได้แก่จำนวนครั้งที่ใช้พื้นที่ และตัวแปรที่สอง คือจำนวนคนที่ใช้พื้นที่ต้องเกี่ยวข้องกับ เช่น เมื่อนักท่องเที่ยวคนหนึ่งต้องเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวเดิมที่เคยไปมาแล้ว ได้พบกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพเดิม พบปะกับคนท้องถิ่นเดิมก็จะทำให้ระดับความพอใจลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับการเดินทางครั้งแรก

ภราเดช พยัคฆวิเชียร (2525 : 62) รายงานว่าแนวความคิดเกี่ยวกับขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว ยังไม่แพร่หลายในกลุ่มนักพัฒนาทั้งภาครัฐและเอกชนนัก ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่ประสบผลสำเร็จ ในทางตรงกันข้ามกลับได้รับผลกระทบสองประการ คือ ประการแรกผลกระทบต่อภาพพจน์ของการท่องเที่ยวคือการลดลงในด้านคุณภาพที่ดึงดูดใจต่อนักท่องเที่ยว ประการที่สองผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมคือการทำลายสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และสังคม ดังนั้น เมื่อธุรกิจการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จึงจำเป็นต้องมีการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวให้พอเหมาะที่จะไม่ให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมเร็วเกินไป โดยมุ่งเน้นถึงความสามารถในการรองรับทางสภาพแวดล้อมทางกายภาพและจิตวิทยา เป็นหลัก ซึ่งก็หมายถึงการขยายตัวอย่างรวดเร็วของสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับท่องเที่ยว ขณะเดียวกัน ก็ให้ความสำคัญกับความรู้สึกของประชาชนที่มีต่อนักท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวด้วย เพื่อให้ง่ายต่อการควบคุมคุณภาพและทิศทางของการพัฒนาการท่องเที่ยว

5. แนวคิดเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

5.1 บทบาทของสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

คำว่า “สิ่งอำนวยความสะดวก” หรือ Facility เป็นคำที่สื่อความหมายในตัวเองค่อนข้างชัดเจน โดยรากศัพท์ของคำในภาษาอังกฤษจะหมายถึงสิ่งที่สร้างความสะดวกหรือทำให้ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ กระทำได้ง่ายขึ้น ตามหลักการจัดการอุทยานและพื้นที่นันทนาการ สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวจะหมายถึง บริเวณพื้นที่ และโครงสร้างหรือสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ที่ถูกจัดสร้างเพื่อรองรับกิจกรรมของผู้มาเยือน และการบริหารจัดการพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวกมีบทบาทสำคัญต่อแหล่งท่องเที่ยวโดยสรุปได้ดังนี้

- สนองความต้องการของผู้มาเยือน / นักท่องเที่ยว ในการประกอบกิจกรรมนันทนาการ / กิจกรรมการท่องเที่ยว (เพื่อประโยชน์ใช้สอยและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว) ตัวอย่างเช่น พื้นที่ปิกนิก พร้อมอุปกรณ์ อันได้แก่ โต๊ะ ม้านั่ง ถังขยะ เตาย่างอาหาร สอนองความต้องการในการประกอบกิจกรรมปิกนิกบ้านพัก สอนองความต้องการพักผ่อนของนักท่องเที่ยว ฯลฯ

- ช่วยป้องกันรักษาทรัพยากร และสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ไม่ให้เสื่อมโทรมลง เนื่องจากกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น สะพานเดินเท้าที่ทำด้วยไม้ (Boardwalk) ช่วยป้องกันมิให้นักท่องเที่ยวเหยียบย่ำพื้นที่ ๆ มีความเปราะบาง เช่น พื้นที่ชุ่มน้ำ หรือบริเวณพื้นที่ ๆ มีพรรณไม้พื้นล่างขนาดเล็กขึ้นอยู่หนาแน่น ระบบกำจัดขยะ ระบบบำบัดน้ำเสีย ช่วยป้องกันและกำจัดมลพิษในแหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ

- ช่วยป้องกันอันตรายที่อาจเกิดกับท่องเที่ยวขณะประกอบกิจกรรม เช่น สะพานเดินข้ามลำน้ำ ราวกันตกริมหน้าผา ป้ายเตือนอันตรายและข้อห้ามต่าง ๆ ฯลฯ

- เป็นเครื่องมือ/สื่อในการให้ความรู้สร้างความเข้าใจ และเพิ่มโอกาสให้นักท่องเที่ยวสัมผัสชื่นชมธรรมชาติมากขึ้น เช่น เส้นทางสื่อความหมายในพื้นที่ธรรมชาติ นิทรรศการกลางแจ้ง ฯลฯ

- อำนวยความสะดวกให้กับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เช่น อาคารสำนักงานสำหรับเจ้าหน้าที่ บ้านพักเจ้าหน้าที่ ป้อมยาม ด่านตรวจ ฯลฯ

- มีบทบาททางอ้อมในการสร้างภาพลักษณ์ (Image) ของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ป้ายชื่อแหล่งท่องเที่ยวที่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ ฯลฯ

จากบทบาทที่สรุปข้างต้น จะเห็นได้ว่าสิ่งอำนวยความสะดวกสามารถลดหรือเสริมคุณค่าให้กับแหล่งท่องเที่ยวได้ การวางแผนและออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว จึงควรดำเนินการอย่างระมัดระวัง เพื่อไม่ให้ขัดต่อสภาพแวดล้อม

5.2 สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับแหล่งท่องเที่ยวแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

โดยทั่วไปแล้วการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ ที่ธรรมชาติหรือวัฒนธรรมท้องถิ่นได้สร้างสรรค์มา และควรมีบทบาทในการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวได้ตระหนักถึงเจตนารมณ์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกควรเป็นเสมือนการสร้าง “แบบอย่าง” หรือ “Role model” สำหรับนักท่องเที่ยว เช่น การก่อสร้างที่พักค้างคืนควรมีความกลมกลืนกับธรรมชาติทำให้นักท่องเที่ยวได้รู้สึกว่าได้พักผ่อนท่ามกลางธรรมชาติอย่างแท้จริง ทำให้มีความสำนึกในการวางแผนธรรมชาติ ช่วยป้องกันผลกระทบที่อาจเกิด และช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น โดยการประหยัดพลังงาน และการนำของเก่ากลับมาใช้ใหม่ (Recycle) เป็นต้น

ปัจจุบันยังไม่ปรากฏว่ามีข้อกำหนดมาตรฐานที่ชัดเจนสำหรับออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างไรก็ตาม กรมอุทยานแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (US national park service) ได้พยายามกำหนดกรอบของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการท่องเที่ยวในพื้นที่อนุรักษ์ขึ้น โดยมีประเด็นโดยสรุปได้ดังนี้

- **สิ่งอำนวยความสะดวกประเภทอาคาร** ให้มีความสำคัญกับเรื่องของแสงสว่าง การถ่ายเทอากาศ ทิศทางลม และความผสมกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว

- **ระบบคมนาคมและการหมุนเวียน (Circulation)** ภายในแหล่งท่องเที่ยว : ให้มีความสำคัญกับเส้นทางคมนาคมทางเลือก เช่น ทางจักรยาน ทางเดินเท้า ทางขี่ม้า ทางสำหรับเรือพาย ฯลฯ ควบคู่กับระบบถนน-ลานจอดรถที่เป็นมาตรฐาน และระบบป้าย-สัญลักษณ์ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับทิศทางและที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจน

- **ระบบสาธารณูปโภค** เน้นระบบที่ใช้พลังงานอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ อนุรักษ์น้ำ กำจัดน้ำเสียและของเสียอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการนำของเก่ากลับมาใช้ใหม่

- **การออกแบบโดยภาพรวม** ให้มีความสำคัญกับการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาทั้งในและนอกแหล่งท่องเที่ยว และให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อผู้ใช้ประโยชน์สิ่งอำนวยความสะดวก/ผู้มาเยือนอย่างต่อเนื่อง

โดยภาพรวม กรอบของสิ่งอำนวยความสะดวกและการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าว น่าจะสามารถใช้เป็นกรอบของสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ในระดับหนึ่ง สำหรับมุมมองด้านการจัดการพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อาจจำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

สิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดสร้างขึ้น เพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันผลกระทบจากการท่องเที่ยว และกิจกรรมมนุษย์ที่มีต่อทรัพยากรธรรมชาติ

1. สิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดสร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือสื่อความหมายเพื่อให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และความเพลิดเพลินแก่นักท่องเที่ยวในการศึกษาธรรมชาติและเรียนรู้วัฒนธรรม

2. สิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดสร้างขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวก ความปลอดภัย เพิ่มความสะดวกสบายในการประกอบกิจกรรมให้กับนักท่องเที่ยวในรูปแบบที่เรียบง่าย กลมกลืนกับธรรมชาติและ วัฒนธรรมท้องถิ่น

3. สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลพื้นที่

4. สิ่งอำนวยความสะดวกที่สำคัญเป็นอันดับต้น ๆ ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อป้องกัน ธรรมชาติ และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนรู้และศึกษาธรรมชาติ ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อความ สะดวกสบายและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่มีความสำคัญในอันดับ รอง ๆ ลงมา อย่างไรก็ตาม ไม่มีกฎเกณฑ์ที่ตายตัวเกี่ยวกับชนิด ปริมาณ และขนาดของสิ่งอำนวยความสะดวกแต่ละลักษณะที่เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง ขึ้นอยู่กับลักษณะของแหล่งท่องเที่ยว (Site setting) และวัตถุประสงค์ของการจัดพื้นที่แต่ละแห่งเป็นหลัก

5.3 ข้อควรพิจารณาในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวแบบการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

แนวคิดในการออกแบบเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable design) เป็นแนวคิดที่ควรนำมา พิจารณาในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งสนับสนุน ให้มีการใช้ทรัพยากรบนผืนโลกอย่างชาญฉลาด ให้เกิดการสูญเสียน้อยที่สุด และสามารถคงฐาน ทรัพยากรอยู่ได้อย่างยั่งยืน

การออกแบบเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนมุ่งที่จะให้เทคโนโลยีต่าง ๆ มาช่วยรักษาไว้ซึ่งความ หลากหลายทางชีวภาพและความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม (รักษาคุณภาพอากาศ น้ำดินและอื่น ๆ) และลด ผลกระทบจากการพัฒนาตามแบบที่กำหนดต่อทรัพยากรทางธรรมชาติและทรัพยากรทางวัฒนธรรมทั้งใน ท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับโลก แนวคิดนี้สนับสนุนให้มนุษย์บริโภคและดำเนินกิจกรรมการ พัฒนาอย่าง ประหยัดและมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมมากขึ้น

ภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ของการพัฒนาอย่างยั่งยืน กลุ่มนักวิชาการ และผู้ประกอบการวิชาชีพด้าน การวางแผนและออกแบบ ตลอดจนองค์กรและสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น The World Congress of the International Union of Architects (UIA) The American Institute of Architects (AIA)

The International Council on Environmental Design (ICED) และองค์อื่น ๆ ได้ร่วมกันกำหนดหลักการที่สำคัญในการออกแบบเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

1. ให้ความสำคัญกับสิทธิของมนุษย์ และธรรมชาติอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้องค์ประกอบทั้งสองส่วนอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อหนุนและสามารถคงไว้ซึ่งความหลากหลายของกันและกันอย่างยั่งยืน
2. ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์เชื่อมโยงภายในระหว่างองค์ประกอบทุกส่วนของระบบธรรมชาติ และผลกระทบจากการออกแบบต่อองค์ประกอบแต่ละส่วนในทุกระดับ
3. เคารพในความสัมพันธ์ระหว่างจิตวิญญาณ/สิ่งที่มีคุณค่าทางจิตใจกับวัตถุ และพิจารณาองค์ประกอบทุกส่วนทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมภายในชุมชน/สังคมที่เกี่ยวข้องกับงานออกแบบ
4. คำนึงผลทั้งทางตรง และทางอ้อมของการพัฒนาอันเป็นผลมาจากการออกแบบ ต่อความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ และระบบธรรมชาติ
5. สร้างสรรค์สิ่งที่มีคุณค่าในระยะยาว และไม่สร้างปัญหา/ผลกระทบในการบำรุงรักษา การบริหารจัดการ ตลอดจนปัญหาด้านความปลอดภัย ให้กับคนในรุ่นหลังที่ต้องรับผิดชอบดูแล ใช้ประโยชน์ ตลอดจนยึดถือเป็นมาตรฐาน / แบบอย่าง
6. สนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรในการพัฒนาอย่างคุ้มค่า และไม่มีของเสีย
7. ออกแบบเพื่อให้มีการใช้พลังงานอย่างประหยัด และคุ้มค่า
8. ตระหนักเสมอว่าไม่มีสิ่งใดที่สร้างขึ้นโดยมนุษย์จะคงอยู่ได้อย่างยั่งยืน และการออกแบบไม่สามารถแก้ปัญหาในทุก ๆ เรื่อง ดังนั้นจึงไม่ควรที่จะออกแบบเพื่อที่จะเอาชนะ และ / หรือควบคุมธรรมชาติ หากแต่ควรปล่อยให้ธรรมชาติเป็นแม่แบบหรือผู้ชี้้นำการออกแบบ

ในการนำหลักการที่สำคัญทั้ง 8 ประการไปใช้กับการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวแบบกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีข้อควรพิจารณาสำหรับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ดังนี้

การออกแบบสำหรับแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับแหล่งท่องเที่ยวแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติจะให้ความสำคัญสูงสุดกับระบบนิเวศและผลกระทบจากการพัฒนาต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ ทั้งในแง่โครงสร้างและการทำงานขององค์ประกอบภายในระบบ การพัฒนามุ่งให้สิ่งอำนวยความสะดวกทุกประเภทที่เหมาะสมสอดคล้องกับขีดความสามารถในการรองรับได้ (Carrying capacity) และข้อจำกัด (Constraints) ของระบบนิเวศ ในทางปฏิบัติในการวางแผน และออกแบบ ผู้วางแผน และออกแบบจะให้ความสำคัญกับประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. พฤติกรรมธรรมชาติภายในระบบนิเวศ (Natural behavior within an ecosystem) และทรัพยากรหลัก (Key resources) ภายในระบบนิเวศที่จะเป็นจุดดึงดูดกิจกรรมท่องเที่ยว ผู้วางแผนและออกแบบจะต้องศึกษาทำความเข้าใจกับพฤติกรรมของธรรมชาติภายในระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวอย่างละเอียด และจะต้องสามารถบ่งชี้ทรัพยากรอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของระบบนิเวศให้ได้ การออกแบบต้องรักษาไว้ซึ่งพฤติกรรมของธรรมชาติและทรัพยากรหลักอันเป็นเอกลักษณ์ดังกล่าว

2. ความเชื่อมโยงระหว่างระบบนิเวศแต่ละระบบภายในแหล่งท่องเที่ยว (Link between ecosystems) และการแบ่งแยกระบบนิเวศหรือถิ่นที่อาศัย (Fragmentation of habitats) – ความเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการพัฒนาที่เกิดขึ้นในระบบนิเวศอาจส่งผลกระทบต่ออีกระบบนิเวศหนึ่งก่อให้เกิดความเปราะบางกับถิ่นที่อยู่อาศัยในละแวกใกล้เคียง หรือเกิดการแบ่งแยกระบบนิเวศ ดังนั้นผู้ออกแบบจึงจำเป็นต้องวิเคราะห์ และให้ความสำคัญกับความเชื่อมโยงระหว่างระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวที่จะทำการออกแบบกับระบบนิเวศข้างเคียงด้วยเสมอ เพื่อลดความเสียหายดังกล่าวที่อาจเกิดขึ้น หลักการปฏิบัติที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งที่ช่วยลดโอกาสในการสร้างความเปราะบางให้กับระบบนิเวศ คือ การจำแนกพื้นที่ (Zoning) เพื่อแบ่งแยกบริเวณที่เปิด โอกาสให้ใช้ผลประโยชน์/มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกออกจากบริเวณที่เปราะบางทางนิเวศ จำกัดการพัฒนาต่าง ๆ ให้อยู่ในบริเวณ/กลุ่มเดียวกัน จำกัดเส้นทางเข้า-ออก ตลอดจนจำนวนนักท่องเที่ยวในบริเวณที่เปราะบาง

3. ความต้องการของมนุษย์ที่มีต่อระบบนิเวศ (Human demands on ecosystems) และระดับของการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศที่ยอมรับได้ (Acceptable limits of change) ความต้องการของมนุษย์มีความต่อเนื่องไม่สิ้นสุด แม้หลักการพื้นฐานของการจัดการพื้นที่นันทนาการจะให้ความสำคัญกับความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์เท่าเทียมกันกับการให้ความสำคัญกับทรัพยากรฐาน แต่สำหรับการวางแผนเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นักวางแผน และออกแบบจำเป็นต้องให้ฐานทรัพยากรเป็นตัวนำการตัดสินใจ ต้องควบคุม / ปรึบลดความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์ (ถ้าจำเป็น) ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และวิธีการหนึ่งที่กระทำได้ คือ ใช้สิ่งอำนวยความสะดวกเป็นตัวควบคุม ขนาดและประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะพัฒนาสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะขึ้นอยู่กับสมรรถนะในการรองรับและความสามารถในการฟื้นตัวของระบบนิเวศเมื่อพื้นที่นั้นถูกเปลี่ยนแปลงเนื่องจากการพัฒนา (Capability and resiliency of the ecosystems) มากกว่าขีดความสามารถในการรองรับทางกายภาพ (Physical capacity) ของแหล่งท่องเที่ยว การวางแผนพัฒนา และออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกจะต้องทำควบคู่กับการกำหนดระดับของการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศที่ยอมรับได้ และการกำหนดระดับของการพัฒนาจะต้องกำหนดให้ต่ำกว่าระดับของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเสมอ

4. การติดตามตรวจสอบระบบนิเวศ (Ecosystems monitoring) : กระบวนการการวางแผนและออกแบบเพื่อพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกไม่ควรสิ้นสุดแค่การดำเนินการพัฒนาตามแบบ หากแต่ควรกำหนดมาตรฐานในการติดตามตรวจสอบผลกระทบจากกิจกรรมการพัฒนาและกิจกรรมใช้ประโยชน์หลังการพัฒนาว่าส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าระดับของการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศที่ยอมรับได้ยังคงถูกรักษาเอาไว้ และเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแบบสำหรับพัฒนาในอนาคต

การออกแบบสำหรับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

การออกแบบเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนสำหรับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมจะต้องให้ความสำคัญกับองค์ประกอบที่เป็นรูปธรรม เช่น หลักฐานทางกายภาพที่หลงเหลือ และเป็นนามธรรม เช่น ประเพณี และความเชื่อของคนในท้องถิ่น ของแหล่งท่องเที่ยว โดยเป้าหมายที่สำคัญที่สุด คือ การอนุรักษ์สมบัติทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ในสภาพเดิม (Preservation) การเปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนเข้าถึงแหล่งวัฒนธรรมควรกระทำต่อเมื่อการเข้าถึงดังกล่าวไม่ทำให้ทรัพยากรทางวัฒนธรรมเสื่อมสภาพ และเมื่อเปิดโอกาสให้เข้าถึงวัฒนธรรมแล้วหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินงานอย่างจริงจังในการส่งเสริมความชื่นชม (Appreciation) และความตระหนัก (Awareness) ในคุณค่าของทรัพยากรให้กับผู้มาเยือนผ่านทางโปรแกรมสื่อความหมายรูปแบบต่าง ๆ

การพัฒนาแหล่งประวัติศาสตร์ การรักษาไว้ซึ่งภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรมของคนในยุคต่าง ๆ นอกจากจะสะท้อนถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในวัฒนธรรม และสิ่งตกทอดที่ดั่งงามจากบรรพบุรุษ การเอาชนะสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลให้หลักฐานทางกายภาพที่ตกทอดสีก่อนผู้ฟัง ความพยายามที่จะสร้างความกลมกลืนกับธรรมชาติที่แวดล้อม และลักษณะของวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น สิ่งสะท้อนต่าง ๆ เหล่านี้มีความสำคัญกับการออกแบบในแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แบบสถาปัตยกรรมที่เหมาะสมสำหรับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมจึงควรเป็นแบบที่เรียบง่าย ตกแต่งด้วยวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น ตามลักษณะของธรรมชาติอันเป็นที่ตั้ง (Natural setting) และตามความเหมาะสมของสภาพอากาศ

การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เป็นแหล่งชุมชนควรให้ความสำคัญต่อวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น ในกระบวนการวางแผนและออกแบบควรเปิดโอกาสให้ชุมชนร่วมแสดงความคิดเห็นและความต้องการ ควรออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกให้เป็นแบบอย่างในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแก่ชุมชน เช่น การอนุรักษ์น้ำ อนุรักษ์พลังงาน รวมไปถึงการลดผลกระทบที่เกิดจากกิจกรรมมนุษย์ต่อสภาพแวดล้อม เช่น การกำจัดขยะ และของเสีย การส่งเสริมการใช้วัสดุท้องถิ่นที่ไม่ใช่ทรัพยากรที่หายากและใช้แล้วหมดไป และการใช้บุคลากรในท้องถิ่นที่มีความรู้

ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่นต่อไป

สำหรับแนวทางการปฏิบัติในการวางแผน และออกแบบก็ยังคงดำเนินไปในทิศทางเดียวกันกับการออกแบบในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ กล่าวคือ ในการวางแผนออกแบบจะต้องมีการสำรวจวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยวที่จะพัฒนาอย่างละเอียดเพื่อบ่งชี้ความสำคัญของทรัพยากร ตลอดจนสถานภาพของการคงอยู่ (Integrity) ของทรัพยากรดังกล่าว แบบ และข้อเสนอใด ๆ ในการพัฒนาแหล่งทรัพยากรทางวัฒนธรรมจะต้องคำนึงถึงผลกระทบจากการพัฒนา และจากกิจกรรมการใช้ประโยชน์หลังการพัฒนาอย่างละเอียดรอบคอบ และจะต้องหาแนวทางป้องกันแก้ไขผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นต่อทรัพยากรทางวัฒนธรรมอย่างรัดกุม

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ไพฑูริย์ ปานทอง (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำจังหวัดเพชรบุรีพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นเพศชาย และหญิงจำนวนใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่มีอายุ 15 – 24 ปี มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี เป็นนักเรียนนักศึกษา และอาศัยอยู่ในเขตภาคตะวันตก ส่วนใหญ่เคยมาท่องเที่ยวบริเวณชายหาดชะอำมากกว่า 5 ครั้ง นิยมมาในช่วงวันหยุดและวันหยุดเทศกาล เดินทางมากับกลุ่มครอบครัว มีคนในกลุ่มจำนวน 11- 20 คน ใช้พาหนะรถยนต์ส่วนตัว ส่วนมากไม่พักแรมค้างคืน ผู้ที่ค้างคืนจะใช้บริการบังกะโล่/รีสอร์ท ระยะเวลาค้างคืน 2 วัน เกือบทั้งหมดมาเพื่อการท่องเที่ยว/พักผ่อน โดยมีเพื่อน/ญาติเป็นเหตุจูงใจในการเดินทาง ส่วนใหญ่เล่นน้ำทะเลเป็นกิจกรรมหลักขณะอยู่บนชายหาด ค่าใช้จ่าย 100 – 300 บาทต่อวันต่อคน ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าอาหารและเครื่องดื่ม นักท่องเที่ยวต้องการกลับมาเที่ยวอีก และความสวยงามของสถานที่เป็นเหตุจูงใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำและมีความเห็นให้มีการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวมากที่สุด คือ ที่จอดรถและสิ่งอำนวยความสะดวก รองลงมาคือ ห้องน้ำสุขา ถนน/เส้นทางลงชายหาดและทางเลียบริมชายหาด และการเก็บขยะ ตามลำดับ

นิคม ประเมโท (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมและปัจจัยจูงใจนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานี พบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานี ส่วนใหญ่มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวัตถุประสงค์เพื่อเดินทางท่องเที่ยว เดินทางท่องเที่ยวโดยรถยนต์ มากับครอบครัว นิยมมาท่องเที่ยวในช่วงฤดูหนาว และเลือกแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีมากที่สุด รองลงมาคือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ปัจจัยจูงใจให้เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานี คือความมี

ชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ต้องการศึกษาศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และโบราณคดี มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว เช่น ที่พัก รถนำเที่ยว ร้านอาหาร มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ถนนหนทาง ไฟฟ้า น้ำประปา ระบบการสื่อสาร ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ที่น่าสนใจ มีบริษัทนำเที่ยวมากมายตามลำดับ

ศศิธร สามารถ (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวไทย ในจังหวัดกระบี่ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 25 – 34 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นพนักงานเอกชน มีรายได้ต่อเดือน 10,000 – 20,000 บาท เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว พักค้างแรมในโรงแรม ใช้เวลาว่างวันหยุดตามเทศกาลในการเดินทาง ชอบกิจกรรมดำน้ำดูปะการัง จำนวนเงินที่นักท่องเที่ยวใช้ในระหว่างท่องเที่ยว 4,001 – 5,000 บาท สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการให้ปรับปรุงมากที่สุดคือ ความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว พักอยู่ในกระบี่ 3 – 5 วัน มีความตั้งใจว่าในอนาคตจะเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่อีกอย่างแน่นอน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่มีอายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสถานที่ท่องเที่ยวแตกต่างกัน และพฤติกรรมท่องเที่ยวที่ต่างกันจะมีความพึงพอใจแตกต่างกัน

ประมุข เจียมสถิตย์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมนันทนาการด้านการท่องเที่ยว เชียงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติปางสีดา จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมนันทนาการด้านการท่องเที่ยวเชียงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติปางสีดา จังหวัดสระแก้ว ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบริหารจัดการ และด้านบุคลากร มีความพึงพอใจโดยรวม อยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็นความพึงพอใจในระดับมากที่สุดและปานกลาง

เสริมสกุล เสริมกิจ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยในจังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวไทยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป และมีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท / ธุรกิจส่วนตัว มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต เกี่ยวกับด้านปัจจัยพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านบริการนักท่องเที่ยวและด้านสินค้าของที่ระลึก ทั้งโดยรวมและจำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสินค้าของที่ระลึก มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

เบญจพร ทองไชย (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมและความพึงพอใจการท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยาของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวส่วน

ใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20 – 29 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพลูกจ้าง/พนักงาน บริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท และมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ที่กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละประเภท ซึ่งได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม เทศกาลงาน/ประเพณี และกิจกรรมต่าง ๆ อยู่ในระดับพอใจมาก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีเหตุจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวด้วยตัวเอง และเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว เคยเดินทางมาท่องเที่ยว 1 – 5 ครั้ง เวลาที่ใช้ในการเดินทางไม่เกิน 2 ชั่วโมง และมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวครั้งนี้ไม่เกิน 500 บาทและมีแนวโน้มที่จะมาซ้ำ ในอนาคตและจะบอกต่อบุคคลอื่นให้มาท่องเที่ยวแน่นอน

จักรพงษ์ ธรรมพงษ์บวร (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรม นันทนาการของรีสอร์ท ในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่าความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกโดยรวมอยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็นระดับปานกลางและที่มากที่สุด

วิยะดา เสรีวิชัยสวัสดิ์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการบริหารธุรกิจนำเที่ยวทางเรือล่องแม่น้ำโขง : กรณีศึกษาแม่ฮ่องสอน พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการบริการของธุรกิจนำเที่ยวทางเรือล่องแม่น้ำโขงอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความชำนาญของกัปตันเดินเรือ ประสบการณ์ที่ได้รับตลอดระยะเวลาการเดินทางโดยเรือ พิธีการตรวจคนเข้าเมืองและด่านศุลกากรในประเทศไทยเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจมาก ส่วนสิ่งที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจค่อนข้างน้อย ได้แก่ ความสะอาดของห้องน้ำ การกำจัดขยะที่ไม่เหมาะสม และพิธีการตรวจคนเข้าเมืองของประเทศจีนและ สปป.ลาว นักท่องเที่ยวมีข้อเสนอแนะแนวทาง ในการปรับปรุงการให้บริการ ของธุรกิจท่องเที่ยวเรือล่องแม่น้ำโขงที่ได้จากการศึกษาที่สำคัญ คือ ให้ปรับลดราคาค่าบริการ ปรับปรุงรสชาติอาหารให้ถูกรสนิยม เพิ่มอุปกรณ์ช่วยชีวิต ตลอดจนปรับปรุงห้องน้ำ ห้องพักให้สะอาด และทันสมัย

วชิราภรณ์ โลหะชาละ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในการเลือกใช้บริการที่พักในจังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยว และพักค้างคืนในจังหวัดเชียงรายมีความพึงพอใจต่อการบริการที่พักในระดับสูง ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าที่พักมีมาตรฐานดี และเกือบทั้งหมดของผู้ให้ข้อมูลคิดว่า ราคาของที่พักมีความเหมาะสมดีแล้ว ด้านสถานที่พักก็อยู่ในเกณฑ์ดี ต้องการกลับมาพักแรมอีก และจะแนะนำที่พักแรมดังกล่าวให้กับเพื่อน และคนอื่น ๆ อีกด้วย นอกจากนี้จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในการเลือกเข้าพักในจังหวัดเชียงราย พบว่า ปัจจัยทางการตลาดมีผลต่อความพึงพอใจใน

การเลือกใช้ที่พักแรมโดยเฉพาะปัจจัยด้านราคาที่พัก และปัจจัยด้านความปลอดภัย รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการบริการ ด้านทำเลที่ตั้ง สิ่งอำนวยความสะดวก และสภาพแวดล้อมตามลำดับ

เสาวนีย์ กันทะแสน (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาหมู่บ้านรวมมิตร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวหมู่บ้านรวมมิตร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย และมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกทุก ๆ กรณีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวในด้านเพศ อายุ และภูมิภาคที่แตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อการจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวหมู่บ้านรวมมิตร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวในด้านเพศ อายุ และภูมิภาคที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวหมู่บ้านรวมมิตร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

มลลิกา เกื้อปัญญา (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคาดหวัง และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว หมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว หมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง ในระดับปานกลาง ส่วนความคาดหวัง และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกทุก ๆ กรณีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวในด้าน เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และภูมิลำเนาที่แตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว หมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวในด้าน อายุ อาชีพ และภูมิลำเนา ที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล ของนักท่องเที่ยวในด้าน เพศ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

หทัยรัตน์ วัฒนพฤกษ์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความตระหนักต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความตระหนักต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติอยู่ใน ระดับปานกลาง และปัจจัยส่วนบุคคล

ที่แตกต่างกันได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องในแหล่งท่องเที่ยวประเภท อุทยานแห่งชาติมีส่วนทำให้ตระหนักต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติแตกต่างกัน อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ

อุดมศักดิ์ แนวจิตร (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความคาดหวังและความพึงพอใจของ นักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน ผล การศึกษาสรุปได้ว่านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมอุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มี การศึกษาระดับปริญญาตรี และส่วนมากเป็นนักเรียน/นักศึกษา รองลงมาคือ กลุ่มข้าราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดลำปางมากที่สุด รองลงมา คือ กรุงเทพฯ และเชียงใหม่ และ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในระดับมากที่สุด

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคาดหวัง และความพึงพอใจ ต่อการจัดสภาพแวดล้อมอุทยาน ฯ ด้านพื้นที่ และการมีส่วนร่วม ในระดับมาก แต่กลับมีความคาดหวังและความพึงพอใจเพียงปานกลางต่อ การจัดการรวมทุกด้าน และต่อกิจกรรมเพื่อการศึกษารวมชาติ

ผลการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังกับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง ต่อการ จัดสภาพแวดล้อม เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งด้านการจัดการ ด้านกิจกรรมเพื่อการศึกษารวม ชาติ และด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ความคาดหวังกับความพึงพอใจของกลุ่มสัมพันธ์กันในเชิงบวก หรือเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้ง 4 ด้าน

วิมลลักษณ์ วีระพันธ์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อ ความสามารถในการรองรับทางกายภาพ : กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมีความคิดเห็นว่า ห้องสุขามีความสามารถในการรองรับ ทางกายภาพอยู่ในระดับต่ำมาก ส่วนบริเวณที่พักค้างคืน พื้นที่นั่งพักผ่อนและที่จอดรถมีความสามารถในการรองรับทางกายภาพอยู่ในระดับปานกลาง บริเวณยอดดอยและเส้นทางเดินเท้าอ่างกา นักท่องเที่ยวมีความ เห็นว่า ห้องสุขามีความสามารถในการรองรับทางกายภาพอยู่ในระดับต่ำมาก ในขณะที่พื้นที่ที่นั่ง พักผ่อน ที่จอดรถ ร้านอาหาร และเส้นทางเดินเท้าอ่างกา มีความสามารถในการรองรับทางกายภาพอยู่ ในระดับปานกลางเท่านั้น

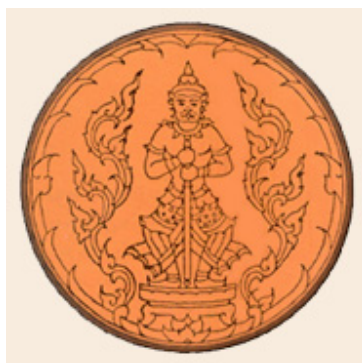
แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ควรปรับปรุงภูมิทัศน์ให้มีการกระจายตัวในตำแหน่งของการจัดวางสิ่ง อำนวยความสะดวก ให้มีระยะห่างพอดี และควรออกแบบลักษณะทางกายภาพของสิ่งอำนวยความสะดวก นั้น ให้มีรูปแบบที่กลมกลืนกับธรรมชาติ และสามารถตอบสนองของพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวได้ อย่างเหมาะสม ในเส้นทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติอ่างกา ควรประกาศให้เป็นเขตจัดระเบียบเข้มนวด

พิเศษเพื่อการควบคุมสภาพนิเวศ และจัดให้มีการหมุนเวียนจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในแต่ละช่วงเวลา รวมถึงปรับปรุงทางเดินเท้าและป้ายสื่อความหมายอย่างสม่ำเสมอ

จากบทสรุปของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึง ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเดินทางท่องเที่ยว มูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้กับการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี ดังนี้ คือ เป็นแนวคิดในการกำหนดตัวแปรที่ต้องการศึกษา กรอบแนวคิดในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สถานที่ที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ละเอียดชัดเจน และสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7. ข้อมูลสภาพทั่วไปของจังหวัดอุดรธานี

สภาพของพื้นที่ที่ศึกษา

ภาพประกอบ 2 ตราประจำจังหวัดอุดรธานี

รูปท้าวเวสสุวรรณ หรือ ท้าวภูเธรประทับยืนถือกระบอง หมายถึง เทพยดาผู้คุ้มครองรักษาประจำทิศอุดร จังหวัดอุดรธานี ใช้อักษรย่อว่า "อด"

คำขวัญประจำจังหวัด “ น้ำตกจากสันภูพาน อุทยานแห่งธรรมชาติ อารยธรรมห้าพันปี ธานีผ้าหมี่-ขิด แดนนมิตินองประจักษ์ เลิศลักษณ์กล้วยไม้หอมอุดรซันไฉน์ “

จังหวัดอุดรธานีเป็นศูนย์กลางการคมนาคม และการท่องเที่ยวทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีวัดป่าที่มีชื่อเสียง เป็นประตูสู่ประเทศลาว และยังเป็นดินแดนที่มีอารยธรรมเก่าแก่แห่งหนึ่งของโลก นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและหัตถกรรมผ้าซิดที่มีชื่อเสียงอีกด้วย

จังหวัดอุดรธานีมีเนื้อที่ประมาณ 11,730 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 18 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองอุดรธานี อำเภอหนองวัวซอ อำเภอหนองหาน อำเภอบ้านผือ อำเภอบ้านดุง อำเภอกุมภวาปี อำเภอโนนสะอาด อำเภอเพ็ญ อำเภอโนนสัง อำเภอกุมภวาปี อำเภอศรีธาตุ อำเภอวังสามหมอ อำเภอทุ่งฝน อำเภอสร้างคอม อำเภอไชยวาน อำเภอหนองแสง อำเภอนาหว้า อำเภอพิบูลย์รักษ์ กิ่งอำเภอแก้ว และ กิ่งอำเภอประจักษ์ศิลปาคม

การเดินทาง

รถยนต์ เริ่มต้นจากกรุงเทพฯ ขับรถไปตามทางหลวงหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) ถึงสระบุรี บริเวณกิโลเมตรที่ 107 แยกทางเข้าทางหลวงหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) ผ่านนครราชสีมา ขอนแก่น ถึงอุดรธานี รวมระยะทางประมาณ 564 กิโลเมตร

รถโดยสารประจำทาง มีบริการรถโดยสารทั้งรถธรรมดา และรถปรับอากาศวิ่งระหว่าง กรุงเทพฯ-อุดรธานี ทุกวัน รถออกจากสถานีขนส่งสายตะวันออกเฉียงเหนือ ถนนกำแพงเพชร

รถไฟ การรถไฟแห่งประเทศไทย จัดบริการรถไฟระหว่างกรุงเทพฯ-อุดรธานี ทุกวัน

เครื่องบิน บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) มีบริการเที่ยวบิน ระหว่างกรุงเทพฯ-อุดรธานีทุกวัน

สถานที่ที่น่าสนใจ

อำเภอเมือง

อนุสาวรีย์เจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม ตั้งอยู่กลางเมืองอุดรธานี พลตรีพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม ทรงเป็นผู้ก่อตั้งเมืองอุดร ทรงจัดวางระเบียบราชการปกครองบ้านเมือง และรับราชการในหน้าที่สำคัญ ๆ ที่อำนวยประโยชน์แก่ราษฎร อนุสาวรีย์ พระองค์ท่านนับเป็นเกียรติประวัติสูงสุดของชาวจังหวัดอุดร

สวนสาธารณะหนองประจักษ์ศิลปาคม อยู่ในเขตเทศบาลเมืองอุดรธานี หนองประจักษ์เป็นหนองน้ำขนาดใหญ่ โดยบริเวณตัวเกาะกลางน้ำได้จัดทำสวนหย่อมปลูกไม้ดอกไม้ประดับหลายชนิด และทำสะพานเชื่อมระหว่างเกาะ มีน้ำพุ หอนาฬิกา และสวนเด็กเล่น แต่ละวันจะมีประชาชนเข้าไปพักผ่อนและออกกำลังกายเป็นจำนวนมาก

วัดโพธิสมภรณ์ อยู่ที่ตำบลหมากแข้ง เป็นวัดที่สร้างในสมัยรัตนโกสินทร์ ปลายรัชการที่ 5

วัดมณีมาวาส ตั้งอยู่ที่ตำบลหมากแข้ง ชาวบ้านนิยมเรียกว่า วัดเดิม หรือวัดเก่า ในวิหารเล็ก ๆ ภายในวัดมีพระพุทธรูปหินสีขาวปางนาคปรกประดิษฐานอยู่ ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า “หลวงพ่อนาค” เป็นที่เคารพสักการะของชาวอุดร ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคมได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้างวัดขึ้นที่วัดร้างโนนหมากแข้ง และให้ชื่อว่า “วัดมณีมาวาส”

ศาลเจ้าปู่-ย่า ตั้งอยู่หลังสถานีรถไฟใกล้ตลาดหนองบัว ถนนนิตโย เป็นศาลเจ้าของชาวจีนที่ใหญ่โต และสวยงาม มีสวนหย่อมริมหนองบัว บริเวณโดยรอบมีศาลชมวิวกว้างน้ำ 2 หลัง บรรยากาศร่มรื่นเหมาะแก่การท่องเที่ยว และพักผ่อน และในศาลเจ้าปู่-ย่าแห่งนี้ ยังมีมังกรทองยาวถึง 99 เมตร ซึ่งใช้แสดงในงานทุ่งศรีเมือง ในช่วงเดือนธันวาคมของทุกปี

สวนกล้วยไม้หอมอุดรชนไหม ตั้งอยู่ที่ซอยกมลวัฒนา ถนนรอบอุดร-หนองสำโรง สวนกล้วยไม้หอมอุดรชนไหม เป็นสวนกล้วยไม้ที่ผลิตกล้วยไม้กลิ่นหอมพันธุ์ใหม่ของไทย ซึ่งใช้เวลาในการค้นคว้า และผสมพันธุ์ระหว่างแวนด้า (Vanda) กับโจเซฟฟินแวนเบอร์โร (Josephine Van Berrow) ได้รับความจดทะเบียนลิขสิทธิ์ที่สมาคมกล้วยไม้โลก ประเทศอังกฤษ เมื่อปี 2531 ชื่อพันธุ์ Udon Sunshine Orchid หรือพันธุ์นางสาวอุดรชนไหม ซึ่งมีการนำไปสกัดน้ำหอมในชื่อเดียวกันไปจำหน่าย

วัดป่าบ้านตาด ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านตาด ในบริเวณวัดมีสัตว์ป่าชุกชุมมาก ทั้งไก่ฟ้า ไก่ป่า นก กระรอก กระแต หมูป่า วัดป่าบ้านตาดเป็นที่พำนักของอาจารย์มหาบัว ญาณสัมปันโน พระอาจารย์วิปัสสนาสายพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต ท่านเป็นพระที่มีปฏิปทา เป็นที่เคารพศรัทธาเลื่อมใสของพุทธศาสนิกชนโดยทั่วไป และวัดนี้เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการไปปฏิบัติธรรม นั่งสมาธิ

วัดทิพยรัฐนิมิตร (วัดป่าบ้านจิก) ตั้งอยู่บริเวณสี่แยกระหว่างถนนนเรศวร กับถนนทหาร ตำบลหมากแข้ง เป็นวัดป่าอีกวัดหนึ่งที่ตั้งในเขตอำเภอเมือง ภายในวัดร่มรื่น มีเจดีย์องค์ใหญ่ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ และรูปเหมือนหลวงปู่ศุข จิตกรมโม เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน พร้อมเครื่องอัฐบริขาร เจดีย์นี้มีฐานคล้ายทะนันทน์ที่ใช้ตวงพระบรมสารีริกธาตุแต่ครั้งพุทธกาล

หมู่บ้านนาข่า และศูนย์หัตถกรรมบ้านเม่น อยู่ในเขตอำเภอเมือง ตรงข้ามโรงเรียนนาข่า เป็นหมู่บ้านที่มีการทอผ้าซิด และจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากผ้าซิดในราคาย่อม

อ่างเก็บน้ำห้วยหลวง อยู่บนทางหลวงแผ่นดินสายอุดรธานี-หนองบัวลำภู เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่เพื่อทำการเกษตร และการประมง การจ่ายน้ำเพื่อการประปา เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีภูมิประเทศที่สวยงามเหมาะสำหรับการล่องแพ ตกปลา นั่งเรือชมทิวทัศน์โดยรอบได้ และภายในอ่างเก็บน้ำ มีพระตำหนักที่ประทับของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ซึ่งพระองค์ท่านเคยเสด็จประทับเกือบทุกปี

อำเภอบ้านฝื่อ

อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท ตั้งอยู่บริเวณเชิงเขาภูพานครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 3,430 ไร่ ในเขตบ้านฝื่อ อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาทนี้เป็นที่ตั้งของสถานที่ซึ่งแสดงถึงอารยธรรมของมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิประเทศ ซึ่งมีโครงสร้างส่วนใหญ่เป็นหินทรายที่ถูกขัดเกลามาจากขบวนการกัดกร่อนทางธรรมชาติ ทำให้เกิดเป็นโขดหินน้อยใหญ่รูปร่างต่าง ๆ กัน ปรากฏเป็นหลักฐานเกี่ยวกับผู้คนในอดีตที่น่าสนใจหลายแห่ง อาทิ

พระพุทธรูปบัวบก ตั้งอยู่บริเวณทางแยกซ้ายมือก่อนถึงที่ทำการอุทยานฯ บัวบกคงจะมีอยู่มากในบริเวณที่พบรอยพระพุทธรูป จึงเรียกรอยพระพุทธรูปนี้ว่า “ พระพุทธรูปบัวบก ” หรือรอยพระพุทธรูปที่มีลักษณะเป็นแอ่งลึก ประมาณ 60 เซนติเมตร ลงไปในพื้นหินยาว 1.93 เมตร กว้าง 90 เซนติเมตร เดิมมีการก่อมณฑปครอบรอยพระพุทธรูปไว้ ต่อมาประมาณปี พ.ศ.2465 พระอาจารย์ศรีทัตย์ สุวรรณมาโจ ได้รื้อมณฑปเก่าออก แล้วสร้างพระธาตุเจดีย์ขึ้นใหม่ และยังคงสร้างรอยพระพุทธรูปจำลองวางทับรอยพระพุทธรูปเดิมไว้ ภายในพระธาตุเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ตัวองค์เจดีย์เป็นทรงบัวเหลี่ยมคล้ายองค์พระธาตุพระนม มีงานนมัสการพระพุทธรูปบัวบก ในวันขึ้น 13-15 ค่ำเดือน 3 ของทุกปี

พระพุทธรูปหลังเต่า ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของพระพุทธรูปบัวบก มีลักษณะเป็นรอยพระพุทธรูปสลักลึกลงไปในพื้นที่ ลึกประมาณ 25 เซนติเมตร ใจกลางสลักเป็นรูปดอกบัว กีบแหลมหนุนขึ้นมาอย่างเห็นได้ชัด และเนื่องจากพระพุทธรูปแห่งนี้อยู่ใกล้กับเพิงหินธรรมชาติ รูปร่างคล้ายเต่า จึงได้ชื่อว่า “พระพุทธรูปหลังเต่า”

ถ้ำและเพิงหินต่าง ๆ ตั้งอยู่ทั่วไปในบริเวณอุทยานฯ นักท่องเที่ยวสามารถเดินชมได้ในระยะทางไม่ไกลนัก ได้แก่ ถ้ำลายมือ ถ้ำโนนสาวเอ้ ถ้ำคน ถ้ำวัวแดง (ซึ่งถ้ำเหล่านี้สันนิษฐานว่าอาจเป็นที่พำนักของมนุษย์สมัยหิน และมนุษย์เหล่านั้นได้เขียนรูปต่าง ๆ ไว้ เช่น รูปคน รูปมือ รูปสัตว์ และรูปรายละเอียดความคิด) นอกจากนี้ยังมีลานหินที่สวยงาม คือ ลานหินโนนสาวเอ้ ธรรมชาติได้สร้างเพิงหินต่าง ๆ ไว้ ทำให้มนุษย์รุ่นหลัง ๆ ได้จินตนาการผูกเป็นเรื่องตำนานพื้นบ้าน คือ เรื่อง “นางอุสา-ท้าวบารส” เพิงหินที่สวยงามเหล่านี้ ได้แก่ คอกม้าท้าวบารส หอนางอุสา บ่อน้ำนางอุสา นอกจากนั้นยังพบชิ้นส่วนหลักเสมาและหินทรายจำหลัก พระพุทธรูปศิลปะสมัยทวารวดี ที่เพิงหินวัดพ่อตา และเพิงหินวัดลูกเขย

ภายในบริเวณอุทยานฯ ทางด้านขวามือเป็นที่ตั้งของศูนย์บริการนักท่องเที่ยว สำหรับผู้ที่สนใจสามารถสอบถามรายละเอียด และข้อมูลของอุทยานฯ รวมทั้งแผนที่ และเส้นทางเพื่อความสะดวกในการ

เที่ยวชม อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท เปิดบริการเวลา 08.00 – 16.30 น.อัตราค่าเข้าชม นักท่องเที่ยวชาวไทย 10 บาท ชาวต่างประเทศ 30 บาท

พระพุทธรูปบัวบาน ตั้งอยู่บนเนินเขาในเขตตำบลเมืองพานเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปบัวบานจำลองอันเก่าแก่ที่อยู่ในโบสถ์ และมีการขุดค้นพบใบเสมาที่ทำด้วยหินทรายจำนวนมาก ใบเสมาเหล่านี้สลักเป็นรูปบุคคล และลวดลายต่าง ๆ เป็นศิลปะทวารวดีผสมกับศิลปะลพบุรี

อำเภอน้ำโสม

วนอุทยานนาขุ่นน้ำโสม มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจคือ

น้ำตกยุงทอง ตั้งอยู่ที่บ้านสว่าง เป็นน้ำตกตั้งอยู่สันเขาภูพาน และภูย่าอู มีลำน้ำไหลผ่านโขดหินสลับซับซ้อนสวยงามท่ามกลางความเขียวชอุ่มของแมกไม้บนนาพรพรรณ น้ำตกยุงทอง เป็นน้ำตกขนาดเล็ก มี 3 ชั้น

อำเภอหนองหาน

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ บ้านเชียง ตั้งอยู่ที่บ้านเชียง ตำบลบ้านเชียง เป็นแหล่งประวัติศาสตร์สำคัญทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย และภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ กรมศิลปากรได้ทำการสำรวจ ขุดค้นแหล่งโบราณคดีที่บ้านเชียง ระหว่างปี พ.ศ.2517-2518 จากการศึกษาหลักการต่าง ๆ ที่พบ ทำให้บ้านเชียงเป็นแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ที่มีอายุราว 1822-4600 โดยองค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้จัดทะเบียนให้แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง เป็นมรดกโลก ทางประวัติศาสตร์ เมื่อเดือนธันวาคม 2535 ณ เมืองคาร์เทจ ประเทศตูนีเซีย ภายในพิพิธภัณฑฯ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ตั้งอยู่ทางด้านขวาของทางเข้า อยู่ในบริเวณวัดโพธิ์ศรีโน เป็นพิพิธภัณฑฯ เปิดที่เป็นแหล่งโบราณคดีแห่งแรกในประเทศไทย เป็นนิทรรศการถาวร ซึ่งแสดงขั้นตอนการขุดค้นทางโบราณคดีที่ยังคงลักษณะของศิลปวัตถุที่พบตามชั้นดิน เพื่อให้ผู้เข้าชมได้ศึกษาถึงการขุดค้นทางโบราณคดี และโบราณวัตถุ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาชนะเผาที่ฝังร่วมกับศพ

ส่วนที่ 2 ตั้งอยู่ทางด้านซ้ายของทางเข้า มีห้องนิทรรศการ ห้องบรรยาย ภาพยนตร์ ภาพนิ่ง เป็นอาคารที่จัดแสดง เกี่ยวกับเรื่องราว และวัฒนธรรมของบ้านเชียงในอดีต ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ที่แสดงถึงเทคโนโลยีในสมัยโบราณ รวมทั้งโบราณวัตถุ และนิทรรศการบ้านเชียงที่เคยจัดแสดง ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา

อำเภอบ้านดุง

คำชะโนด ตั้งอยู่ที่ตำบลวังทอง เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ชาวบ้านบริเวณใกล้เคียงให้ความเคารพ นับถือ ได้มีผู้กล่าวว่า สถานที่แห่งนี้เป็นปากเมืองบาดาลที่มีตำนานเกี่ยวกับพระยานาคตามความเชื่อของ ชาวอีสาน และชาวลาวบริเวณนี้ ซึ่งในปัจจุบันบริเวณดังกล่าวมีต้นชะโนดขึ้นปกคลุมหนาแน่นเป็นจำนวนมาก ต้นชะโนดมีลักษณะคล้ายกับต้นตาล และต้นมะพร้าวรวมกัน ภายในสถานที่แห่งนี้มีศาลเจ้า และบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ให้กราบไหว้

อำเภอกุมภวาปี

พระธาตุดอนแก้ว หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า **พระมหาธาตุเจดีย์** ตั้งอยู่ที่บ้านดอนแก้ว ประดิษฐานอยู่กลางวัดมหาธาตุเจดีย์ ห่างจากตัวเมืองอุดรธานีประมาณ 50 กิโลเมตร เป็นเจดีย์ทรง เหลี่ยมคล้ายพระธาตุพนม สูงประมาณ 18 วาเศษ องค์พระธาตุมีลักษณะการสร้าง 2 ชั้น แต่ละชั้นมีรูป แกะสลักเกี่ยวกับพระพุทธรูปประวัติ นรก-สวรรค์ การก่อสร้างพระธาตุเป็นหินทรายรูปทรงสี่เหลี่ยม ยาว ประมาณ 1 ศอก รอบนอกฉาบด้วยปูน สันนิษฐานว่าวัดพระธาตุดอนแก้ว โบราณ และเสนาห็นสร้างขึ้นใน ราว ศตวรรษที่ 12-13

อำเภอหนองแสง

วนอุทยานน้ำตกธารงาม ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ป่าขุนห้วยสามทาก ขุนห้วยกองสี ตำบลหนองแสง มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๗๘,๑๒๕ ไร่ ลักษณะสภาพพื้นที่ของวนอุทยานฯ เป็นภูเขาสูงชัน และเป็นส่วน หนึ่งของ เทือกเขาภูพาน เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่ไหลลงสู่ห้วยสามทาก – ห้วยน้ำฆ้องตลอดปี

จุดเด่นที่น้ำสนใจภายในวนอุทยานฯ มีหน้าผา ถ้ำที่สวยงาม และมีลานหินหรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “แหล” เป็นแหลขนาดใหญ่ เนื้อที่กว้างขวางมีก้อนหินใหญ่ตั้งวางเรียงราย และซ้อนกันอยู่และที่จุดนี้ สามารถมองเห็นวิวทัศนียภาพที่อยู่เบื้องล่างได้ พรรณไม้ที่พบเห็นได้แก่ ประดู่ นนทรี ยาง กระบะตะเคียนทอง ตะเคียนเงิน และสัตว์ป่าที่พบได้แก่ หมูป่า กระซัง ค่าง อีเห็น

ภูฝอยลม เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าพันดอน-ปะโค ห่างจากตัวเมือง อุดรธานี 30 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 192,350 ไร่บนเทือกเขาภูพานน้อย เขตตำบลทับกุง อ.หนองแสง

ภูฝอยลมจัดเป็นศูนย์ศึกษารวมชาติที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งในภาคอีสานมีแปลงปลูกสาธิต และสวน รวมพรรณไม้ป่า 60 พรรษามหาราชินี บริเวณที่ทำการสามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์ตัวเมืองอุดรธานีได้ นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังสามารถตั้งแคมป์พัก

อำเภอวังสามหมอ

วนอุทยานวังสามหมอ อยู่ในเขตพื้นที่ของตำบลหนองกุงทับม้า มีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบ โดยทั่วไปเป็นป่าแดง หรือป่าเต็งรัง มีพันธุ์ไม้ขนาดเล็ก และขนาดกลางขึ้นได้แก่มะยม ไม้ตะเคียนทอง มีลำห้วย เกาะ แก่ง และโชดหินที่มีน้ำไหลตลอดทั้งปี สัตว์ป่าที่พบเห็น ได้แก่ บ่าง อีเห็น ชะมด นกเป็ดน้ำ เป็นต้น

จุดเด่นที่น่าสนใจภายในวนอุทยานฯ ได้แก่

วังใหญ่ เป็นวังน้ำขนาดใหญ่ที่มีน้ำไหลตลอดทั้งปี มีลำห้วยลำพันชาติไหลผ่าน มีแก่งหิน โชดหิน บรรยากาศเย็นสบายเหมาะแก่การพักผ่อน ที่วังใหญ่สามารถลงเล่นน้ำ ล่องแก่ง พายเรือ และตกปลาได้ เหมาะแก่การพักผ่อน

แก่งมนน้อย จากวังใหญ่เดินทางริมห้วยลำพันชาติไปตามทางเลียบลำน้ำประมาณ ๘๐๐ เมตร จะพบเกาะแก่งโชดหินที่เกิดจากการกัดเซาะของน้ำ บางช่วงเกิดเป็นน้ำตกที่สวยงาม

แก่งหินหอม จากแก่งวังมนน้อยไปประมาณ ๑๐๐ เมตร เป็นแก่งหินขนาดใหญ่ต่างระดับ โดยเฉพาะช่วงฤดูฝนมีน้ำไหลมากทำให้เกิดเสียงดังก้องไปไกล นอกจากนี้ยังมีเกาะแก่งหิน วังน้ำอีกหลายแห่ง เช่น แก่งขาน วังแก่งขาม วังหมากกล้า

เทศกาลงานประเพณี

งานนมัสการพระพุทธบาทบัวบก จัดในวันขึ้น ๑๓ - ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ ของทุกปี ภายในงานจะมีการออกร้านจำหน่ายสินค้า และผลิตภัณฑ์พื้นเมือง ประชาชนจังหวัดอุดรธานีและจังหวัดใกล้เคียงต่างมาร่วมงานกันเป็นจำนวนมาก

งานทุ่งศรีเมืองอุดรธานีผ้าไหม - ชิด ประมาณเดือนธันวาคมของทุกปีภายในงานจะมีการออกร้านจำหน่ายสินค้า และผลิตภัณฑ์พื้นเมือง เช่น ผ้าไหม ผ้าทอลายชิด ผ้าทอมือ ผ้าไหม้ชิด และยังมีการแสดงโชว์ม้งกรทองจากศาลเจ้าปู่ - ย่าด่วย

สินค้าพื้นเมือง และของที่ระลึก

ผ้าพื้นเมืองลายชิด ผ้าไหม เครื่องปั้นดินเผา กุนเชียง หมูหยอง หมูยอ แหนม และมะพร้าวแก้ว

8. ข้อมูลสภาพทั่วไปของโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม

“ภูฝอยลม” เป็นพื้นที่ภูเขาที่มีสภาพอุดมสมบูรณ์อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติพันดอน-ปะโค อำเภอหนองแสงจังหวัดอุดรธานี สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 600 เมตร ตั้งชื่อตามชื่อของไลเคนชนิดหนึ่ง ชื่อว่า “ฝอยลม” ซึ่งเกาะอาศัยอยู่ตามกิ่งของต้นไม้ใหญ่กระจายอยู่เต็มพื้นที่ ต่อมาได้มีการให้สัมปทานทำไม้ และมีราษฎรเข้ามาจับจองและบุกรุกพื้นที่เพื่อจัดตั้งหมู่บ้าน จึงทำให้สภาพป่าเริ่มเสื่อมโทรมลงเรื่อยๆ จนทำให้ “ฝอยลม” เริ่มน้อยลง จนแทบจะหาไม่ได้ในพื้นที่

ฝอยลมเป็นไลเคนชนิดหนึ่งที่ผสมกันระหว่างสิ่งมีชีวิตสองพวกคือ ราและตะไคร่ และต่างต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในการดำรงชีวิต ราไม่สามารถสังเคราะห์แสงได้ ส่วนตะไคร่เป็นพืชสีเขียวสังเคราะห์แสงได้ แต่ไม่มีราก ไม่มีใบ การอยู่ร่วมกันทำให้ราได้อาหารจากการสังเคราะห์แสงของตะไคร่ และตะไคร่ได้รับความชุ่มชื้นได้คาร์บอนไดออกไซด์จากรา แต่ก็ไม่ใช่ว่าร่าหรือตะไคร่ทุกชนิดจะจับคู่กันแล้วเป็นไลเคนได้ มีเพียงร่าหรือตะไคร่บางชนิดเท่านั้นที่จะจับคู่กันได้ ไลเคนมีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับชนิดของร่าและตะไคร่ที่มาอยู่ร่วมกัน คือ ครัสโทส (Crustose) มีรูปร่างเป็นแผ่นบาง เกาะติดอยู่กับก้อนหินหรือเปลือกไม้ โฟลิโอส (Foliose) เป็นแผ่นบางคล้ายใบไม้และมีส่วนที่ดูคล้ายรากทำหน้าที่ยึดเกาะ ฟรุติโคส (Fruticose) เป็นพุ่มกอ มีเส้นแตกกิ่งก้านคล้ายพุ่มไม้เล็ก ๆ และฟิลาเมนโทส (Filamentose) เป็นแบบเส้นด้าย

ฝอยลม สกุล Usnea กลุ่มโฟลิโอส

ภาพประกอบ 3 ไลเคนฝอยลม

ที่มา : Young Traveller www.deqp.go.th วันที่สืบค้น วันที่ 20 เมษายน พ.ศ.2549

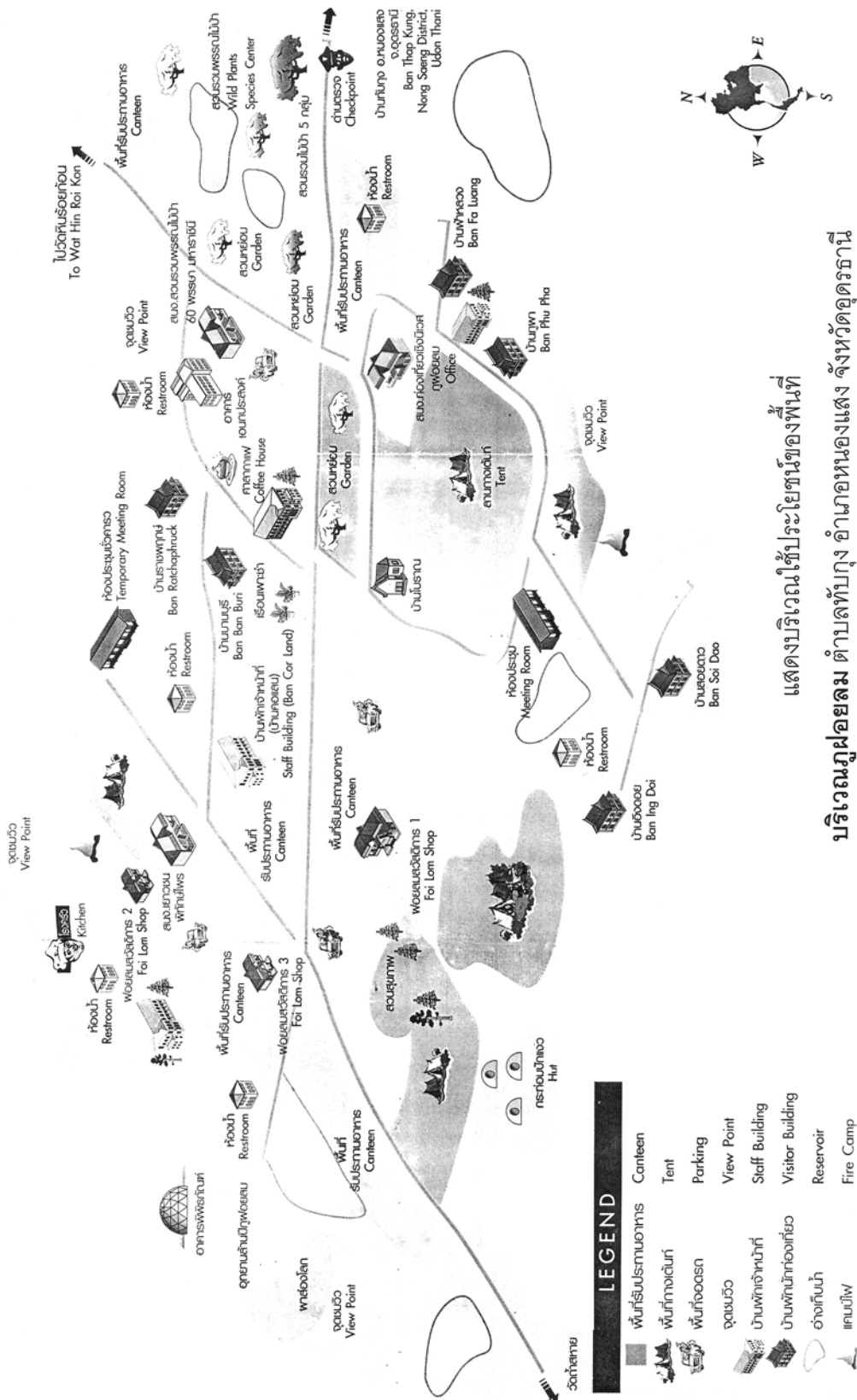
ในระหว่างปี 2528-2532 ส่วนราชการต่าง ๆ นำโดยผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานีในขณะนั้น (นายสายสิทธิ์ พรแก้ว) ได้ร่วมเคลื่อนย้ายราษฎร เหล่านั้นออกจากพื้นที่ป่าโดยจัดให้อยู่พื้นที่ใหม่ ซึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อการทำลายนิเวศ

ปี 2533 สำนักงานป่าไม้เขตจังหวัดอุดรธานี ได้จัดอบรมเยาวชน เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ ชื่อว่า “โครงการเยาวชนอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้” เพื่อต้องการเปลี่ยนแปลงทัศนคติให้คนรุ่นใหม่ได้หันมาสนใจ และเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ต่อมาในปี 2535 ได้ทำการปรับปรุงหลักสูตรและกิจกรรมอบรมให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และเปลี่ยนชื่อโครงการใหม่เป็น “โครงการเยาวชนพิทักษ์ไพร” โดยใช้ชื่อย่อว่า “ย.พ.พ.” และกรมป่าไม้ได้อนุมัติงบประมาณ จัดทำโครงการสวนรวมพรรณป่าไม้ 60 พรรษา มหาราชินี เพื่อเทิดพระเกียรติแด่สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และเพื่อเป็นแหล่งรวบรวมพันธุ์ไม้ป่า ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตลอดจนเป็นสถานที่สำหรับการศึกษาและพักผ่อนหย่อนใจของจังหวัดอุดรธานี

ปี 2541 กรมป่าไม้ได้อนุมัติงบประมาณ จัดทำโครงการ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าพันดอน-ปะโค ตามนโยบายของรัฐบาล ที่ต้องการสร้างแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นโดยพัฒนาป่าสงวนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ปี 2545 ในสมัยรัฐบาลของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้มีนโยบายเร่งด่วนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ด้วยการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยว โดยการนำเสนอ และการสนับสนุนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดอุดรธานี เขต 4 (นายธีระยุทธ วาชิขัง) จึงได้รับอนุมัติเงินก่อสร้างบ้านพักห้องน้ำ ศาลาห้องประชุม ศาลาพักผ่อนแหล่งน้ำ และปรับปรุงภูมิทัศน์ในพื้นที่ ให้บริการ และเปลี่ยนชื่อโครงการใหม่เพื่อความสะดวกในการจดจำและเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป เป็น “โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ภูฝอยลม” ใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า “Phu foilom ecotourism project” และในปีเดียวกันนี้ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี (นายชัยพร รัตนาคะ) ได้มีแผนการที่จะพัฒนาพื้นที่ ภูฝอยลม ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของภูมิภาค จึงได้หางบประมาณสร้างแหล่งน้ำเพิ่มเติม สร้างถนนลาดยาง และจัดทำโครงการอุทยานก่อนประวัติศาสตร์ และเส้นทางไดโนเสาร์ โดยประมาณสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์ บันไดโนเสาร์ชนิดต่าง ๆ ขนาดเท่าของจริง บันจระเข้ และเต่าโบราณจัดทำหุ่นจำลอง และการปรับปรุงภูมิทัศน์ในบริเวณโดยรอบ

ทั้งนี้ ในการจัดสร้างอุทยานก่อนประวัติศาสตร์ดังกล่าว ในเวลาดำเนินการเพียง 96 วัน (ตั้งแต่ วันที่ 1 ตุลาคม 2545 ถึงวันที่ 4 มกราคม 2546) โดยทางจังหวัดอุดรธานีได้มีแผนพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยว สามารถนำนักท่องเที่ยวเข้ามาในจังหวัดได้เป็นจำนวนมากทำให้ประชาชนมีรายได้มีงานทำทั้งนี้ เนื่องจากมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

แสดงบริเวณใช้ประโยชน์ของพื้นที่
บริเวณภูมิพลม ตำบลทับกุง อำเภอหนองแสง จังหวัดอุดรธานี

ภาพประกอบ 5 แผนที่แสดงบริเวณใช้ประโยชน์ของพื้นที่บริเวณภูมิพลม
 ที่มา : โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูมิพลม จังหวัดอุดรธานี.(2549)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากร และสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาใช้บริการในบริเวณโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี ในเดือนตุลาคม พ.ศ.2548 ซึ่งมีจำนวนประมาณ 19,783 คน (สถิตินักท่องเที่ยวเดือนตุลาคม พ.ศ.2547.กองสถิตินักท่องเที่ยวโครงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ภูฝอยลม)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม ในช่วงระยะเวลา 1 เดือน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามหลักการคำนวณของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane.1973) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2} \quad \text{เมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05}$$

เมื่อ $n =$ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$N =$ ขนาดของประชากร (19,783 คน)

$e =$ ความคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่เก็บรวบรวมเท่าที่จะยอมรับได้

ดังนั้น ที่ระดับความเชื่อมั่น เท่ากับ ร้อยละ 95 ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ไม่เกินร้อยละ 5 ของจำนวนตัวอย่าง หรือนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อ มีขนาดประชากร 19,783 คน จากการคำนวณจะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 392.07 คน แต่ในการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณโดยรวบรวมข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยวแล้วนำมาจัดทำแบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว แบบสอบถาม และการทดสอบสมมติฐานของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว

เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ ตรวจสอบว่า ในพื้นที่ท่องเที่ยวมีอะไรเป็นจุดเด่นที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ โดยมีการตรวจสอบในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
- 1.2 ทรัพยากรประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม อุทยานประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑสถาน อาหารพื้นบ้าน
- 1.3 มหกรรม / เทศกาล การแข่งขันกีฬา
- 1.4 ทรัพยากรกิจกรรม นันทนาการ
- 1.5 ทรัพยากรบริการ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 2 แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถามแบบที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น เพื่อศึกษาหาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แบ่งเป็น 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิภาคที่อาศัยอยู่ ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดระดับมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี (โดยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว มศว.) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 31 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะจากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี มีลักษณะเป็นแบบแจกแจงความถี่ จำนวน 1 ข้อ

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

- 1.ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี
- 3.นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- 4.ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์อีกครั้ง แล้วนำมาแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้
- 5.นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Tryout) กับนักท่องเที่ยวบริเวณโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้มาตรวจสอบหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS Version 10.0 for Windows
- 6.นำแบบสอบถามที่มีความเป็นมาตรฐานหลังจากปรับปรุงแล้วทำการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α — Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) และจะต้องได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามอย่างน้อย 0.60 ขึ้นไป จึงจะสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้ (Sekalan.1992) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0 .8076

ขั้นตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานเกี่ยวกับมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว

- 1.เพศที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
- 2.อายุที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
- 3.ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
- 4.อาชีพที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
- 5.รายได้ที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
- 6.ภูมิภาคที่อาศัยอยู่ที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

สมมติฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

- 1.เพศที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
- 2.อายุที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
- 3.ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
- 4.อาชีพที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
- 5.รายได้ที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
- 6.ภูมิภาคที่อาศัยอยู่ที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

ขั้นตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เป็นมาตรการและแนวทางในการดำเนินงานโดยเสนอต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ตามขั้นตอน ดังนี้

- 1.ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยัง นายพิชัย วัชรวงศ์ไพบูลย์ หัวหน้าโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี
- 2.ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยเริ่มเก็บตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ถึง วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 โดยแจกแบบสอบถามไปทั้งสิ้น 400 ฉบับ ได้รับคืนมีข้อความสมบูรณ์จำนวน 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการ ดังนี้

- 1.ผู้ศึกษาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลจากแบบสอบถามและลงรหัส ข้อมูล

2. สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 ที่สอบถามมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวและระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ใช้รหัสการแปลความหมายของคำตอบ ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์.2536 : 148 -149)

คำตอบ	การแปลความหมาย
มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด	5
มีความพึงพอใจในระดับมาก	4
มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง	3
มีความพึงพอใจในระดับน้อย	2
มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด	1

3. นำคะแนนมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS Version 10.0 for Windows

4. วิเคราะห์ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

5. วิเคราะห์ตอนที่ 2 ระดับมูลเหตุจูงใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่า ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

6. วิเคราะห์ตอนที่ 3 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่า ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้เกณฑ์การแปลผลระดับความพึงพอใจเป็นโดยรวมรายด้าน และ รายข้อ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	หมายถึง
1.00-1.49	มีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด
1.50-2.49	มีความพึงพอใจระดับน้อย
2.50-3.49	มีความพึงพอใจระดับปานกลาง
3.50-4.49	มีความพึงพอใจในระดับมาก
4.50-5.00	มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

7. วิเคราะห์ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี โดยการแจกแจงความถี่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ(Percentage) เพื่ออธิบายลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตร

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามข้อนั้น}}{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}} \times 100$$

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2537: 40)

$$\text{สูตร} \quad \bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^n X_i}{n}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum_{i=1}^n X_i$	แทน	ผลรวมของคะแนนคนที่ 1, 2, 3, ..., n
	n	แทน	จำนวนข้อมูลตัวอย่าง

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2537: 74)

$$\text{สูตร} \quad SD = \frac{\sqrt{n \sum_{i=1}^n X^2 - \left(\sum_{i=1}^n X \right)^2}}{n(n-1)}$$

เมื่อ	SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของข้อมูล
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของข้อมูลแต่ละตัวยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

1.4 ค่าความแปรปรวน (F — test) (ชัชวาลย์ เรื่องประพันธ์.2543 : 375)

$$\text{สูตร} \quad F = \frac{MSTR}{MSE}$$

เมื่อ	MSTR	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของสิ่งทดลอง
	MSE	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของความคลาดเคลื่อน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง (Case sample)
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
t-test	แทน	ค่าสถิติทดสอบ
df	แทน	ระดับชั้นความอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean squares)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี โดยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว

ขั้นตอนที่ 2 แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมจำนวน 400 คน ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ทางสถิติและนำเสนอข้อมูลตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ผลการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว

โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานีเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ อยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 40 กิโลเมตร เป็นโครงการที่ความเป็นธรรมชาติสูงเหมาะกับนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีสิ่งอำนวยความสะดวก และระบบสาธารณูปโภคบริการนักท่องเที่ยวอย่างครบครัน ไม่ว่าจะเป็น บ้านพักนักท่องเที่ยว ห้องน้ำ / ห้องสุขา ร้านค้าสวัสดิการ บริการเดินเท้าพักผ่อน มีเจ้าหน้าที่คอยดูแลรักษาความปลอดภัย สำหรับการเดินทางนั้นนักท่องเที่ยวจะต้องเดินทางโดยรถส่วนตัวหรือเช่ารถเพราะไม่มีรถโดยสารประจำทางในพื้นที่ เส้นทางคมนาคมมีความสะดวกเพราะมีถนนลาดยางตลอดเส้นทาง มีป้ายบอกทางเป็นระยะ ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวที่มาจะเป็นคนในท้องถิ่นและจะเดินทางมาในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ จากแบบตรวจสอบทรัพยากรทำให้ทราบว่าโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี มีจุดเด่นสำคัญ ดังนี้

1. ทรัพยากรธรรมชาติ

1.1 น้ำตกธารงาม

ภาพประกอบ 6 น้ำตกธารงาม

ก่อนเดินทางเข้ามายังโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมจะต้องผ่านน้ำตกธารงามก่อนเพราะเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งแรกที่นักท่องเที่ยวจะต้องแวะชม น้ำตกธารงามน้ำตกขนาดเล็กอยู่ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าพันดอน – ปะโค มีต้นกำเนิดจากลำห้วยวังกุ่ม สภาพป่าทั่วไปบริเวณน้ำตกส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณซึ่งมีพันธุ์ไม้ที่สำคัญ ๆ เช่น ตะแบก ประดู่ แดง มะค่าโมง ชิงชัน และกระบก ขึ้นอยู่อย่างมากมาย ปริมาณน้ำในน้ำตก จะมีเพียงบางฤดูเท่านั้นโดยจะมีน้ำไหลมากในช่วงฤดูฝน

1.2 สวนรวมพรรณไม้ป่า 60 พรรษามหาราชาฯ

ภาพประกอบ 7 สวนรวมพรรณไม้ป่า 60 พรรษามหาราชาฯ

เมื่อออกจากน้ำตกธารงามแล้วจุดต่อไปที่นักท่องเที่ยวจะได้ชมก็คือ สวนรวมพรรณไม้ป่า 60 พรรษามหาราชาฯ เป็นสถานที่สำหรับเก็บรวบรวมพันธุ์ไม้ต่าง ๆ เพื่อนำมาตกแต่งในพื้นที่และนำมาทำการศึกษาสำหรับผู้สนใจ สำหรับสวนรวมพรรณไม้ป่า 60 พรรษามหาราชาฯแห่งนี้ได้จัดทำเพื่อ

เกิดพระเกียรติแด่สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถเนื่องในวโรกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา 60 พรรษา เป็นสวนที่ตกแต่งอย่างสวยงาม ด้วยไม้ดอกและไม้ประดับ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมาเพื่อถ่ายรูปและนั่งพักผ่อน นำอาหารมานั่งรับประทานกัน

1.3 จุดชมวิว

ภาพประกอบ 8 จุดชมวิว

เป็นอีกจุดหนึ่งที่นักท่องเที่ยวเดินทางมามากที่สุดเพราะสามารถมองเห็นตัวจังหวัดอุดรธานีได้อย่างชัดเจนในเวลาที่ยังฟ้าแจ่มใส บริเวณโดยรอบจะมีต้นไม้หลากหลายชนิด อากาศเย็นสบายร่มรื่น เหมาะแก่การถ่ายรูปเป็นอย่างยิ่ง หากเหนื่อยจากการเดินชมก็มีศาลาพักผ่อนให้นั่งเล่นหรือนั่งคุยกันเป็นกลุ่มได้

1.4 เส้นทางศึกษาธรรมชาติ

เป็นเส้นทางเดินเพื่อให้นักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาและสัมผัสกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิด ซึ่งได้รับความรู้เกี่ยวกับพืชพรรณชนิดต่าง ๆ โดยเจ้าหน้าที่ผู้มีความรู้และประสบการณ์ โดยเส้นทางศึกษาธรรมชาติมีระยะทางทั้งสิ้น 7 กิโลเมตร ฉะนั้นนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสเส้นทางศึกษาธรรมชาติจะต้องมีการเตรียมความพร้อมพอสมควรไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย น้ำดื่ม แผนที่ เข็มทิศ และที่สำคัญที่สุดควรอยู่ในความดูแลของเจ้าหน้าที่

1.5 สัตว์ป่า

ระหว่างที่นักท่องเที่ยวเดินชมเส้นทางศึกษาธรรมชาติ อาจมีโอกาสดูได้เห็นสัตว์ป่าชนิดต่างๆ อาทิเช่น กวาง ไก่ป่า กระต่าย นก เป็นต้น

2. ทรัพยากรประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม

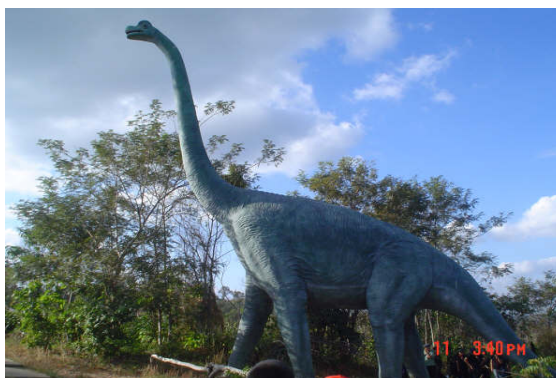
1.6 พิพิธภัณฑ์ล้านปีภูฝอยลม

ภาพประกอบ 9 พิพิธภัณฑ์ล้านปีภูฝอยลม

อาคารพิพิธภัณฑ์แห่งนี้มีรูปลักษณะคล้ายหอยโบราณ ได้ดำเนินการก่อสร้างเพื่อแสดงวิวัฒนาการต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบความรู้ เพื่อเข้าใจวิวัฒนาการของสัตว์โลก ทรัพยากรป่าไม้ และเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวกับเทือกเขาภูพานน้อย ตลอดจนปรากฏการณ์น้ำท่วมอุตรธานี ภายในพิพิธภัณฑ์จัดแสดงฟอสซิลของสัตว์ชนิดต่าง ๆ เช่น หอย ไดโนเสาร์ แมลง ในยุคดึกดำบรรพ์

1.7 อุทยานล้านปีภูฝอยลม

ภาพประกอบ 10 อุทยานล้านปีภูฝอยลม

เป็นพื้นที่จัดแสดงไดโนเสาร์ในยุคต่าง ๆ ซึ่งมีขนาดเท่าตัวจริง มีคำบรรยายพร้อมเสียงประกอบ เพื่อการศึกษาและเรียนรู้

2.3 วิถีชีวิตชุมชน

บริเวณโดยรอบโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมนั้นมีชาวบ้านอาศัยอยู่หลายหมู่บ้าน

เป็นหมู่บ้านของชาวอีสานโดยแท้จริง นักท่องเที่ยวที่มาจากต่างถิ่นนั้นสามารถสัมผัสถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านได้ ไม่ว่าจะเป็น ความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ เป็นต้น

2.4 อาหารพื้นบ้าน

นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสกับอาหารท้องถิ่นของชาวอีสานได้ เพราะในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมนั้นมีร้านค้าสวัสดิการจำหน่ายอาหารพื้นเมืองที่คนต่างถิ่นสามารถจะสัมผัสได้ เช่น ไข่มดแดง แมลงทอด อาหารป่าหลากหลายชนิด

3. มหกรรม / เทศกาล

3.1 ประเพณีฟุตบอลภูฝอยลมคลับ

เป็นประเพณีที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ปีละครั้ง จัดขึ้นประมาณช่วงเดือนสิงหาคม เป็นการแข่งขันกันของแต่ละหมู่บ้านบริเวณใกล้เคียงภูฝอยลม เพื่อก่อให้เกิดความสามัคคีและเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

3.2 โครงการคืนความสะอาดให้ภูฝอยลม

ภาพประกอบ 11 โครงการคืนความสะอาดให้ภูฝอยลม

เป็นโครงการที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ปีละครั้ง เพื่อเชิญบุคคลต่าง ๆ มาช่วยกันทำความสะอาดบริเวณพื้นที่โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาธรรมชาติ และเป็นโครงการที่สร้างประโยชน์ให้แก่สังคม

4. ทรัพยากรด้านกิจกรรม

ภาพประกอบ 12 กิจกรรมศึกษารวมชาติ

เป็นการกำหนดกิจกรรมและองค์ประกอบต่าง ๆ ในการพัฒนาพื้นที่ป่าให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว พิจารณาจากศักยภาพธรรมชาติของพื้นที่ ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถมีความเข้าใจและสัมผัสกับธรรมชาติ และเข้าใจถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อาทิเช่น กิจกรรมดูนก กิจกรรมศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์ กิจกรรมรอบกองไฟ เป็นต้น โดยมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลอย่างใกล้ชิด

5. ทรัพยากรด้านการบริการ

ภาพประกอบ 13 ป้ายบอกทาง

ภาพประกอบ 14 เจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัย

ภาพประกอบ 15 บ้านพักนักท่องเที่ยว

ภาพประกอบ 16 ห้องสุขา

ภาพประกอบ 17 บริการเต็นท์พักแรม

ภาพประกอบ 18 ร้านค้าสวัสดิการ

ภาพประกอบ 19 บริการตู้โทรศัพท์สาธารณะ

ภาพประกอบ 20 การรองรับขยะ

ภาพประกอบ 21 บริการนวดแผนโบราณ

ภาพประกอบ 22 ลานจอดรถ

เป็นการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็น โครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค เช่น ถนน ห้องน้ำ บ้านพัก ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ร้านค้าสวัสดิ

การ ร้าขายของทีละล็ก บ้ายบอกทาง บ้ายลือความหมาย เป็นต้น ซึงการบริการลึงอ้าวยความสะดวกใน ฟันทีนั้มีค้กภาพในระดับปานกลาง บางอย่างด้องทำการปรับปรุ้ง เพื่อสร้างควมฟึงพอใจให้กับนักท้องเทียว

ซันตอนที 2 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม

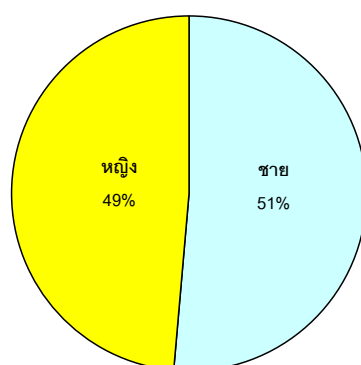
ตอนที 1 แสดงผลการวิเคราะห์ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	206	51.5
หญิง	194	48.5
รวม	400	100.0

จากตาราง 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญเป็นเพศชายจำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 51.5 และเพศหญิงจำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5

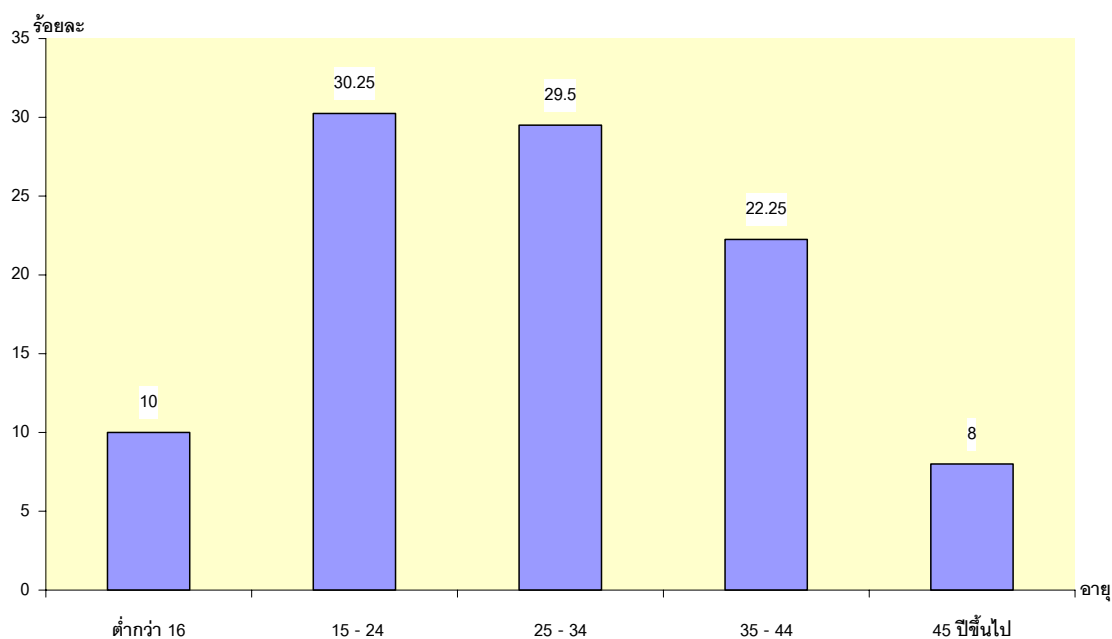

ภาพประกอบ 23 ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

ตาราง 2 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 15	40	10.00
15-24	121	30.25
24-34	118	29.50
35-44	89	22.25
45 ปีขึ้นไป	32	8.00
รวม	400	100.00

จากตาราง 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 15-24 ปี จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 30.25 รองลงมาคืออายุ 25-34 ปี จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 อายุ 35-44 ปี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 22.25 อายุต่ำกว่า 15 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10 และ อายุ 45 ปีขึ้นไป จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8 ตามลำดับ

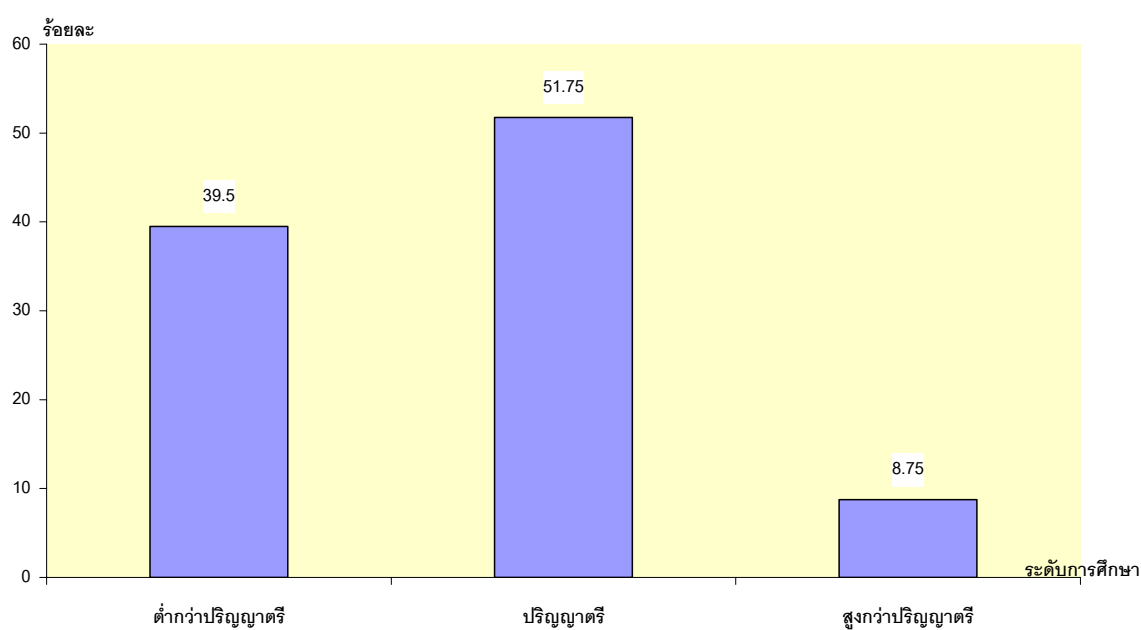

ภาพประกอบ 24 ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

ตาราง 3 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	158	39.50
ปริญญาตรี	207	51.75
สูงกว่าปริญญาตรี	35	8.75
รวม	400	100.00

จากตาราง 3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 51.75 รองลงมาคือระดับต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 และระดับสูงกว่าปริญญาตรีจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.75 ตามลำดับ

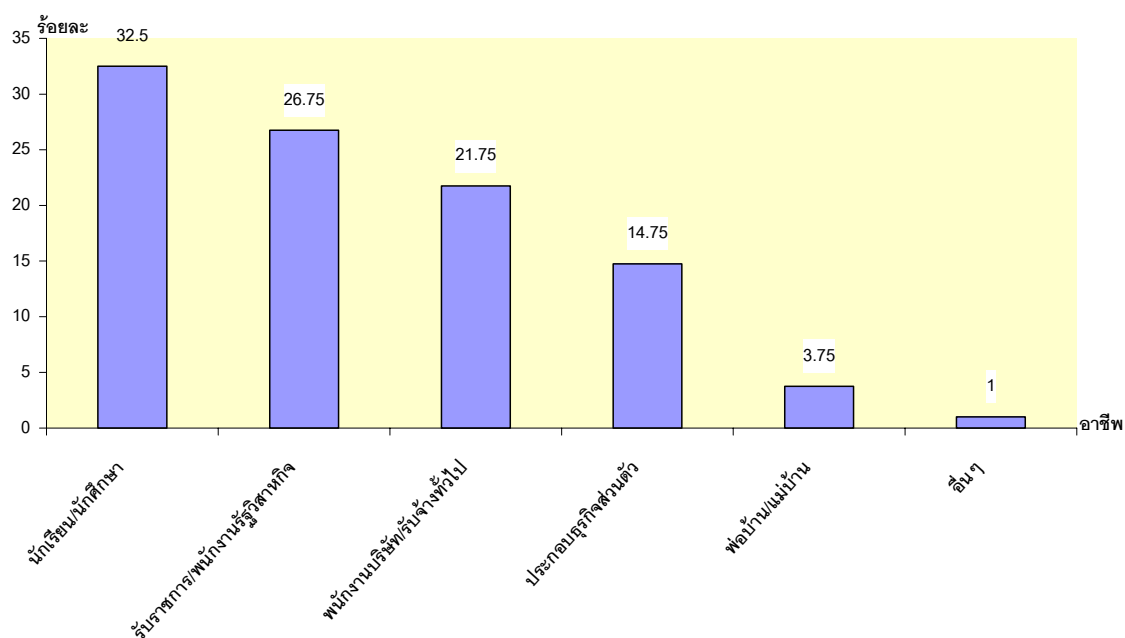

ภาพประกอบ 25 ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

ตาราง 4 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	130	32.50
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	107	26.75
พนักงานบริษัท / รับจ้างทั่วไป	87	21.75
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	57	14.25
พ่อบ้าน / แม่บ้าน	15	3.75
อื่น ๆ	4	1.00
รวม	400	100.00

จากตาราง 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษาจำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจจำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 26.75 พนักงานบริษัทหรือรับจ้างทั่วไปจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 21.75 ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.25 พ่อบ้านหรือแม่บ้าน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.75 และประกอบอาชีพอื่น ๆ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 ตามลำดับ

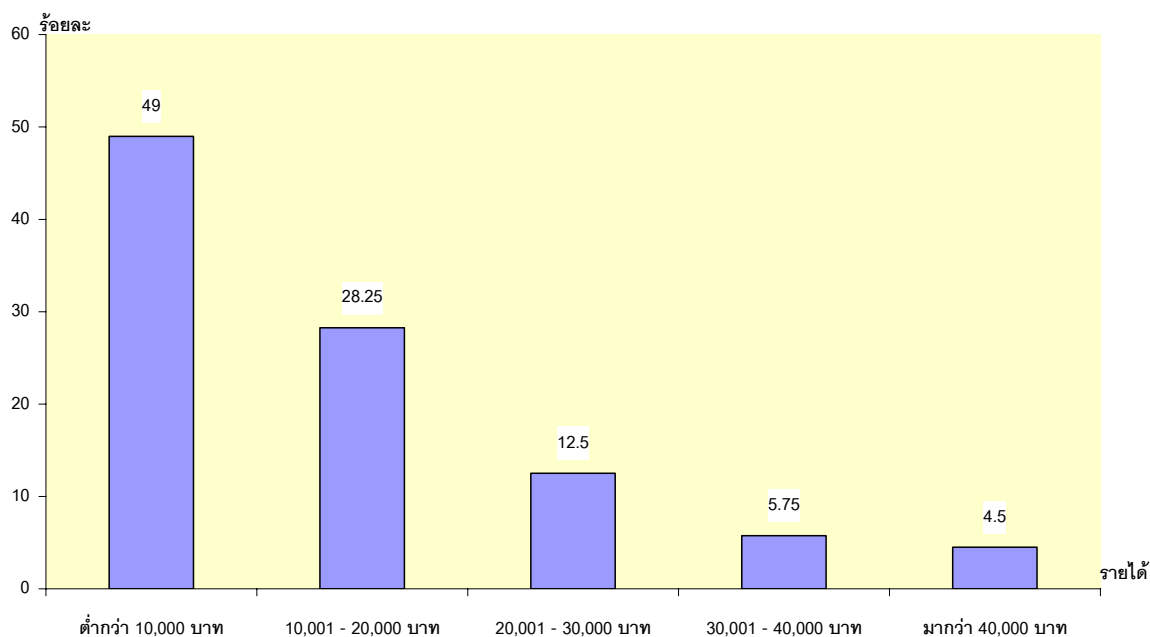

ภาพประกอบ 26 ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

ตาราง 5 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้

รายได้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	196	49.00
10,001-20,000 บาท	113	28.25
20,001- 30,000 บาท	50	12.50
30,001- 40,000 บาท	23	5.75
มากกว่า 40,000 บาท	18	4.50
รวม	400	100.00

จากตาราง 5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ ต่ำกว่า 10,000 บาทจำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0 รายได้ 10,001 - 20,000 บาท จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.25 รายได้ 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 รายได้ 30,001-40,000 บาท จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.75 และรายได้มากกว่า 40,000 บาท จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 ตามลำดับ

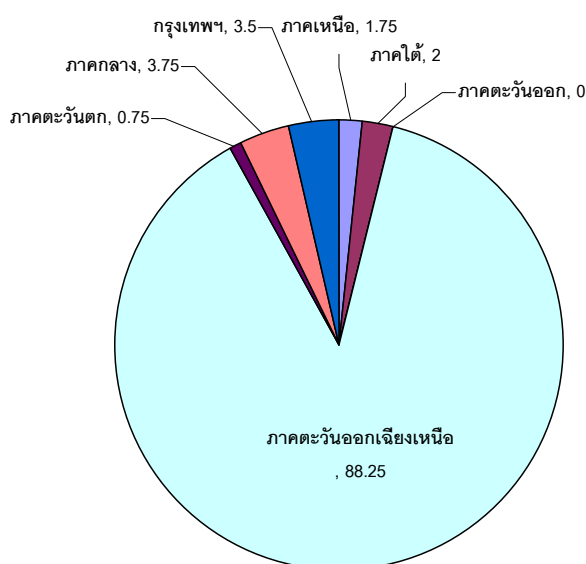

ภาพประกอบ 27 ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้

ตาราง 6 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามภูมิภาคที่อาศัยอยู่

ภูมิภาคที่อาศัยอยู่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภาคเหนือ	7	1.75
ภาคใต้	8	2.00
ภาคตะวันออก	0	0
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	353	88.25
ภาคตะวันตก	3	0.75
ภาคกลาง	15	3.75
กรุงเทพฯ	14	3.50
รวม	400	100.00

จากตาราง 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 353 คน คิดเป็นร้อยละ 88.25 รองลงมาคือภาคกลางไม่รวมกรุงเทพฯ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.75 กรุงเทพฯ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 ภาคใต้จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 ภาคเหนือจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.75 ภาคตะวันตกจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.75 และไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออก

ภาพประกอบ 28 ร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามภูมิภาคที่อาศัยอยู่

ตอนที่ 2 ผลการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม

ตาราง 7 แสดงระดับความสำคัญของมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม

มูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว	ระดับความสำคัญในการจูงใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ด้านกายภาพและจิตวิทยา					
1. ต้องการผ่อนคลายความตึงเครียดจากการทำงาน/ศึกษาเล่าเรียน	170 (42.5)	163 (40.75)	61 (15.25)	4 (1.0)	2 (0.5)
2. ต้องการออกจากสิ่งแวดล้อมเดิม ๆ ที่จำเจ	133 (33.25)	174 (43.5)	81 (20.25)	9 (2.25)	3 (0.75)
3. ความประทับใจจากประสบการณ์การท่องเที่ยวครั้งที่ผ่านมา	98 (24.5)	192 (48.0)	90 (22.5)	18 (4.5)	2 (0.5)
4. มีทัศนคติที่ดีต่อสถานที่ท่องเที่ยว	120 (30.0)	205 (51.25)	67 (16.75)	6 (1.5)	2 (0.5)
ด้านเศรษฐกิจและสังคม					
1. มีรายได้หรือเงินออมเพิ่มขึ้น	27 (6.75)	85 (21.25)	185 (46.25)	75 (18.75)	28 (7.0)
2. ต้องการความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว	92 (23.0)	175 (43.75)	104 (26.0)	24 (6.0)	5 (1.25)
3. ต้องการมีส่วนร่วมพบปะสังสรรค์กับเพื่อน	101 (25.25)	223 (55.75)	72 (18.0)	3 (0.75)	1 (0.25)
4. ต้องการพบปะและทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่	62 (15.5)	185 (46.25)	119 (29.75)	26 (6.5)	8 (2.0)

ตาราง 7 (ต่อ)

มูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว	ระดับความสำคัญในการจูงใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ด้านวัฒนธรรมและการศึกษา					
1. ต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับชีวิต	124 (31.0)	193 (48.25)	76 (19.0)	6 (1.5)	1 (0.25)
2. ต้องการศึกษาวินัยชีวิต และศิลปวัฒนธรรมของคนต่างถิ่น	56 (14.0)	181 (45.25)	142 (35.5)	18 (4.5)	3 (0.75)
3. ต้องการศึกษาค้นหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว	98 (24.5)	207 (51.75)	80 (20.0)	13 (3.25)	2 (0.5)
4. ต้องการศึกษาค้นหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	103 (25.75)	199 (49.75)	84 (21.0)	12 (3.0)	2 (0.5)
ด้านปัจจัยผลักดันอื่น ๆ					
1. ต้องการการสนับสนุนนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล	94 (23.5)	171 (42.75)	115 (28.75)	17 (4.25)	3 (0.75)
2. ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวมากเพียงพอ	40 (10.0)	190 (47.5)	137 (34.25)	30 (7.5)	3 (0.75)
3. ระยะเวลาในการท่องเที่ยวมีน้อย	72 (18.0)	152 (38.0)	126 (31.5)	40 (10.0)	10 (2.5)
4. มีเวลารว่างจากการทำงาน / ศึกษาเล่าเรียน	90 (22.5)	144 (36.0)	119 (29.75)	34 (8.5)	13 (3.25)

จากตาราง 7 แสดงระดับความสำคัญของมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จำแนกตามมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวพบว่า

มูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวด้านกายภาพและจิตวิทยา นักท่องเที่ยวมีความจูงใจในการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ต้องการผ่อนคลายความตึงเครียดจากการทำงานหรือศึกษาเล่าเรียน มีจำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 มูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวในระดับมากที่สุดคือ มีทัศนคติที่ดีต่อสถานที่ท่องเที่ยวจำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 51.25 รองลงมาคือความประทับใจจากประสบการณ์

ท่องเที่ยวครั้งที่ผ่านมาจำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 48.0 และต้องการออกจากสิ่งแวดล้อมเดิม ๆ ที่จำเจ จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 ตามลำดับ

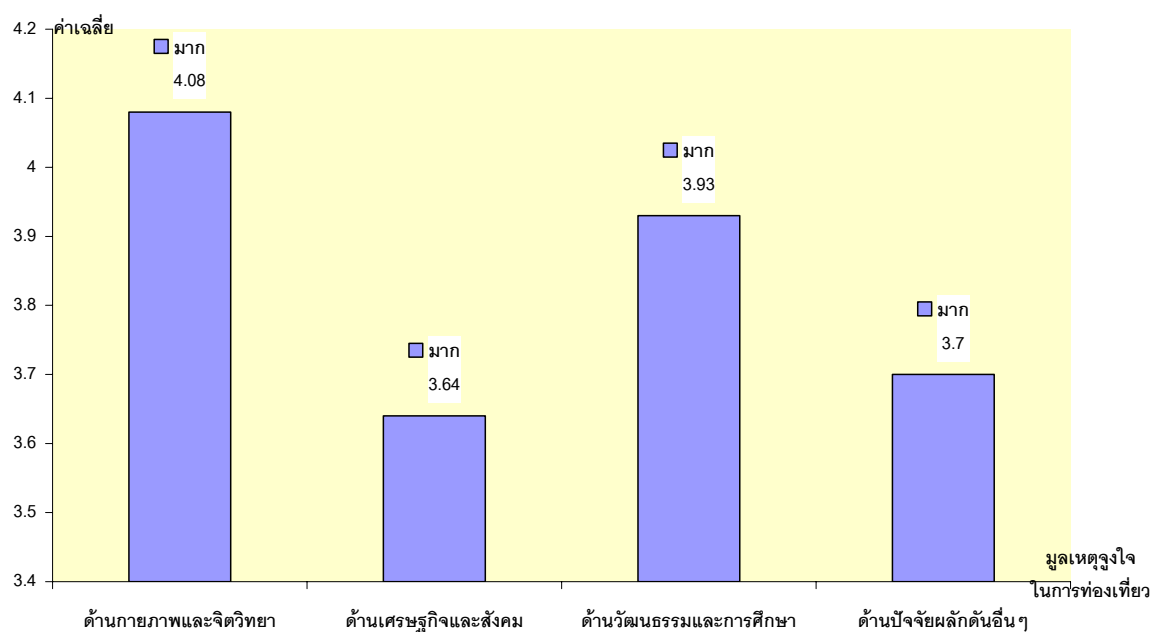
มูลเหตุจูงใจด้านเศรษฐกิจและสังคม นักท่องเที่ยวมีความสนใจในการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากคือต้องการมีส่วนร่วมพบปะสังสรรค์กับเพื่อนจำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 55.75 รองลงมาคือต้องการพบปะและทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่ จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 46.25 ต้องการความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวจำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 มูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวในระดับปานกลางคือมีรายได้หรือเงินออมเพิ่มขึ้น จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 46.25

มูลเหตุจูงใจด้านวัฒนธรรมและการศึกษา นักท่องเที่ยวมีความสนใจในการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากคือ ต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว จำนวน 207 คนคิดเป็น ร้อยละ 51.75 รองลงมาคือต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 49.75 ต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับชีวิต จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 48.25 และต้องการศึกษาวิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรมของคนต่างถิ่น จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 45.25 ตามลำดับ

มูลเหตุจูงใจด้านปัจจัยผลักดันอื่น ๆ นักท่องเที่ยวมีความสนใจในการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก คือได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวมากเพียงพอ จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 รองลงมาคือต้องการการสนับสนุนนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 42.75 ระยะเวลาในการท่องเที่ยวมีน้อย จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 และมีเวลาว่างจากการทำงานหรือศึกษาเล่าเรียน จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของมูลเหตุจูงใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูผาฝอยลม

มูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว	ระดับความสำคัญในการจูงใจ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
มูลเหตุจูงใจด้านกายภาพและจิตวิทยา	4.08	0.590	มาก
1. ต้องการผ่อนคลายความตึงเครียดจากการทำงาน/ศึกษาเล่าเรียน	4.24	0.779	มาก
2. ต้องการออกจากสิ่งแวดล้อมเดิมๆที่จำเจ	4.06	0.831	มาก
3. ความประทับใจจากประสบการณ์การท่องเที่ยวครั้งที่ผ่านมา	3.93	0.825	มาก
4. มีทัศนคติที่ดีต่อสถานที่ท่องเที่ยว	4.10	0.737	มาก
มูลเหตุจูงใจด้านเศรษฐกิจและสังคม	3.64	0.592	มาก
1. มีรายได้หรือเงินออมเพิ่มขึ้น	3.02	0.976	ปานกลาง
2. ต้องการความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว	3.81	0.899	มาก
3. ต้องการมีส่วนร่วมพบปะสังสรรค์กับเพื่อน	4.06	0.679	มาก
4. ต้องการพบปะและทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่	3.66	0.884	มาก
มูลเหตุจูงใจด้านวัฒนธรรมและการศึกษา	3.93	0.645	มาก
1. ต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ ให้กับชีวิต	4.08	0.760	มาก
2. ต้องการศึกษาวินิทัศน์และศิลปวัฒนธรรมของคนต่างถิ่น	3.68	0.788	มาก
3. ต้องการศึกษาค้นหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว	3.97	0.744	มาก
4. ต้องการศึกษาค้นหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.97	0.796	มาก
มูลเหตุจูงใจด้านปัจจัยผลักดันอื่นๆ	3.70	0.691	มาก
1. ต้องการการสนับสนุนนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล	3.84	0.858	มาก
2. ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวมากเพียงพอ	3.72	0.824	มาก
3. ระยะเวลาในการท่องเที่ยวมีน้อย	3.59	0.796	มาก
4. มีเวลารว่างจากการทำงาน/ศึกษาเล่าเรียน	3.66	1.021	มาก
รวม	3.86	0.474	มาก

ภาพประกอบ 29 ค่าเฉลี่ยของมูลเหตุจูงใจนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฝอยลม จังหวัดอุดรธานี

จากตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของมูลเหตุจูงใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฝอยลม พบว่า นักท่องเที่ยวมีความความคิดเห็นมูลเหตุจูงใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฝอยลมมีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นมูลเหตุจูงใจด้านกายภาพและจิตวิทยาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความพึงพอใจในระดับมากคือ ต้องการผ่อนคลายความตึงเครียดจากการทำงาน/ศึกษาเล่าเรียน ($\bar{x} = 4.24$) มีทัศนคติที่ดีต่อสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.10$) ต้องการออกจากสิ่งแวดล้อมเดิม ๆ ที่จำเจ ($\bar{x} = 4.06$) และความประทับใจจากประสบการณ์การท่องเที่ยวครั้งที่ผ่านมา ($\bar{x} = 3.93$)

มูลเหตุจูงใจด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความพึงพอใจในระดับมากคือ ต้องการมีส่วนร่วมพบปะสังสรรค์กับเพื่อน ($\bar{x} = 4.06$) ต้องการความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว ($\bar{x} = 3.81$) และต้องการพบปะและทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่ ($\bar{x} = 3.66$) ยกเว้นมีรายได้หรือเงินออมเพิ่มขึ้นที่มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.02$)

มูลเหตุจูงใจด้านวัฒนธรรมและการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความพึงพอใจในระดับมากคือ ต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับชีวิต ($\bar{x} = 4.08$) ต้องการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.97$) และต้องการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ($\bar{x} = 3.97$) และต้องการศึกษาวีถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรมของคนต่างถิ่น ($\bar{x} = 3.68$)

และมูลเหตุจูงใจด้านปัจจัยผลักดันอื่น ๆ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความพึงพอใจในระดับมาก คือต้องการการสนับสนุนนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล ($\bar{x} = 3.84$) ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวมากเพียงพอ ($\bar{x} = 3.72$) มีเวลาว่างจากการทำงาน/ศึกษาเล่าเรียน ($\bar{x} = 3.66$) และระยะเวลาในการท่องเที่ยวมีน้อย ($\bar{x} = 3.56$)

สรุป มูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญมากต่อการตัดสินใจเลือกเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูผายลม จังหวัดอุดรธานี ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ($\bar{x} = 3.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวทุกด้านมีความสำคัญมากต่อการตัดสินใจโดยเรียงลำดับความสำคัญดังนี้ คือ มูลเหตุจูงใจด้านกายภาพและจิตวิทยา, มูลเหตุจูงใจด้านวัฒนธรรมและการศึกษา, มูลเหตุด้านปัจจัยผลักดันอื่น ๆ และมูลเหตุจูงใจด้านเศรษฐกิจและสังคม ($\bar{x} = 4.08, 3.93, 3.70$ และ 3.63 ตามลำดับ)

ตอนที่ 3 ผลการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี (โดยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว มศว)

ตาราง 9 แสดงระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จำแนกตามปัจจัยด้านต่าง ๆ (โดยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว มศว)

ปัจจัยที่พิจารณา	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ทรัพยากรธรรมชาติ					
1. น้ำตกธารงาม	365 (91.25)	27 (6.75)	2 (0.5)	6 (1.5)	0 (0.0)
2. จุดชมวิว	347 (86.75)	53 (13.25)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
3. สวนรวมพรรณไม้ป่า 60 พรรษา มหาราชินี	52 (13.0)	344 (86.0)	4 (1.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
4. เส้นทางศึกษาธรรมชาติ(เดินป่า)	39 (9.75)	357 (89.25)	4 (1.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
5. สัตว์ป่า	192 (48.0)	170 (42.5)	34 (8.5)	4 (1.0)	0 (0.0)
ทรัพยากรประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม					
1. พิพิธภัณฑ์ล้านปีภูฝอยลม	53 (13.25)	301 (75.25)	46 (10.8)	0 (0.0)	0 (0.0)
2. อุทยานล้านปีภูฝอยลม	44 (11.0)	328 (82.0)	24 (6.0)	4 (1.0)	0 (0.0)
3. วิถีชีวิตชุมชนบริเวณภูฝอยลม	90 (22.5)	233 (58.25)	73 (18.25)	4 (1.0)	0 (0.0)
4. อาหารพื้นบ้าน	97 (24.25)	204 (51.0)	99 (24.75)	0 (0.0)	0 (0.0)

ตาราง 9 (ต่อ)

ปัจจัยที่พิจารณา	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
มหาวิทยาลัย / เทศกาล					
1. ประเพณีฟุตบอลถ้วยสยาม	24 (6.0)	292 (73.0)	82 (20.5)	2 (0.5)	0 (0.0)
2. โครงการคืนความสะอาดให้ภูฝอยลม	29 (7.25)	266 (66.5)	103 (25.75)	2 (0.5)	0 (0.0)
ทรัพยากรด้านกิจกรรม					
1. กิจกรรมดนตรี	65 (16.25)	192 (48.0)	143 (35.75)	0 (0.0)	0 (0.0)
2. กิจกรรมการศึกษารวมชาติ	40 (10.0)	234 (58.5)	126 (31.5)	0 (0.0)	0 (0.0)
3. กิจกรรมเดินป่า	294 (73.5)	43 (10.75)	63 (15.75)	0 (0.0)	0 (0.0)
4. กิจกรรมศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์	17 (4.25)	208 (52.0)	175 (43.75)	0 (0.0)	0 (0.0)
5. กิจกรรมศึกษาและเที่ยวถ้ำ	51 (12.75)	167 (41.75)	182 (45.5)	0 (0.0)	0 (0.0)
6. กิจกรรมถ่ายภาพและบันทึกวิดีโอ	21 (5.25)	217 (54.25)	162 (40.5)	0 (0.0)	0 (0.0)
7. กิจกรรมรอบกองไฟ	21 (5.25)	188 (47.0)	191 (47.75)	0 (0.0)	0 (0.0)

ตาราง 9 (ต่อ)

ปัจจัยที่พิจารณา	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ทรัพยากรด้านการบริการ					
1. การคมนาคม	38 (9.5)	362 (90.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
2. บ้านพัก	7 (1.75)	194 (48.5)	190 (47.5)	4 (1.0)	5 (1.25)
3. เติ้นท์	180 (45.0)	216 (54.0)	4 (1.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
4. ยาวชนแคมป์	70 (17.5)	328 (82.0)	2 (0.5)	0 (0.0)	0 (0.0)
5. ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว	126 (31.5)	274 (68.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
6. ป้ายบอกทาง	104 (26.0)	292 (73.0)	4 (1.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
7. ป้ายสื่อความหมาย	35 (8.75)	342 (85.5)	23 (5.75)	0 (0.0)	0 (0.0)
8. ห้องน้ำ / ห้องสุขา	10 (2.5)	75 (18.75)	315 (78.75)	0 (0.0)	0 (0.0)
9. การรักษาความปลอดภัย	4 (1.0)	325 (81.25)	66 (16.5)	0 (0.0)	0 (0.0)
10. โทรศัพท์สาธารณะ	0 (0.0)	8 (2.0)	66 (16.5)	324 (81.0)	2 (0.5)
11. ร้านค้าสวัสดิการ	0 (0.0)	8 (2.0)	349 (87.25)	43 (10.75)	0 (0.0)
12. ศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP และของที่ระลึก	0 (0.0)	8 (2.0)	382 (95.5)	10 (2.5)	0 (0.0)
13. การรองรับขยะ	0 (0.0)	390 (97.5)	2 (0.5)	8 (2.0)	0 (0.0)

จากตาราง 9 ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จำแนกตามปัจจัยด้านต่าง ๆ (โดยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว (มศว) พบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านทรัพยากรธรรมชาติ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุดคือ น้ำตกธารงามจำนวน 365 คน คิดเป็นร้อยละ 91.25 จุดชมวิวจำนวน 347 คน คิดเป็นร้อยละ 86.75 สัตว์ป่าจำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 48.0 ความพึงพอใจในระดับมาก คือเส้นทางศึกษาธรรมชาติ(เดินป่า) จำนวน 357 คน คิดเป็นร้อยละ 89.25 สวนรวมพรรณไม้ป่า 60 พรรษามหาราชนี จำนวน 344 คน คิดเป็นร้อยละ 86.0

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก คือ อุทยานล้านปีภูฝอยลม จำนวน 328 คน คิดเป็นร้อยละ 82.0 พิพิธภัณฑ์ล้านปีภูฝอยลม จำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 75.25 วิถีชีวิตชุมชนบริเวณภูฝอยลม จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 58.25 และอาหารพื้นบ้านจำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านมหกรรม / เทศกาล นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ประเพณีฟุตบอลภูฝอยลมจำนวน 292 คน คิดเป็นร้อยละ 73.0 และโครงการคืนความสะอาดให้ภูฝอยลม จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 66.5 ตามลำดับ

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อทรัพยากรด้านกิจกรรม นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดคือ กิจกรรมเดินป่า จำนวน 294 คน คิดเป็นร้อยละ 73.5 ความพึงพอใจในระดับมากที่สุดคือกิจกรรมการศึกษาธรรมชาติจำนวน 234 คน คิดเป็น 58.5 กิจกรรมถ่ายภาพและบันทึกวิดีโอจำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 54.25 กิจกรรมศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 52.0 กิจกรรมดูนกจำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 48.0 และความพึงพอใจระดับปานกลางคือกิจกรรมรอบกองไฟจำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 47.75

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อทรัพยากรด้านการบริการ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดคือ การรองรับขยะ จำนวน 390 คน คิดเป็นร้อยละ 97.5 การคมนาคม จำนวน 362 คน คิดเป็นร้อยละ 90.5 ป้ายสื่อความหมายจำนวน 342 คน คิดเป็นร้อยละ 85.5 เยาวชนแคมป์ จำนวน 328 คน คิดเป็นร้อยละ 82.0 การรักษาความปลอดภัย จำนวน 325 คน คิดเป็นร้อยละ 81.25 ป้ายบอกทาง จำนวน 292 คิดเป็นร้อยละ 73.0 ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยวจำนวน 274 คิดเป็นร้อยละ 68.5 เต้นท์ จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 54.0 และบ้านพักจำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 ความพึงพอใจในระดับปานกลาง คือ ศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP และของที่ระลึก จำนวน 382 คน คิดเป็นร้อยละ 95.5 ร้านค้า สวัสดิการจำนวน 349 คน คิดเป็นร้อยละ 87.25 และห้องน้ำจำนวน 315 คน คิดเป็นร้อยละ 78.5 ความพึงพอใจในระดับน้อยคือ โทรศัพท์สาธารณะ จำนวน 324 คน คิดเป็นร้อยละ 81.0

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จำแนกตามปัจจัยที่พิจารณา (โดยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว มศว)

ปัจจัยที่พิจารณา	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
ทรัพยากรธรรมชาติ	4.47	0.233	มาก
1. น้ำตกธารงาม	4.88	0.456	มากที่สุด
2. จุดชมวิว	4.87	0.339	มากที่สุด
3. สวนรวมพรรณไม้ป่า 60 พรรษามหาราชาฯ	4.12	0.335	มาก
4. เส้นทางศึกษาธรรมชาติ(เดินป่า)	4.09	0.316	มาก
5. สัตว์ป่า	4.38	0.682	มาก
ทรัพยากรประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม	4.02	0.405	มาก
1. พิพิธภัณฑ์ล้านปีภูฝอยลม	4.03	0.492	มาก
2. อุทยานล้านปีภูฝอยลม	4.03	0.458	มาก
3. วิถีชีวิตชุมชนบริเวณภูฝอยลม	4.02	0.669	มาก
4. อาหารพื้นบ้าน	4.00	0.701	มาก
มหรรรรม / เทศกาล	3.83	0.489	มาก
1. ประเพณีฟุตบอลภูฝอยลม	3.85	0.701	มาก
2. โครงการคืนความสะอาดให้ภูฝอยลม	3.81	0.511	มาก
ทรัพยากรด้านกิจกรรม	3.68	0.401	มาก
1. กิจกรรมดูนก	3.81	0.695	มาก
2. กิจกรรมการศึกษาธรรมชาติ	3.79	0.608	มาก
3. กิจกรรมเดินป่า	3.74	0.604	มาก
4. กิจกรรมศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์	3.61	0.570	มาก
5. กิจกรรมศึกษาและเที่ยวถ้ำ	3.63	0.678	มาก
6. กิจกรรมถ่ายภาพและบันทึกวิถีโอ	3.65	0.578	มาก
7. กิจกรรมรอบกองไฟ	3.58	0.592	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ปัจจัยที่พิจารณา	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
ทรัพยากรด้านการบริการ	3.00	0.192	ปานกลาง
1. การคมนาคม	3.10	0.294	ปานกลาง
2. บ้านพัก	3.46	0.588	ปานกลาง
3. เต็นท์	3.44	0.517	ปานกลาง
4. ยาวชนแคมป์	3.17	0.389	ปานกลาง
5. ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว	3.32	0.465	ปานกลาง
6. ป้ายบอกทาง	3.26	0.449	ปานกลาง
7. ป้ายสื่อความหมาย	3.03	0.380	ปานกลาง
8. ห้องน้ำ / ห้องสุขา	2.24	0.481	น้อย
9. การรักษาความปลอดภัย	2.84	0.391	ปานกลาง
10. โทรศัพท์สาธารณะ	2.20	0.459	น้อย
11. ร้านค้าสวัสดิการ	2.91	0.347	ปานกลาง
12. ศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP และของที่ระลึก	3.00	3.02	ปานกลาง
13. การรองรับขยะ	3.02	0.158	ปานกลาง
รวม	3.80	0.22	มาก

จากตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จำแนกตามปัจจัยที่พิจารณาพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมมีความพึงพอใจโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.80$)

นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจด้านทรัพยากรธรรมชาติโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดคือน้ำตกธารงาม ($\bar{x}=4.88$) และจุดชมวิว ($\bar{x}=4.87$) ความพึงพอใจในระดับมากที่สุดคือ สัตว์ป่า ($\bar{x}=4.38$) สวนรวมพรรณไม้ป่า 60 พรรษามหาราชนี ($\bar{x}=4.12$) และ เส้นทางการศึกษาธรรมชาติ (เดินป่า) ($\bar{x}=4.09$) ตามลำดับ

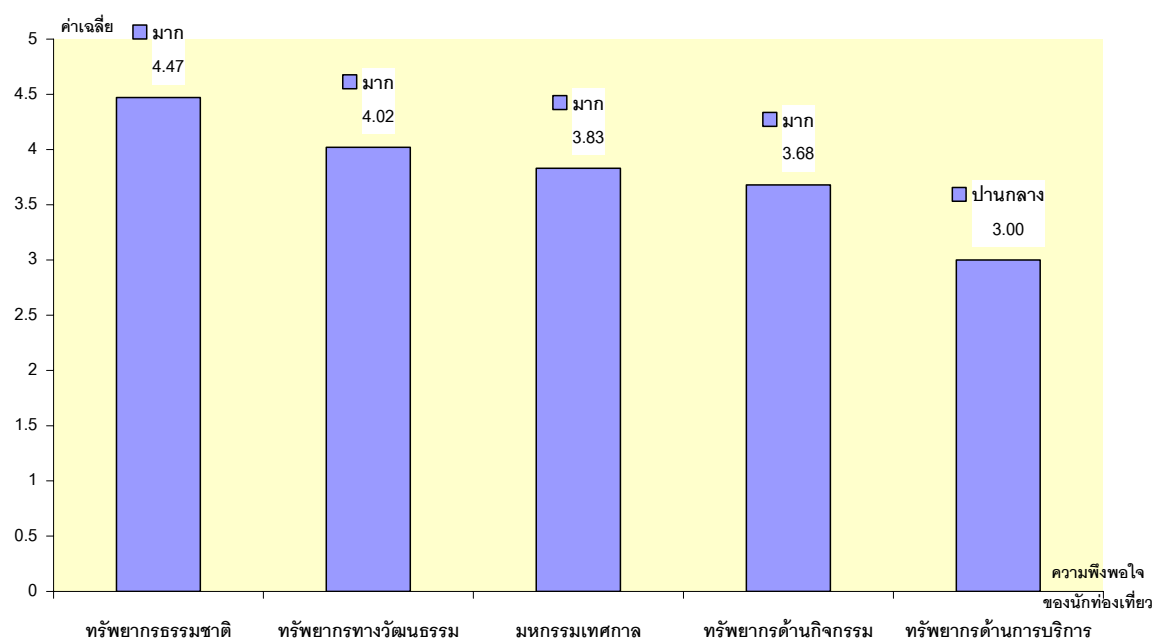
นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดคือพิพิธภัณฑ์ล้านปี

ฝอยลมและอุทยานล้านปีฝอยลม ($\bar{x} = 4.03$) ความพึงพอใจในระดับปานกลางคือวิถีชุมชนบริเวณภูฝอยลม ($\bar{x} = 4.02$) และอาหารพื้นบ้าน ($\bar{x} = 4.00$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมหรรม/เทศกาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความพึงพอใจในระดับมากคือประเพณีฟุตบอลภูฝอยลม ($\bar{x} = 3.85$) และโครงการคืนความสะอาดให้ภูฝอยลม ($\bar{x} = 3.81$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจทรัพยากรด้านกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความพึงพอใจในระดับมากคือกิจกรรมดูนก ($\bar{x} = 3.81$) กิจกรรมการศึกษาธรรมชาติ ($\bar{x} = 3.79$) กิจกรรมเดินป่า ($\bar{x} = 3.74$) กิจกรรมถ่ายภาพและบันทึกวิดีโอ ($\bar{x} = 3.65$) กิจกรรมการศึกษาและเที่ยวถ้ำ ($\bar{x} = 3.63$) กิจกรรมการศึกษาท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.61$) และกิจกรรมรอบกองไฟ ($\bar{x} = 3.58$) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจทรัพยากรด้านการบริการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความพึงพอใจในระดับปานกลางคือบ้านพัก ($\bar{x} = 3.46$) เต้นท์ ($\bar{x} = 3.44$) ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.32$) ป้ายบอกทาง ($\bar{x} = 3.26$) เยาวชนแคมป์ ($\bar{x} = 3.17$) การคมนาคม ($\bar{x} = 3.10$) ป้ายสื่อความหมาย ($\bar{x} = 3.03$) การรองรับขยะ ($\bar{x} = 3.02$) ศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP และของที่ระลึก ($\bar{x} = 3.00$) ร้านค้าสวัสดิการ ($\bar{x} = 2.91$) และการรักษาความปลอดภัย ($\bar{x} = 2.84$) ส่วนความพึงพอใจในระดับน้อยคือ ห้องน้ำ / ห้องสุขา ($\bar{x} = 2.24$) และโทรศัพท์สาธารณะ ($\bar{x} = 2.20$) ตามลำดับ

ภาพประกอบ 30 ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามา
ท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่าปัญหาและข้อเสนอที่นักท่องเที่ยวประสบในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฝอยลม มีดังนี้

ตาราง 11 ปัญหาที่นักท่องเที่ยวประสบในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฝอยลม จังหวัดอุดรธานี

ปัญหาที่พบ	จำนวน (คน)
1.เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ	37
2.ร้านค้า ร้านอาหารมีจำนวนน้อยและปิดให้บริการเร็ว	30
3.การเดินทางไม่สะดวก	30
4.ห้องน้ำน้อย สกปรกและชำรุด	25
5.ถังขยะน้อย ทำให้บริเวณท่องเที่ยวไม่สะอาด และส่วนมากเป็นขยะประเภทเศษแก้ว	20
6.ป้ายบอกทางและป้ายสื่อความหมายไม่ชัดเจน	15
7.ขาดความปลอดภัยเนื่องจากแสงสว่างบริเวณทางเดินไม่เพียงพอในตอนกลางคืน	11
8.การประชาสัมพันธ์ไม่เพียงพอ	10
9.น้ำไม่สะอาด	7
10.ซุ้มที่พักมีจำนวนน้อย	5
11.โทรศัพท์สาธารณะมีจำนวนน้อย และชำรุด	5
รวม	195

จากตาราง 11 ปัญหาที่นักท่องเที่ยวประสบในระหว่างการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฝอยลม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 37 คนบอกว่าเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ รองลงมา ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 30 คน บอกว่า ร้านค้า ร้านอาหารมีจำนวนน้อยและปิดให้บริการเร็ว ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 30 คน บอกว่า การเดินทางไม่สะดวก ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 25 คน บอกว่าห้องน้ำน้อย สกปรกและชำรุด ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 20 คน บอกว่า ถังขยะน้อย ทำให้บริเวณท่องเที่ยวไม่สะอาด และส่วนมากเป็นขยะประเภท เศษแก้ว ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 15 คน บอกว่า ป้ายบอกทางและป้ายสื่อความหมายไม่ชัดเจน ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 11 คน บอกว่า ขาดความปลอดภัยเนื่องจากแสงสว่างบริเวณทางเดินไม่เพียงพอในตอนกลางคืน ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 10 คน บอกว่า การประชาสัมพันธ์ไม่เพียงพอ ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 7 คน บอกว่าน้ำไม่สะอาด ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 5 คน บอกว่า ซุ้มที่พักมีจำนวนน้อย ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 5 คน บอกว่า โทรศัพท์สาธารณะมีจำนวนน้อย และชำรุด ตามลำดับ

ตาราง 12 ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)
1.อยากให้มีเจ้าหน้าที่ประจำจุดต่าง ๆ เพื่อให้ข้อมูลและแนะนำเส้นทาง	30
2.อยากให้มียี่รถโดยสารประจำทางให้บริการ	29
3.อยากให้เพิ่มการประชาสัมพันธ์โครงการ และกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เช่น จักรยานเสือภูเขาชมวิว	15
4.อยากให้เพิ่มร้านค้า ขยายเวลาให้บริการและประเภทสินค้าให้มากขึ้น เช่นอาหารพื้นบ้าน	13
5.อยากให้เพิ่มสวนสัตว์เพื่อเป็นจุดท่องเที่ยว	12
6.อยากให้ปลูกพืชที่มีผลเพื่อให้อาหารแก่นก	10
รวม	109

จากตาราง 12 ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม พบว่า นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จำนวน 30 คน อยากให้มีเจ้าหน้าที่ประจำตามจุดต่าง ๆ เพื่อให้ข้อมูลและแนะนำเส้นทาง ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 29 คน อยากให้มีรถโดยสารประจำทางให้บริการ ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 15 คน อยากให้เพิ่มการประชาสัมพันธ์โครงการ และกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เช่นจักรยานเสือภูเขาชมวิว ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 13 คน อยากให้เพิ่มร้านค้า ขยายเวลาให้บริการและประเภทสินค้าให้มากขึ้น เช่นอาหารพื้นบ้าน ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 12 คน อยากให้เพิ่มสวนสัตว์เพื่อเป็นจุดท่องเที่ยวให้มากขึ้น และผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 10 คน อยากให้ปลูกพืชที่มีผลเพื่อให้อาหารแก่นก

ขั้นตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานในการวิจัย

1. สมมติฐานเกี่ยวกับมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว

ตาราง 13 การเปรียบเทียบมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแยกตามเพศ

ปัจจัย	เพศ				t	P-value
	เพศชาย		เพศหญิง			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
มูลเหตุจูงใจด้านการท่องเที่ยว						
มูลเหตุจูงใจด้านกายภาพและจิตวิทยา	4.09	0.585	4.07	0.594	0.385	0.700
มูลเหตุจูงใจด้านเศรษฐกิจและสังคม	3.64	0.604	3.64	0.579	-0.041	0.967
มูลเหตุจูงใจด้านวัฒนธรรมและการศึกษา	3.97	0.643	3.88	0.654	1.466	0.144
มูลเหตุจูงใจด้านปัจจัยผลักดันอื่น ๆ	3.72	0.689	3.69	0.696	0.434	0.664
รวม	3.85	0.472	3.82	0.382	0.763	0.446

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตาราง 13 การเปรียบเทียบมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแยกตามเพศ พบว่าเพศของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม ไม่แตกต่างกัน ถ้าพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าเพศของนักท่องเที่ยวที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อมูลเหตุจูงใจด้านกายภาพและจิตวิทยา ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านวัฒนธรรมและการศึกษา และด้านปัจจัยผลักดันอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 การเปรียบเทียบมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแยกตามอายุ

มูลเหตุจูงใจด้านการท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P-value
มูลเหตุจูงใจด้านกายภาพและจิตวิทยา	ระหว่างกลุ่ม	4	0.735	0.184	5.27	0.716
	ภายในกลุ่ม	395	137.705	0.349		
	รวม	399	138.440			
มูลเหตุจูงใจด้านเศรษฐกิจและสังคม	ระหว่างกลุ่ม	4	4.049	1.012	2.949	0.020*
	ภายในกลุ่ม	395	135.579	0.343		
	รวม	399	139.628			
มูลเหตุจูงใจด้านวัฒนธรรมและการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4	7.619	1.905	4.752	0.001**
	ภายในกลุ่ม	395	158.334	0.401		
	รวม	399	165.953			
มูลเหตุจูงใจด้านปัจจัยผลักดันอื่น ๆ	ระหว่างกลุ่ม	4	3.044	0.761	1.604	0.172
	ภายในกลุ่ม	395	187.379	0.474		
	รวม	399	190.423			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	1.986	0.497	2.239	0.064
	ภายในกลุ่ม	395	87.604	0.222		
	รวม	399	89.590			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตาราง 14 การเปรียบเทียบมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแยกตามอายุพบว่าอายุที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวมีความเห็นต่อมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอายุที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวมีความเห็นต่อมูลเหตุจูงใจด้านกายภาพและจิตวิทยา และด้านปัจจัยผลักดันอื่น ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นมูลเหตุจูงใจด้านเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมูลเหตุจูงใจด้านวัฒนธรรมและการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตาราง 15 การเปรียบเทียบมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแยกตามการศึกษา

มูลเหตุจูงใจด้านการท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P-value
มูลเหตุจูงใจด้านกายภาพและจิตวิทยา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.736	0.368	1.061	0.347
	ภายในกลุ่ม	397	137.704	0.347		
	รวม	399	138.440			
มูลเหตุจูงใจด้านเศรษฐกิจและสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.602	1.301	3.769	0.024*
	ภายในกลุ่ม	397	137.026	0.345		
	รวม	399	136.628			
มูลเหตุจูงใจด้านวัฒนธรรมและการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	5.177	2.588	6.391	0.002**
	ภายในกลุ่ม	397	160.776	0.405		
	รวม	399	165.953			
มูลเหตุจูงใจด้านปัจจัยผลักดันอื่น ๆ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.150	0.575	1.206	0.300
	ภายในกลุ่ม	397	189.273	0.477		
	รวม	399	190.423			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.455	0.728	3.278	0.039*
	ภายในกลุ่ม	397	88.135	0.222		
	รวม	399	89.590			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตาราง 15 การเปรียบเทียบมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแยกตามการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวมีความเห็นต่อมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวมีความเห็นต่อมูลเหตุจูงใจด้านกายภาพและจิตวิทยา และด้านปัจจัยผลักดันอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นมูลเหตุจูงใจด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมูลเหตุจูงใจด้านวัฒนธรรมและการศึกษา ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตาราง 16 การเปรียบเทียบมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแยกตามอาชีพ

มูลเหตุจูงใจด้านการท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P-value
มูลเหตุจูงใจด้านกายภาพและจิตวิทยา	ระหว่างกลุ่ม	5	3.684	0.737	2.154	0.058
	ภายในกลุ่ม	394	134.756	0.342		
	รวม	399	138.440			
มูลเหตุจูงใจด้านเศรษฐกิจและสังคม	ระหว่างกลุ่ม	5	1.199	0.240	0.682	0.637
	ภายในกลุ่ม	394	138.429	0.351		
	รวม	399	139.628			
มูลเหตุจูงใจด้านวัฒนธรรมและการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	5	12.524	2.505	6.432	0.000**
	ภายในกลุ่ม	394	153.429	0.389		
	รวม	399	165.953			
มูลเหตุจูงใจด้านปัจจัยผลักดันอื่น ๆ	ระหว่างกลุ่ม	5	2.177	0.435	0.911	0.474
	ภายในกลุ่ม	394	188.246	0.478		
	รวม	399	190.423			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	5	2.753	0.551	2.498	0.030*
	ภายในกลุ่ม	394	86.837	0.220		
	รวม	399	89.590			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตาราง 16 การเปรียบเทียบมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแยกตามอาชีพ พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวมีความเห็นต่อมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอาชีพที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวมีความเห็นต่อมูลเหตุจูงใจด้านกายภาพและจิตวิทยา ด้านเศรษฐกิจและสังคม และด้านปัจจัยผลักดันอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น และมูลเหตุจูงใจด้านวัฒนธรรมและการศึกษา ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตาราง 17 การเปรียบเทียบมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแยกตามรายได้

มูลเหตุจูงใจด้านการท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P-value
มูลเหตุจูงใจด้านกายภาพและจิตวิทยา	ระหว่างกลุ่ม	4	2.340	0.585	1.698	0.150
	ภายในกลุ่ม	395	136.100	0.345		
	รวม	399	138.440			
มูลเหตุจูงใจด้านเศรษฐกิจและสังคม	ระหว่างกลุ่ม	4	4.346	1.087	3.172	0.014*
	ภายในกลุ่ม	395	135.282	0.342		
	รวม	399	139.628			
มูลเหตุจูงใจด้านวัฒนธรรมและการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4	4.583	1.146	2.804	0.026*
	ภายในกลุ่ม	395	161.371	0.409		
	รวม	399	135.953			
มูลเหตุจูงใจด้านปัจจัยผลักดันอื่น ๆ	ระหว่างกลุ่ม	4	0.313	0.078	0.162	0.957
	ภายในกลุ่ม	395	190.110	0.481		
	รวม	399	190.423			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	1.315	0.329	1.471	0.210
	ภายในกลุ่ม	395	88.275	0.223		
	รวม	399	89.590			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตาราง 17 การเปรียบเทียบมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแยกตามรายได้ พบว่า รายได้ที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวมีความเห็นต่อมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า รายได้ที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวมีความเห็นต่อมูลเหตุจูงใจด้านกายภาพและจิตวิทยา และด้านปัจจัยผลักดันอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นมูลเหตุจูงใจด้านเศรษฐกิจและสังคม และด้านวัฒนธรรมและการศึกษา ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 18 การเปรียบเทียบมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแยกตามภูมิภาคที่อาศัยอยู่

มูลเหตุจูงใจด้านการท่องเที่ยว	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P-value
มูลเหตุจูงใจด้านกายภาพและจิตวิทยา	ระหว่างกลุ่ม	5	1.064	0.213	0.610	0.692
	ภายในกลุ่ม	394	137.376	0.349		
	รวม	399	138.440			
มูลเหตุจูงใจด้านเศรษฐกิจและสังคม	ระหว่างกลุ่ม	5	1.689	0.338	0.965	0.439
	ภายในกลุ่ม	394	137.939	0.350		
	รวม	399	139.628			
มูลเหตุจูงใจด้านวัฒนธรรมและการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	5	7.249	1.450	3.599	0.003**
	ภายในกลุ่ม	394	158.704	0.403		
	รวม	399	165.953			
มูลเหตุจูงใจด้านปัจจัยผลักดันอื่น ๆ	ระหว่างกลุ่ม	5	5.656	1.131	2.412	0.036
	ภายในกลุ่ม	394	184.768	0.469		
	รวม	399	190.423			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	5	3.035	0.607	2.763	0.018*
	ภายในกลุ่ม	394	86.555	0.220		
	รวม	399	89.590			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตาราง 18 การเปรียบเทียบมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแยกตามภูมิภาคที่อาศัยอยู่ พบว่าภูมิภาคที่อาศัยอยู่ที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวมีความเห็นต่อมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภูมิภาคที่อาศัยอยู่ที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวมีความเห็นต่อมูลเหตุจูงใจด้านกายภาพและจิตวิทยา ด้านเศรษฐกิจและสังคม และด้านปัจจัยผลักดันอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น มูลเหตุจูงใจด้านวัฒนธรรมและการศึกษา ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. สมมติฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ตาราง 19 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม (โดยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว มศว) แยกตามเพศ

ปัจจัย	เพศ				t	P-value
	เพศชาย		เพศหญิง			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
ทรัพยากรธรรมชาติ	4.48	0.209	4.45	0.255	1.597	0.111
ทรัพยากรประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม	4.03	0.405	4.00	0.406	0.755	0.451
มหรรรรม / เทศกาล	3.90	0.476	3.75	0.492	3.115	0.002**
ทรัพยากรด้านกิจกรรม	3.70	0.421	3.67	0.379	0.634	0.526
ทรัพยากรด้านการบริการ	2.99	0.187	3.00	0.196	-0.569	0.570
รวม	3.82	0.21	3.77	0.23	2.105	0.036*

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 **ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตาราง 19 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม (โดยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว มศว) แยกตามเพศ พบว่าเพศของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เพศของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม ทรัพยากรด้านกิจกรรมและทรัพยากรด้านการบริการไม่แตกต่างกัน แต่เพศของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในมหรรรรม/เทศกาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตาราง 20 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม (โดยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว มศว) แยกตามอายุ

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P-value
ทรัพยากรธรรมชาติ	ระหว่างกลุ่ม	4	0.271	0.068	1.255	0.287
	ภายในกลุ่ม	395	21.333	0.054		
	รวม	399	21.604			
ทรัพยากรประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม	ระหว่างกลุ่ม	4	1.916	0.479	2.971	0.019*
	ภายในกลุ่ม	395	63.670	0.161		
	รวม	399	65.586			
มหกรรม / เทศกาล	ระหว่างกลุ่ม	4	2.081	0.520	2.206	0.068
	ภายในกลุ่ม	395	93.169	0.236		
	รวม	399	95.250			
ทรัพยากรด้านกิจกรรม	ระหว่างกลุ่ม	4	1.3115	0.329	2.070	0.084
	ภายในกลุ่ม	395	62.717	0.159		
	รวม	399	64.031			
ทรัพยากรด้านการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	4	0.046	0.011	0.310	0.871
	ภายในกลุ่ม	395	14.602	0.037		
	รวม	399	14.648			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	0.494	0.124	2.544	0.039*
	ภายในกลุ่ม	395	19.191	0.049		
	รวม	399	19.685			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตาราง 20 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม (โดยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว มศว) แยกตามอายุ พบว่าอายุของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอายุของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในทรัพยากรธรรมชาติ มหกรรม / เทศกาล ทรัพยากรด้านกิจกรรม และทรัพยากรด้านการบริการไม่แตกต่างกัน แต่อายุของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน

กันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 21 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม (โดยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว มศว) แยกตามระดับการศึกษา

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P-value
ทรัพยากรธรรมชาติ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.206	0.103	1.914	0.149
	ภายในกลุ่ม	397	21.398	0.054		
	รวม	399	21.604			
ทรัพยากรประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.860	0.430	2.638	0.073
	ภายในกลุ่ม	397	64.726	0.163		
	รวม	399	65.586			
มหกรรม / เทศกาล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.527	0.264	1.105	0.332
	ภายในกลุ่ม	397	94.723	0.239		
	รวม	399	95.250			
ทรัพยากรด้านกิจกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.492	0.246	1.537	0.216
	ภายในกลุ่ม	397	63.539	0.160		
	รวม	399	64.031			
ทรัพยากรด้านการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.003	0.001	0.036	0.965
	ภายในกลุ่ม	397	14.645	0.037		
	รวม	399	14.648			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.227	0.113	2.313	0.100
	ภายในกลุ่ม	397	19.458	0.049		
	รวม	399	19.685			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 **ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตาราง 21 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม (โดยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว มศว) แยกตามระดับการศึกษา พบว่าระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวใน

โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม มหกรรม / เทศกาล ทรัพยากรด้านกิจกรรมและทรัพยากรด้านการบริการไม่แตกต่างกัน

ตาราง 22 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม (โดยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว มศว) แยกตามอาชีพ

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P-value
ทรัพยากรธรรมชาติ	ระหว่างกลุ่ม	5	0.286	0.057	1.058	0.383
	ภายในกลุ่ม	394	21.318	0.054		
	รวม	399	21.604			
ทรัพยากรประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม	ระหว่างกลุ่ม	5	2.302	0.460	2.866	0.015*
	ภายในกลุ่ม	394	63.284	0.161		
	รวม	399	65.586			
มหกรรม / เทศกาล	ระหว่างกลุ่ม	5	2.849	0.570	2.430	0.035*
	ภายในกลุ่ม	394	92.401	0.235		
	รวม	399	95.250			
ทรัพยากรด้านกิจกรรม	ระหว่างกลุ่ม	5	1.784	0.357	2.259	0.048*
	ภายในกลุ่ม	394	62.247	0.158		
	รวม	399	64.031			
ทรัพยากรด้านการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	5	0.064	0.013	0.347	0.884
	ภายในกลุ่ม	394	14.583	0.037		
	รวม	399	14.648			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	5	0.823	0.165	3.437	0.005**
	ภายในกลุ่ม	394	18.862	0.048		
	รวม	399	19.685			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 **ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตาราง 22 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม(โดยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากร

ท่องเที่ยว มศว.) แยกตามอาชีพ พบว่าอาชีพของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอาชีพของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรด้านการบริการไม่แตกต่างกัน แต่อาชีพของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม มหกรรม / เทศกาล และทรัพยากรด้านกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 23 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม (โดยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว มศว.) แยกตามรายได้

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P-value
ทรัพยากรธรรมชาติ	ระหว่างกลุ่ม	4	0.397	0.099	1.847	0.119
	ภายในกลุ่ม	395	21.207	0.054		
	รวม	399	21.604			
ทรัพยากรประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม	ระหว่างกลุ่ม	4	0.766	0.191	1.167	0.325
	ภายในกลุ่ม	395	64.820	0.164		
	รวม	399	65.586			
มหกรรม / เทศกาล	ระหว่างกลุ่ม	4	0.850	0.212	0.889	0.470
	ภายในกลุ่ม	395	94.400	0.239		
	รวม	399	95.250			
ทรัพยากรด้านกิจกรรม	ระหว่างกลุ่ม	4	0.794	0.199	1.240	0.293
	ภายในกลุ่ม	395	63.237	0.160		
	รวม	399	64.031			
ทรัพยากรด้านการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	4	0.036	0.009	0.245	0.913
	ภายในกลุ่ม	395	14.611	0.037		
	รวม	399	14.648			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	0.126	0.031	0.634	0.639
	ภายในกลุ่ม	395	19.559	0.050		
	รวม	399	09.685			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตาราง 23 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม(โดยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว มศว)แยกตามรายได้ พบว่ารายได้ของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ารายได้ของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม มหกรรม / เทศกาล ทรัพยากรด้านกิจกรรมและทรัพยากรด้านการบริการไม่แตกต่างกัน

ตาราง 24 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม (โดยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว มศว) แยกตามภูมิภาคที่อาศัยอยู่

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P-value
ทรัพยากรธรรมชาติ	ระหว่างกลุ่ม	5	0.243	0.049	0.896	0.484
	ภายในกลุ่ม	394	21.361	0.054		
	รวม	399	21.604			
ทรัพยากรประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม	ระหว่างกลุ่ม	5	0.958	0.192	1.168	0.324
	ภายในกลุ่ม	394	64.628	0.164		
	รวม	399	65.586			
มหกรรม / เทศกาล	ระหว่างกลุ่ม	5	0.699	0.140	0.583	0.713
	ภายในกลุ่ม	394	94.551	0.240		
	รวม	399	95.250			
ทรัพยากรด้านกิจกรรม	ระหว่างกลุ่ม	5	2.109	0.422	2.684	0.021*
	ภายในกลุ่ม	394	61.922	0.157		
	รวม	399	64.031			
ทรัพยากรด้านการบริการ	ระหว่างกลุ่ม	5	0.119	0.024	0.645	0.666
	ภายในกลุ่ม	394	14.529	0.037		
	รวม	399	14.648			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	5	0.392	0.078	1.599	0.159
	ภายในกลุ่ม	394	19.293	0.049		
	รวม	399	19.685			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตาราง 24 การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม (โดยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว มศว) แยกตามภูมิภาคที่อาศัยอยู่ พบว่าภูมิภาคที่อาศัยอยู่ ของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าภูมิภาคที่อาศัยอยู่ของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม มหกรรม / เทศกาล และทรัพยากรด้านการบริการไม่แตกต่างกัน แต่ภูมิภาคที่อาศัยอยู่ของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในทรัพยากรด้านกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ขั้นตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เสนอต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี

มาตรการ	แนวทางการดำเนินงาน
ด้านพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการบริการ	<p>1.ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์บริเวณโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม ให้มีความสวยงาม เป็นธรรมชาติ โดยตกแต่งด้วยต้นไม้ดอกไม้ ดูแลเรื่องความสะอาดของพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ</p> <p>2.พัฒนา ปรับปรุง ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานให้พร้อมต่อการรองรับนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็น</p> <p>2.1 ถนน ควรมีการปรับปรุงซ่อมแซมผิวการจราจร ขยายช่องทางการจราจร เพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุ</p> <p>2.2 การคมนาคมขนส่ง ควรมีการจัดประมูลระบบรถโดยสารประจำทาง เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม เป็นการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวให้มากขึ้นในกรณีที่นักท่องเที่ยวไม่มีรถส่วนตัว</p> <p>2.3 โครงข่ายโทรศัพท์สาธารณะ ควรมีเพิ่มจำนวนตู้โทรศัพท์สาธารณะในหลาย ๆ จุด และซ่อมแซมตู้ที่ชำรุด เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว</p> <p>2.4 ป้ายบอกทาง ควรมีการจัดทำป้ายในหลาย ๆ จุดให้มากกว่า</p>

	<p>นี้ และตั้งในตำแหน่งที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกในการเดินทางมา</p> <p>2.5 ป้ายสื่อความหมาย ควรจัดทำให้มีความชัดเจน ชัดเจน หรือจัดทำใหม่ด้วยวัสดุที่คงทนต่อสภาพอากาศและมีความกลมกลืนกับสิ่งแวดล้อม</p> <p>2.6 ระบบไฟฟ้า เพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในเวลากลางคืน ควรมีการติดตั้งหลอดไฟตามทางเดินทั่วบริเวณโครงการ และซ่อมแซมหลอดที่ชำรุด ควรมีการใช้ระบบพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อประหยัดพลังงาน</p> <p>2.7 การรองรับขยะ ควรมีระบบกำจัดของเสีย การแปรสภาพสิ่งที่ใช้แล้วให้กลับมาใช้ได้ อีก ลดปริมาณของเสีย ถึงขยะควรมีปริมาณที่เพียงพอในหลาย ๆ จุดและมีความกลมกลืนกับธรรมชาติ ไม่ควรปล่อยให้ขยะล้นออกมาสร้างความไม่สวยงามแก่พื้นที่</p> <p>2.8 ห้องน้ำ – ห้องสุขา ควรมีการดูแลรักษาความสะอาด ตกแต่งให้สวยงาม และซ่อมแซมส่วนที่ชำรุด และคำนึงถึงปริมาณที่เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยว จัดการให้มีระบบบำบัดน้ำเสีย ก่อนปล่อยลงสู่สาธารณะ</p> <p>2.9 อาคาร / สิ่งปลูกสร้าง ควรมีการจัดสร้างให้มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่น</p> <p>2.10 ร้านค้าสวัสดิการ ควรเพิ่มรายการอาหารให้มีความหลากหลายและเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว อาหารถูกสุขลักษณะอนามัย โดยเฉพาะอาหารพื้นบ้านที่ขึ้นชื่อของภูมิภาค</p> <p>2.11 ร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก ควรเป็นสินค้าที่ขึ้นชื่อของพื้นที่และภูมิภาค เป็นแหล่งรวบรวมภูมิปัญญาชาวบ้านและควรมีการคิดค้นของที่ระลึกขึ้นมาเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้นึกถึงโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ตลอด</p> <p>2.12 ศาลาพักผ่อน ควรมีการจัดการทำความสะอาดและมีเก้าอี้สำหรับนั่งพัก และเพิ่มจำนวนศาลาตามจุดต่าง ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ใช้พักผ่อน</p>
--	---

<p>ด้านพัฒนากิจกรรม ทางการท่องเที่ยว</p>	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้นักท่องเที่ยวได้ทำระหว่างเดินทางท่องเที่ยว มีเจ้าหน้าที่คอยดูแลกิจกรรมทางการท่องเที่ยวและให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จัดอบรม สัมมนา ให้แก่นักท่องเที่ยวและบุคลากรของรัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
<p>ด้านความปลอดภัย</p>	<ol style="list-style-type: none"> จัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวและจุดล่อแหลมที่อาจเกิดอันตรายกับนักท่องเที่ยว ตลอด 24 ชม. จัดให้มีหน่วยปฐมพยาบาลเบื้องต้นบนพื้นที่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว
<p>ด้านการบริหารจัดการ</p>	<ol style="list-style-type: none"> ปรับปรุงข้อมูลการท่องเที่ยวให้ทันสมัย และจัดให้มีบริการแผ่นพับข้อมูล ณ จุดที่นักท่องเที่ยวเข้าถึงง่ายและเรียกได้ในระบบอินเทอร์เน็ต ทำการประชาสัมพันธ์สถานที่ให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้นโดยผ่านสื่อต่าง ๆ ทั่วประเทศเพื่อดึงนักท่องเที่ยวจากต่างถิ่นให้มาเที่ยวมากขึ้น ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในท้องถิ่นให้มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้กลมกลืนกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ให้โอกาสประชาชนในระดับท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ และเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ ของการวางแผนการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความรู้สึกห่วงใยในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถขององค์กรในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งในส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น กำหนดมาตรฐานของสิ่งก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบสาธารณูปโภคภายในพื้นที่ ดำเนินการจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบนำมาปรับปรุงระบบการบริหารจัดการและพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับการสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวโดยสามารถสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.1 ความมุ่งหมาย ขอบเขตการศึกษา และวิธีการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. เพื่อตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวที่น่าสนใจในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการนำไปพัฒนา วางแผน ปรับปรุงการท่องเที่ยวทางด้านกายภาพ ด้านการบริหารและเป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. **ขอบเขตพื้นที่ที่ศึกษา** ได้แก่ โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้
 - 1.1 แบบตรวจสอบทรัพยากร (สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มศว)
 - 1.2 แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

1.3 การทดสอบสมมติฐานที่ใช้ในการวิจัย

1.4 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาใช้บริการในบริเวณโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฝอยลม จังหวัดอุดรธานี ในเดือนตุลาคม พ.ศ.2548 ซึ่งมีจำนวนประมาณ 19,783 คน (อ้างแล้ว)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวบริเวณโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฝอยลม ในช่วงระยะเวลา 1 เดือน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามหลักการคำนวณของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane.1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น เท่ากับ ร้อยละ 95 ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ไม่เกินร้อยละ 5 ของจำนวนตัวอย่าง หรือนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อ มีขนาดประชากร 19,783 คน จากการคำนวณจะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 392.07 คน แต่ในการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณโดยรวบรวมข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยวแล้วนำมาจัดทำแบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว แบบสอบถามและการทดสอบสมมติฐานของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฝอยลม จังหวัดอุดรธานี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1. การตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว

เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ ตรวจสอบว่า ในพื้นที่ท่องเที่ยวมีอะไรเป็นจุดเด่นที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ โดยมีการตรวจสอบในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (โดยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวของสถาบันการพัฒนการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มศว)

- 1.1 ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
- 1.2 ทรัพยากรประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม อุทยานประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์ อาหารพื้นบ้าน
- 1.3 มหกรรม / เทศกาล การแข่งขันกีฬา
- 1.4 ทรัพยากรกิจกรรม นันทนาการ

1.5 ทรัพยากรบริการ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 2. แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถามแบบที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น เพื่อศึกษาหาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แบ่งเป็น 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิภาคที่อาศัยอยู่ ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดระดับมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี (โดยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว มศว) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 31 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะจากการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี มีลักษณะเป็นแบบแจกแจงความถี่ จำนวน 1 ข้อ

ขั้นตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานเกี่ยวกับมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว

1. เพศที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
2. อายุที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
3. ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน
4. อาชีพที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

5.รายได้ที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

6.ภูมิภาคที่อาศัยอยู่ที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

สมมติฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

1.เพศที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

2.อายุที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

3.ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

4.อาชีพที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

5.รายได้ที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

6.ภูมิภาคที่อาศัยอยู่ที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

ขั้นตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผลวิจัยจากขั้นตอนที่ 1 – 3 นำมาเป็นข้อมูลในการวางแผน และเสนอแนวทาง โดยกำหนดเป็นมาตรการและแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้ ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการบริการ ด้านการพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัย และด้านการบริหารจัดการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยเริ่มเก็บตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2548 ถึง วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2548 โดยแจกแบบสอบถามไปทั้งสิ้น 600 ฉบับ ได้รับคืนมีข้อความสมบูรณ์จำนวน 400 ฉบับ

สรุปผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ผลการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว

จากแบบตรวจสอบทรัพยากรทำให้ทราบว่าโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี มีจุดเด่นสำคัญ ดังนี้

1.1 ทรัพยากรธรรมชาติ

1.1.1 น้ำตกธารงาม

เป็นน้ำตกขนาดเล็กที่มีความสวยงาม บริเวณโดยรอบมีพันธุ์ไม้หลากหลายชนิด ปริมาณน้ำในน้ำตกจะมีน้ำไหลมากในช่วงฤดูฝน นักท่องเที่ยวส่วนมากจะเดินทางมาในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์

1.1.2 สวนรวมพรรณไม้ป่า 60 พรรษามหาราชา

เป็นสถานที่สำหรับเก็บรวบรวมพันธุ์ไม้ เป็นสวนที่ตกแต่งอย่างสวยงาม ด้วยไม้ดอกและไม้ประดับ ใช้เป็นที่สำหรับนั่งพักผ่อนหย่อนใจ

1.1.3 จุดชมวิว

เป็นจุดที่สามารถมองเห็นตัวจังหวัดอุดรธานี เป็นจุดที่สวยงามที่สุดของโครงการฯ นักท่องเที่ยวทุกคนจะมาที่จุดชมวิวเพราะอากาศดีมาก

1.1.4 เส้นทางศึกษาธรรมชาติ

เป็นเส้นทางเดินเพื่อนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาและสัมผัสกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิด ซึ่งได้รับความรู้เกี่ยวกับพืชพรรณชนิดต่าง ๆ โดยเจ้าหน้าที่ผู้มีความรู้และประสบการณ์ ส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวที่เป็นนักเรียน นักศึกษาที่ต้องการศึกษาธรรมชาติ

1.1.5 สัตว์ป่า

ระหว่างนักท่องเที่ยวเดินชมเส้นทางศึกษาธรรมชาติ อาจมีโอกาสดูได้เห็นสัตว์ป่าชนิดต่าง ๆ

1.2 ทรัพยากรประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม

1.2.1 พิพิธภัณฑสถานภูฝอยลม

เป็นอาคารแสดงวิวัฒนาการต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบความรู้ เพื่อเข้าใจวิวัฒนาการของสัตว์โลก ทรัพยากรป่าไม้ และภายในพิพิธภัณฑสถานจัดแสดงฟอสซิลของสัตว์ชนิดต่าง ๆ

1.2.2 อุทยานล้านปีภูฝอยลม

เป็นพื้นที่จัดแสดงไดโนเสาร์ในยุคต่าง ๆ ซึ่งมีขนาดเท่าตัวจริง มีคำบรรยายพร้อมเสียงประกอบ

1.2.3 วิถีชีวิตชุมชน

ชุมชนโดยรอบนั้นมีวิถีชีวิตที่น่าสนใจ ด้วยความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย พึ่งพาตนเอง

1.2.4 อาหารพื้นบ้าน

เป็นอาหารที่หาได้ง่ายในบริเวณพื้นที่ เป็นอาหารที่สะท้อนถึงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

1.3 มหกรรม / เทศกาล

1.3.1 ประเพณีฟุตบอลถ้วยลอยลมคลับ

เป็นประเพณีที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี ประมาณช่วงเดือนสิงหาคม เป็นการแข่งขันกัน ภายในหมู่บ้านบริเวณใกล้เคียงถ้วยลอยลม เพื่อเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีที่ดีต่อกัน

1.3.2 โครงการคืนความสะอาดให้ถ้วยลอยลม

เป็นโครงการที่จัดขึ้นเพื่อเชิญบุคคลต่าง ๆ มาช่วยกันทำความสะอาดบริเวณพื้นที่ให้สะอาด สวยงาม เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีในการรักษาธรรมชาติ

1.4 ทรัพยากรด้านกิจกรรม

ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับความรู้ความเพลิดเพลินไปกับธรรมชาติ และเข้าใจถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลอย่างใกล้ชิด

1.5 ทรัพยากรด้านการบริการ

เป็นการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็น โครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค

ขั้นตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศถ้วยลอยลม จังหวัดอุดรธานี โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยายเพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 1.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 คน

ด้านเพศ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง

ด้านอายุ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี รองลงมาคืออายุ 25-34 ปี อายุ 35-44 ปี อายุต่ำกว่า 15 ปี และ อายุ 45 ปีขึ้นไป ตามลำดับ

ด้านระดับการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาคือระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และระดับสูงกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ

ด้านอาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักเรียนหรือนักศึกษา รองลงมาคือรับราชการ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทหรือรับจ้างทั่วไป ประกอบธุรกิจส่วนตัว พ่อบ้านหรือแม่บ้าน และประกอบอาชีพอื่น ๆ ตามลำดับ

ด้านรายได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ ต่ำกว่า 10,000 บาท รองลงมาคือ รายได้ 10,001 - 20,000 บาท รายได้ 20,001 - 30,000 บาท รายได้ 30,001 - 40,000 บาท และรายได้ มากกว่า 40,000 บาท ตามลำดับ

ด้านภูมิภาคที่อาศัยอยู่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาคือภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพฯ) กรุงเทพฯ ภาคใต้ ภาคเหนือ ภาคตะวันตก และไม่มีผู้ตอบ แบบสอบถามที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออก

ตอนที่ 1.2 มุมเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวใน โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูผอยลม จังหวัดอุดรธานี พบว่า

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความเห็นเกี่ยวกับมุมเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวโดยรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก

นักท่องเที่ยวมีความความคิดเห็นมุมเหตุจูงใจด้านกายภาพและจิตวิทยาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับความสำคัญในการจูงใจในระดับมากคือ ต้องการผ่อนคลายความ ตึงเครียดจากการทำงาน/ศึกษาเล่าเรียน ต้องการออกจากสิ่งแวดล้อมเดิม ๆ ที่จำเจ ความประทับใจจาก ประสบการณ์การท่องเที่ยวครั้งที่ผ่านๆ มา และมีทัศนคติที่ดีต่อสถานที่ท่องเที่ยว

มุมเหตุจูงใจด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มี ระดับความสำคัญในการจูงใจในระดับมากคือ ต้องการความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว ต้องการมีส่วนร่วม พบปะสังสรรค์กับเพื่อน และต้องการพบปะและทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่ ยกเว้นมีรายได้หรือเงินออม เพิ่มขึ้นที่มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

มุมเหตุจูงใจด้านวัฒนธรรมและการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับความสำคัญในการจูงใจในระดับมากคือ ต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับชีวิต ต้องการ ศึกษาวิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรมของคนต่างถิ่น ต้องการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว และต้องการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

และมุมเหตุจูงใจด้านปัจจัยผลักดันอื่น ๆ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มี ความพึงพอใจในระดับมาก คือต้องการการสนับสนุนนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล ได้รับข้อมูล

เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวมากเพียงพอ ระยะเวลาในการท่องเที่ยวมีน้อยและมีเวลาว่างจากการทำงาน/ศึกษาเล่าเรียน

ตอนที่ 1.3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฝอยลม จังหวัดอุดรธานี (โดยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว มศว) พบว่า

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม มหกรรม / เทศกาล ทรัพยากรด้านกิจกรรม มีความพึงพอใจในระดับมาก ส่วนทรัพยากรด้านการบริการมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจด้านทรัพยากรธรรมชาติโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดคือน้ำตกธารงาม และจุดชมวิว ความพึงพอใจในระดับมากคือ สัตว์ป่า สวนรวมพรรณไม้ป่า 60 พรรษามหาราชนิ และ เส้นทางการศึกษาธรรมชาติ (เดินป่า) ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดคือพิพิธภัณฑ์ล้านปีฝอยลมและอุทยานล้านปีฝอยลม ระดับปานกลางคือวิถีชุมชนบริเวณฝอยลม และอาหารพื้นบ้าน ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมหกรรมเทศกาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดคือประเพณีฟุตบอลฝอยลม และโครงการคืนความสะอาดให้ฝอยลม ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจทรัพยากรด้านกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดคือกิจกรรม ดูนก กิจกรรมการศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมเดินป่า กิจกรรมถ่ายภาพและบันทึกวิดีโอ กิจกรรมการศึกษาและเที่ยวถ้ากิจกรรมการศึกษาท่องเที่ยว และกิจกรรมรอบกองไฟ ตามลำดับ

นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจทรัพยากรด้านการบริการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความพึงพอใจในระดับปานกลางคือบ้านพัก เต็นท์ ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว ป้ายบอกทาง เขียวชนแควมั้ง การคมนาคม ป้ายสื่อความหมายและการรองรับขยะ ความพึงพอใจในระดับปานกลางคือศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP และของที่ระลึก ร้านค้าสวัสดิการ และ การรักษาความปลอดภัย ส่วนความพึงพอใจในระดับน้อยคือ ห้องน้ำ / ห้องสุขา และ โทรศัพท์สาธารณะ ตามลำดับ

ตอนที่ 1.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่าปัญหาและข้อเสนอที่นักท่องเที่ยวประสบในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม มีดังนี้

ปัญหาที่นักท่องเที่ยวประสบในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี พบว่า 1.เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ 2.ร้านค้า ร้านอาหารมีจำนวนน้อยและปิดให้บริการเร็ว 3.การเดินทางไม่สะดวก 4.ห้องน้ำ / ห้องสุขาน้อย สกปรกและชำรุด 5.ถังขยะน้อย ทำให้บริเวณแหล่งท่องเที่ยวไม่สะอาด และส่วนมากเป็นขยะประเภท เศษแก้ว 6.ป้ายบอกทางและสัญลักษณ์ไม่ชัดเจน 7.ขาดความปลอดภัยเนื่องจากแสงสว่างบริเวณทางเดินไม่เพียงพอในตอนกลางคืน 8.การประชาสัมพันธ์ไม่เพียงพอ 9.น้ำไม่สะอาด 10.ซุ่มที่พักมีจำนวนน้อย 11.โทรศัพท์สาธารณะมีจำนวนน้อย และชำรุดตามลำดับ

ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม พบว่า นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อยากให้มี 1.เจ้าหน้าที่ประจำจุดต่าง ๆ เพื่อให้ข้อมูลและแนะนำเส้นทาง 2.อยากให้มีรถโดยสารประจำทางให้บริการ 3.อยากให้เพิ่มการประชาสัมพันธ์โครงการ 4.มีกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เช่นจักรยานเสือภูเขาชมวิว 5.อยากให้เพิ่มร้านค้า ขยายเวลาให้บริการและประเภทสินค้าให้มากขึ้น เช่นอาหารพื้นบ้าน 6.อยากให้เพิ่มสวนสัตว์เพื่อเป็นจุดท่องเที่ยวให้มากขึ้น 7.อยากให้ปลูกพืชที่มีผลเพื่อให้อาหารแก่นก ตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอ้างอิง เพื่อทดสอบสมมติฐานและสรุปผลอ้างอิงไปยังประชากร

สมมติฐานเกี่ยวกับมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว

3.1 การเปรียบเทียบมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมแยกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศแตกต่างกันมีมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

การทดสอบความแตกต่างกันระหว่างเพศกับมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว พบว่า เพศของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การทดสอบความแตกต่างกันระหว่างภูมิภาคที่อาศัยอยู่กับมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว พบว่า ภูมิภาคที่อาศัยอยู่ที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวมีความเห็นต่อมูลเหตุจูงใจด้านกายภาพและจิตวิทยา ด้านเศรษฐกิจและสังคม และด้านปัจจัยผลักดันอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น และมูลเหตุจูงใจด้าน วัฒนธรรมและการศึกษา ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3.2 การเปรียบเทียบความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูผอยลมนแยกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์

สมมติฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 1 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศแตกต่างกันมีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูผอยลมน จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

การทดสอบความแตกต่างกันระหว่างเพศกับความพึงพอใจในการท่องเที่ยว พบว่า เพศของ นักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม ทรัพยากรด้านกิจกรรมและทรัพยากรด้านการบริการไม่แตกต่างกัน แต่เพศของนักท่องเที่ยวที่ แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในมหรรรรม / เทศกาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01

สมมติฐานที่ 2 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุแตกต่างกันมีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูผอยลมน จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

การทดสอบความแตกต่างกันระหว่างอายุกับความพึงพอใจในการท่องเที่ยว พบว่า อายุของ นักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในทรัพยากรธรรมชาติ มหรรรรม / เทศกาล ทรัพยากรด้านกิจกรรมและทรัพยากรด้านการบริการไม่แตกต่างกัน แต่เพศของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมี ความเห็นต่อความพึงพอใจในทรัพยากรประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจในการท่องเที่ยว ในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูผอยลมน จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

การทดสอบความแตกต่างกันระหว่างระดับการศึกษากับความพึงพอใจในการท่องเที่ยว พบว่าระดับ การศึกษาของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากร ประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม มหรรรรม / เทศกาล ทรัพยากรด้านกิจกรรมและทรัพยากรด้านการบริการไม่ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

การทดสอบความแตกต่างกันระหว่างอาชีพกับความพึงพอใจในการท่องเที่ยว พบว่า อาชีพของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรด้านการบริการไม่แตกต่างกัน แต่อาชีพของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในทรัพยากรประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม มหกรรม / เทศกาล และทรัพยากรด้านกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 5 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้แตกต่างกันมีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

การทดสอบความแตกต่างกันระหว่างรายได้กับความพึงพอใจในการท่องเที่ยว พบว่า รายได้ของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม มหกรรม / เทศกาล ทรัพยากรด้านกิจกรรมและทรัพยากรด้านการบริการไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีภูมิภาคที่อาศัยอยู่แตกต่างกันมีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฝอยลม จังหวัดอุดรธานี แตกต่างกัน

การทดสอบความแตกต่างกันระหว่างภูมิภาคที่อาศัยอยู่กับความพึงพอใจในการท่องเที่ยว พบว่า ภูมิภาคที่อาศัยอยู่ ของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม มหกรรม / เทศกาล และทรัพยากรด้านการบริการไม่แตกต่างกัน แต่เพศของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในทรัพยากรด้านกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ขั้นตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฝอยลม จังหวัดอุดรธานี ต่อองค์การที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ด้านพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการบริการ

ควรปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์บริเวณโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฝอยลมให้มีความสวยงาม เป็นธรรมชาติ โดยตกแต่งด้วยต้นไม้ ดอกไม้ ดูแลเรื่องความสะดวกสบายของพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ พัฒนาระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานให้พร้อมต่อการรองรับนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็น ถนนที่ลาดยางอย่างดี ป้ายบอกทาง และป้ายสื่อความหมายที่ซ่อมแซมอยู่เสมอ ระบบไฟฟ้า

น้ำประปา ห้องน้ำ / ห้องสุขาควรดูแลเรื่องความสะดวก โทรศัพทสาธาณะไม่ควรปล่อยให้ชำรุด และควรมีปริมาณเพียงพอ การคมนาคมขนส่งควรมีการจัดระบบรถโดยสาร การรองรับขยะควรมีประสิทธิภาพ ร้านค้าสวัสดิการ ร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก ควรมีของจำหน่ายให้เพียงพอต่อปริมาณนักท่องเที่ยว

ด้านพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยว

ส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้นักท่องเที่ยวได้ทำระหว่างเดินทางท่องเที่ยวโดยมีเจ้าหน้าที่คอยดูแลให้ความรู้อย่างใกล้ชิด

ด้านความปลอดภัย

ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยและหน่วยปฐมพยาบาลในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวและจุดล่อแหลมที่อาจเกิดอันตรายกับนักท่องเที่ยว และระหว่างการทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

ด้านการบริหารจัดการ

ควรมีการประชุมสัมพันธ์การท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องด้วยข้อมูล และเครื่องมือที่ทันสมัย มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมและการดำเนินงานต่าง ๆ และที่สำคัญควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การอภิปรายผล

ผลจากการวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายผลตามความมุ่งหมายของการศึกษาและสมมติฐานของการศึกษาได้ดังนี้

ขั้นตอนที่1 การอภิปรายผลจากแบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว

โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ความเป็นธรรมชาติสูง เหมาะกับนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีจุดเด่นสำคัญ ดังนี้

1.1 ทรัพยากรธรรมชาติ

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้เข้ามามีบทบาทสำคัญมากต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวนั้นต้องการความสงบ หลีกหนีจากความวุ่นวายในเมืองหลวง ต้องการสัมผัสกับธรรมชาติโดยตรง โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานีนั้นสามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างลงตัว เพราะมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม และหลากหลาย อาทิ เช่น น้ำตกธารงามมีความสวยงามเป็นธรรมชาติ จุดชมวิวที่สามารถมองเห็นความสวยงามโดยรอบและมองเห็นตัวเมืองอุดรธานีได้ สวรรวมพรรณไม้ป่า 60 พรรษามหาราชนี ที่รวบรวมพรรณไม้ป่าและไม้ดอกสวยงามไว้มากมาย เส้นทางศึกษาธรรมชาติที่นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสกับธรรมชาติได้โดยตรง และ

สัตว์ป่าที่นักท่องเที่ยวจะได้เห็นในระหว่างเดินชมธรรมชาติ แต่เมื่อเทียบกับเมื่อก่อนแล้ว โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฝอยลม มีความเป็นธรรมชาติที่สมบูรณ์มาก แต่ปัจจุบันมีการปลูกสร้าง และพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้สภาพธรรมชาติมีความเสื่อมถอยลงไป วัดได้จากไคเลนที่ชื่อฝอยลม ซึ่งปัจจุบันไม่มีให้เห็นอีกแล้วในพื้นที่โครงการ ฯ ฉะนั้นเราจึงควรร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อจะได้มีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามให้ชนรุ่นหลังสืบต่อไป

1.2 ทรัพยากรประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม

โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฝอยลม จังหวัดอุดรธานี นอกจากจะโดดเด่นความเป็นธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์แล้ว ยังโดดเด่นด้วยประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมด้วย พิพิธภัณฑสถานปฏิภนฝอยลม และอุทยานล้านปีภูฝอยลม ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้เกี่ยวกับวิวัฒนาการต่าง ๆ ของสัตว์โลก ประวัติศาสตร์ของภาคอีสาน และทรัพยากรป่าไม้ เหมาะกับนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักผ่อน และได้รับความรู้ควบคู่กันไป แล้วยังมีวิถีชีวิตชุมชน อาหารพื้นบ้านที่น่าสนใจ และได้เรียนรู้ถึงการดำเนินชีวิตของชาวอีสานอย่างแท้จริง

1.3 มหกรรม / เทศกาล

โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฝอยลม จังหวัดอุดรธานีนั้นมีโครงการที่จัดทำเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่สังคม นอกเหนือจากการเดินทางท่องเที่ยว คือประเพณีฟุตบอลฝอยลมคลับ และโครงการคืนความสะอาดให้ภูฝอยลม ซึ่งจะทำให้ชุมชน และนักท่องเที่ยวเกิดความสัมพันธ์อันดี และสามัคคีกัน

1.4 ทรัพยากรด้านกิจกรรม

นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวนอกจากจะได้ชื่นชมความงามตามธรรมชาติแล้วยังสามารถมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโครงการฯ ได้จัดไว้ให้พร้อมเจ้าหน้าที่ดูแลและให้ความรู้อย่างใกล้ชิด ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมเดินป่าที่ได้ชื่นชมกับธรรมชาติซึ่งมีศักยภาพค่อนข้างสูงในการให้บริการนักท่องเที่ยว กิจกรรมดูนก กิจกรรมรอบกองไฟ กิจกรรมดูท้องฟ้าและดาราศาสตร์ก็ได้ความรู้ในอีกด้าน

1.5 ทรัพยากรด้านการบริการ

เป็นการบริการสั่งอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็น โครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค เช่น ถนน ห้องน้ำ / ห้องสุขา บ้านพัก ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ร้านค้าสวัสดิการ ร้านขายของที่ระลึก ป้ายบอกทาง ป้ายสื่อความหมาย เป็นต้น ซึ่งการบริการดังกล่าวบางอย่างควรได้รับการปรับปรุง เช่น ถนนทางมาที่มีบางช่วงขรุขระ ห้องน้ำไม่สะอาด โทรศัพท์สาธารณะมีน้อยและชำรุด ร้านค้าสวัสดิการมีอาหารจำหน่ายน้อย เป็นต้น

ขั้นตอนที่2 การอภิปรายผลจากแบบสอบถาม

ตอนที่1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฝอยลม จังหวัดอุดรธานี

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 15 – 24 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นนักเรียน นักศึกษา มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะจังหวัดอุดรธานี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพฑูรย์ ปานทอง (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำจังหวัดเพชรบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย เป็นเพศชาย และหญิงจำนวนใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่มีอายุ 15 – 24 ปี มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี เป็นนักเรียนนักศึกษา และอาศัยอยู่ในเขตภาคตะวันตก

ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่คือจังหวัดอุดรธานี ซึ่งสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยวและใช้เวลาไม่นานเพียง 40 กิโลเมตรจากตัวเมือง และเป็นสถานที่ที่วัยรุ่นชอบมา ซึ่งตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฝอยลมว่าเพื่อส่งเสริมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นอันเป็นการสร้างสร้างแรงงาน และกระจายรายได้สู่ชนบท เพื่อเป็นแหล่งรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสธรรมชาติได้อย่างสะดวกสบายในราคาประหยัด

ตอนที่ 2 มุมเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฝอยลม จังหวัดอุดรธานี

มุมเหตุจูงใจการท่องเที่ยวทุกปัจจัย ได้แก่ มุมเหตุจูงใจด้านกายภาพและจิตวิทยา ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านวัฒนธรรมและการศึกษาและด้านปัจจัยผลักดันอื่น ๆ มีความสำคัญมากต่อการตัดสินใจเลือกเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว เมื่อพิจารณาแล้ว พบว่า นักท่องเที่ยวมีความความคิดเห็นมุมเหตุจูงใจโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยรายด้านได้แก่ มุมเหตุจูงใจด้านกายภาพและจิตวิทยา ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านวัฒนธรรมและการศึกษา ด้านปัจจัยผลักดันอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิคม ประเมโท (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมและปัจจัยจูงใจนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานี พบว่า ปัจจัยจูงใจให้เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานี คือความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ต้องการศึกษาศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และโบราณคดี มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นไปตามทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช . 2539) ซึ่งได้กล่าวถึงไว้ว่า แรงจูงใจในการท่องเที่ยว การเดินทางและท่องเที่ยวอันนั้นเกิดจากความต้องการและความรู้สึกภายในของแต่ละบุคคลที่ได้รับการกระตุ้น ได้แก่ ต้องการผ่อนคลายความตึงเครียดจากการ

ทำงาน / ศึกษาเล่าเรียน เป็นมูลเหตุในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวมากที่สุด รองลงมาคือต้องการออกจากสิ่งแวดล้อมเดิม ๆ ที่จำเจ ความประทับใจจากประสบการณ์การท่องเที่ยวครั้งที่ผ่านมาและมีทัศนคติที่ดีต่อสถานที่ท่องเที่ยว ต้องการความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว ต้องการมีส่วนร่วมพบปะสังสรรค์กับเพื่อน ต้องการพบปะและทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่ ต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับชีวิต ต้องการศึกษาวีถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรมของคนต่างถิ่น ต้องการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ต้องการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต้องการการสนับสนุนนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวมากเพียงพอ ระยะเวลาในการท่องเที่ยวมีน้อย ทำให้มาท่องเที่ยวที่นี่ได้เพราะแหล่งท่องเที่ยวไม่กว้างนักทำให้ท่องเที่ยวได้ในเวลาแคว้นเดียวและมีเวลาว่างจากการทำงาน/ศึกษาเล่าเรียน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อกลับพบว่า มูลเหตุเรื่องการมีรายได้หรือเงินออมเพิ่มขึ้นนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าแรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับเรื่องการเงินเท่าใดนัก เพราะการมาท่องเที่ยวที่มีค่าใช้จ่ายไม่มากนัก ดังนั้นผู้มีรายได้น้อยหรือรายได้ และเงินออมไม่ได้เพิ่มขึ้นก็สามารถที่จะมาท่องเที่ยวได้

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี

ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรทางวัฒนธรรม มหกรรม / เทศกาลและทรัพยากรด้านกิจกรรม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทรัพยากรด้านการบริการความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน และรายข้อ อาจเป็นไปได้ว่า

ด้านทรัพยากรธรรมชาติ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร สามารถ (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจและพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยว อาจเป็นเพราะว่า โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี มีความงดงามตามธรรมชาติมาก ไม่ว่าจะเป็นน้ำตกธารงามที่เหมาะสำหรับเล่นน้ำคลายร้อน พักผ่อนหย่อนใจ จุดชมวิวที่สามารถมองเห็นตัวเมืองได้ มีความร่มรื่น อากาศสดชื่นเย็นสบาย ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากที่สุด สวรรวมพรรณไม้ป่า 60 พรรษามหาราชาณี ซึ่งรวมพรรณไม้ดอกไม้ประดับที่สวยงาม มีศูนย์เพาะชำกล้าไม้ ที่สามารถเดินชมความงามและนั่งพักผ่อนหย่อนใจได้ เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ (เดินป่า) จะมีเจ้าหน้าที่วิทยากรนำทางเพื่อให้ความรู้ ชมพืชพรรณ สัตว์ป่าต่าง ๆ ทำให้ได้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลินควบคู่กันไป

ด้านทรัพยากรประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจพร ทองไชย (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมและความพึงพอใจการท่องเที่ยว จังหวัดพระนครศรีอยุธยาของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละประเภท ซึ่งได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม เทศกาลงาน / ประเพณี และกิจกรรมต่าง ๆ อยู่ในระดับพอใจมาก อาจเป็นเพราะว่าโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี มีแหล่งศึกษาทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นพิพิธภัณฑ์ล้านปีภูฝอยลม ซึ่งเก็บรวบรวมฟอสซิลของสัตว์ต่าง ๆ เช่น หอย กระดุกไดโนเสาร์ เหมาะสำหรับการศึกษาประวัติศาสตร์เป็นอย่างมาก อุทยานล้านปีภูฝอยลม จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาแหล่งกำเนิดของสัตว์และยุคต่าง ๆ ของไดโนเสาร์ วิถีชีวิตชุมชนชนบทบริเวณภูฝอยลมซึ่งทำให้ทราบถึงความเป็นอยู่ ลักษณะการประกอบอาชีพ อาหารพื้นบ้านของชาวอีสานก็เป็นที่รู้กันว่าอร่อยและแปลกพิสดาร เช่น ส้มตำ ปลาเผา ไก่ย่าง ไช้ผัดแดง แมลงต่าง ๆ

ด้านมหกรรม / เทศกาล นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจพร ทองไชย (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมและความพึงพอใจการท่องเที่ยว จังหวัดพระนครศรีอยุธยาของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละประเภท ซึ่งได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม เทศกาลงาน / ประเพณี และกิจกรรมต่าง ๆ อยู่ในระดับพอใจมาก อาจเป็นเพราะว่าโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี มีประเพณีการแข่งขันฟุตบอลที่จัดขึ้นในช่วงเดือนสิงหาคมของทุกปี เพื่อเชื่อมสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีความสนุกสนาน และโครงการคืนความสะอาดให้ภูฝอยลม เป็นการทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาดมากขึ้น โดยการทำสาธารณประโยชน์ร่วมกัน

ด้านทรัพยากรกิจกรรม นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจักรพงษ์ ธรรมพงษ์วร (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรม นันทนาการของรีสอร์ต ในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่าความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อด้านการจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยรวมอยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็นระดับปานกลางและที่มากที่สุด อาจเป็นเพราะว่าโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี มีกิจกรรมที่น่าสนใจให้ทำหลากหลายไม่ว่าจะเป็นการดูนก เดินป่า ศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์ กิจกรรมรอบกองไฟ เป็นต้น ล้วนแต่เป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยวซึ่งสามารถติดต่อเจ้าหน้าที่ได้โดยตรง

ด้านทรัพยากรบริการ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับปานกลางอาจเป็นเพราะว่าโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี มีการคมนาคมที่ไม่ค่อยสะดวกนักเนื่องจากไม่มีรถประจำทาง ต้องใช้รถส่วนตัวเท่านั้น บ้านพักก็มีจำนวนจำกัดและก็ไม่ได้มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากมายอะไรมีข้อจำกัด เมื่อถึงหน้าเทศกาลทำให้บ้านพักไม่เพียงพอต่อความต้องการ เต็นท์พักแรมทางเจ้าหน้าที่มีให้เช่า แต่ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะนำมาเองเพื่อชื่นชมกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิด เขวชนแคมป์มีเจ้าหน้าที่จัดให้หรือจะขอใช้พื้นที่จัดทำก็ได้ ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยวเนื่องจากเจ้าหน้าที่มีน้อย อาจไม่ได้อยู่ประจำที่ ศูนย์จึงต้องโทรศัพท์แจ้งก่อนล่วงหน้า เพราะเจ้าหน้าที่ถูกดึงไปทำหน้าที่ต่าง ๆ ป้ายบอกทางและป้ายสื่อความหมาย บางป้ายไม่ชัดเจน ชำรุด มีไม่เพียงพอ ห้องน้ำไม่ค่อยสะอาดเท่าที่ควร และน้ำไม่สะอาด การรักษาความปลอดภัยมีเจ้าหน้าที่ประจำทางเข้า แต่ไม่มีตามจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ โทรศัพท์สาธารณะมีไม่เพียงพอต่อความต้องการและชำรุด ร้านค้าสวัสดิการมีอาหารจำหน่ายน้อย ศูนย์จำหน่ายสินค้ามีสินค้าจำหน่ายน้อย การรองรับขยะมีไม่เพียงพอบางจุดขยะล้นออกมา และไม่ได้ออกแบบให้สวยงามกลมกลืนกับธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับความสำคัญของความพึงพอใจ เรื่อง ความสำคัญต่อผู้รับบริการ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2539 : 21 – 22) กล่าวว่าพฤติกรรมหรือการแสดงความรู้สึกที่ดีทัศนคติที่ดี รวมถึงอารมณ์ความรู้สึกที่ดีใด ๆ ของมนุษย์ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์เป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้น เช่น ระบบสาธารณูปโภค อาคารสิ่งปลูกสร้าง ประเพณี วัฒนธรรมและรวมถึงการบริการเพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่ บริการที่พัก ห้องน้ำ / สุขา ร้านขายอาหาร เป็นต้น

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว

ปัญหาที่นักท่องเที่ยวประสบในระหว่างการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมพบว่า ปัญหาที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประสบคือ

- 1.เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ เป็นเพราะว่าทางโครงการ ฯ ได้รับงบประมาณในการพัฒนาน้อยซึ่งทำให้งบในการจ้างเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่แต่ละคนนั้นต้องทำหลายหน้าที่ จึงอาจทำให้การบริการนักท่องเที่ยวไม่ทั่วถึงและล่าช้าไปบ้าง
- 2.ร้านค้าสวัสดิการมีจำนวนน้อยและปิดให้บริการเร็ว เนื่องจากบางวันมีนักท่องเที่ยวน้อยหรือนอกเหนือจากช่วงเทศกาล ทำให้มีการจำหน่ายอาหารไม่มากและส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวเป็นคนในพื้นที่ซึ่งรับประทังมาจากบ้านแล้วหรือนำอาหารมารับประทานเอง
- 3.การเดินทางไม่สะดวก เนื่องจากไม่มีรถโดยสารประจำทางให้บริการ ต้องใช้พาหนะส่วนตัวเท่านั้นหรือไม่ก็เช่ารถมาจากตัวเมือง เพราะที่นี้ไม่มีรถสัมปทานรถโดยสารอาจเป็นเพราะความไม่คุ้มระหว่างค่าสัมปทานกับรายรับจากค่าโดยสาร

4. ห้องน้ำ / ห้องสุขา น้อย สกปรกและชำรุด เนื่องจากงบประมาณมีน้อยและไม่ได้เน้นความสวยงามมากนักเนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวเป็นแบบธรรมชาติจึงก่อสร้างอย่างง่าย ๆ และพนักงานทำความสะอาดมีน้อยจึงทำให้สกปรกและชำรุดไปบ้าง

5. งบประมาณน้อย ทำให้บริเวณท่องเที่ยวไม่สะอาด และส่วนมากเป็นขยะประเภท เศษแก้ว เนื่องจากเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดมีน้อย การดูแลเลยไม่ทั่วถึง จึงต้องเป็นความร่วมมือของนักท่องเที่ยวเองด้วยที่ต้องช่วยกันรักษาความสะอาด

6. ป้ายบอกทางและป้ายสื่อความหมายไม่ชัดเจน เนื่องจากความเก่า และความไม่ต่อเนื่อง ป้ายบอกทางมีจำนวนน้อย อาจทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาไม่ถูกต้อง

7. ขาดความปลอดภัยเนื่องจากแสงสว่างบริเวณทางเดินไม่เพียงพอในตอนกลางคืน อาจเป็นเพราะต้องการประหยัดไฟในตอนกลางคืนในส่วนที่ไม่จำเป็น แต่หากมีนักท่องเที่ยวพักอยู่ควรเพิ่มแสงไฟให้มากขึ้นตามจุดต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวจะสัญจรผ่านเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

8. การประชาสัมพันธ์ไม่เพียงพอ เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอในการจ้างสื่อโฆษณา ทำแผ่นพับแจกนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวยังไม่รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวอย่างแพร่หลาย

9. น้ำไม่สะอาด เนื่องจากเป็นน้ำบาดาลจึงทำให้มีสีเหลือง มีตะกอน

10. ชุ่มที่พักรถมีจำนวนน้อย อาจเป็นเพราะเรื่องของงบประมาณและเรื่องของปริมาณนักท่องเที่ยวที่จะมาใช้ และนักท่องเที่ยวชอบที่จะนั่งพักผ่อนได้ร่มไม้มากกว่า

11. โทรศัพท์สาธารณะมีจำนวนน้อย และชำรุด เนื่องจากการขอหมายเลขโทรศัพท์จากองค์การโทรศัพท์จะต้องดูเรื่องความจำเป็นและปริมาณผู้ใช้ด้วย

ข้อเสนอของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผุ่ยผอยลม พบว่า 1. อยากให้มีเจ้าหน้าที่ประจำจุดต่าง ๆ เพื่อให้ข้อมูลและแนะนำเส้นทาง ดูแลเรื่องความปลอดภัย 2. อยากให้มีรถโดยสารประจำทางให้บริการหากไม่มีพาหนะส่วนตัวจะทำให้การเดินทางลำบาก 3. อยากให้เพิ่มการประชาสัมพันธ์โครงการเพราะนักท่องเที่ยวบางคนหรือต่างถิ่นไม่ทราบว่าที่นี่มีแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ 4. อยากให้เพิ่มกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มากขึ้น เช่น จักรยานเสือภูเขาชมวิว จะได้มีสิ่งดึงดูดมากขึ้น 5. อยากให้เพิ่มร้านค้า ขยายเวลาให้บริการและประเภทสินค้าให้มากขึ้น เช่น อาหารพื้นบ้าน 6. อยากให้เพิ่มสวนสัตว์เพื่อเป็นจุดท่องเที่ยวให้มากขึ้น 7. อยากให้ปลูกพืชที่มีผลเพื่อให้อาหารแก่นกเพราะในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผุ่ยผอยลมมีปริมาณนกค่อนข้างมากและหลายชนิด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพฑูรย์ ปานทอง (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำจังหวัดเพชรบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวมีความเห็นให้มีการ

ปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวมากที่สุด คือ ที่จอดรถและสิ่งอำนวยความสะดวก รองลงมาคือ ห้องน้ำสุขา ถนน / เส้นทางลงชายหาดและทางเลียบบชายหาด และการเก็บขยะ ตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์กับมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูผอยลม จังหวัดอุดรธานี

ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์กับมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูผอยลม จังหวัดอุดรธานี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิภาคที่อาศัยอยู่ สามารถอภิปรายผลของความแตกต่างได้ดังนี้

1 การทดสอบความแตกต่างกันระหว่างเพศกับมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว พบว่า เพศของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูผอยลม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากว่าไม่ว่าเพศไหน ก็มีความต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเป็นธรรมชาติเหมือนกัน

2 การทดสอบความแตกต่างกันระหว่างอายุกับมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว พบว่า อายุที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวมีความเห็นต่อมูลเหตุจูงใจด้านกายภาพและจิตวิทยา และด้านปัจจัยผลักดันอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นมูลเหตุจูงใจด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมูลเหตุจูงใจด้านวัฒนธรรมและการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เนื่องจาก ไม่ว่าจะอายุเท่าไรก็สามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้ แต่หากอายุน้อยหรือมากเกินไปก็จำเป็นต้องมีคนคอยดูแลอย่างใกล้ชิด ส่วนมูลเหตุจูงใจด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่แตกต่างกันนั้นอาจเพราะว่านักท่องเที่ยวที่อายุน้อยนั้นไม่มีความเครียดเรื่องภาวะเศรษฐกิจและสังคมว่าจะเป็นเช่นไรเพราะเป็นวัยที่ไม่มีการต้องให้รับผิดชอบ

3 การทดสอบความแตกต่างกันระหว่างระดับการศึกษากับมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวมีความเห็นต่อมูลเหตุจูงใจด้านกายภาพและจิตวิทยาและด้านปัจจัยผลักดันอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันเนื่องจากไม่ว่าจะมีการศึกษาระดับใดก็สามารถเดินทางท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลินได้ยกเว้นมูลเหตุจูงใจด้านเศรษฐกิจ และสังคมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมูลเหตุจูงใจด้านวัฒนธรรม และการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เนื่องจากเนื่องจากระดับการศึกษาที่แตกต่างกันทำให้ความต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับแหล่ง

ท่องเที่ยวไม่เหมือนกัน บางคนอาจมาเที่ยวเพื่อต้องการผ่อนคลายเท่านั้นแต่บางคนต้องการศึกษาหาความรู้ใส่ตัวระหว่างการท่องเที่ยวด้วย

4 การทดสอบความแตกต่างกันระหว่างอาชีพกับมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวมีความเห็นต่อมูลเหตุจูงใจด้านกายภาพ และจิตวิทยา ด้านเศรษฐกิจ และสังคม และด้านปัจจัยผลักดันอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากไม่ว่าจะอาชีพใด ๆ ก็ต้องการการผ่อนคลายและชอบที่จะท่องเที่ยวแหล่งที่เป็นธรรมชาติเช่นกัน ยกเว้น มูลเหตุจูงใจด้านวัฒนธรรม และการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เนื่องจากอาชีพบางอาชีพต้องการแสวงหาความรู้ใส่ตัวตลอดเวลา

5 การทดสอบความแตกต่างกันระหว่างรายได้กับมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว พบว่า รายได้ที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวมีความเห็นต่อมูลเหตุจูงใจด้านกายภาพ และจิตวิทยา และด้านปัจจัยผลักดันอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากไม่ว่าจะรายได้เท่าไรก็มีความชื่นชอบในแหล่งท่องเที่ยวเหมือนกันยกเว้น มูลเหตุจูงใจด้านเศรษฐกิจและสังคม และด้านวัฒนธรรมและการศึกษาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากคนที่มีรายได้น้อยยอมส่งผลกระทบต่อการเดินทางท่องเที่ยวเพราะไม่สามารถใช้จ่ายอย่างสุขุ่ยสุ่ยรายได้ และไม่มีเวลาจำเป็นต้องแสวงหาความรู้มากมายนัก

6 การทดสอบความแตกต่างกันระหว่างภูมิภาคที่อาศัยอยู่กับมูลเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว พบว่า ภูมิภาคที่อาศัยอยู่ที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวมีความเห็นต่อมูลเหตุจูงใจด้านกายภาพและจิตวิทยา ด้านเศรษฐกิจและสังคม และด้านปัจจัยผลักดันอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากไม่ว่านักท่องเที่ยวจะเดินทางมาจากที่ไหนก็ตามก็ล้วนแล้วแต่มีความชื่นชอบในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และต้องการการพักผ่อนหย่อนใจเหมือนกันยกเว้น และมูลเหตุจูงใจด้านวัฒนธรรมและการศึกษา ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่มาจากต่างถิ่นในภูมิภาคที่ต่างกันย่อมมีความสนใจที่จะเรียนรู้ในวัฒนธรรมที่ตนไม่คุ้นเคย ต้องการหาประสบการณ์ใหม่ ๆ รู้จักชีวิตความเป็นอยู่ของคนต่างถิ่น

ขั้นตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์กับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูผอยลม จังหวัดอุดรธานี

ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์กับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูผอยลม จังหวัดอุดรธานี

จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และภูมิภาคที่อาศัยอยู่ สามารถอภิปรายผลของความแตกต่างได้ดังนี้

1 การทดสอบความแตกต่างกันระหว่างเพศกับความพึงพอใจในการท่องเที่ยว พบว่า เพศของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม ทรัพยากรด้านกิจกรรมและทรัพยากรด้านการบริการไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัลลิกา เกื้อปัญญา (2545 : บทคัดย่อ) เรื่องความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว หมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง พบว่า เพศที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว หมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งไม่แตกต่างกัน แต่เพศของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในมหรรรรม / เทศกาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวนีย์ กันทะแสน (2545 : บทคัดย่อ) เรื่องความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาหมู่บ้านร่วมมิตร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย พบว่า เพศที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการสภาพแวดล้อมและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวแตกต่างกัน

2 การทดสอบความแตกต่างกันระหว่างอายุกับความพึงพอใจในการท่องเที่ยว พบว่า อายุของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน มีความเห็นต่อความพึงพอใจในทรัพยากรธรรมชาติ มหรรรรม / เทศกาล ทรัพยากรด้านกิจกรรมและทรัพยากรด้านการบริการไม่แตกต่างกัน แต่อายุของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในทรัพยากรประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัลลิกา เกื้อปัญญา (2545 : บทคัดย่อ) เรื่องความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว หมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง พบว่า อายุที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว หมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งแตกต่างกัน

3 การทดสอบความแตกต่างกันระหว่างระดับการศึกษากับความพึงพอใจในการท่องเที่ยว พบว่า ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม มหรรรรม / เทศกาล ทรัพยากรด้านกิจกรรมและทรัพยากรด้านการบริการไม่แตกต่างกัน ซึ่งตรงกันข้ามกับงานวิจัยของ ศศิธร สามารถ (2545 : บทคัดย่อ) เรื่องความพึงพอใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวไทยในจังหวัดกระบี่ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อสถานที่ท่องเที่ยวแตกต่างกัน

4 การทดสอบความแตกต่างกันระหว่างอาชีพกับความพึงพอใจในการท่องเที่ยว พบว่า อาชีพของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรด้านการบริการไม่แตกต่างกัน แต่อาชีพของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในทรัพยากรประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม มหกรรม / เทศกาล และทรัพยากรด้านกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัลลิกา เกื้อปัญญา (2545 : บทคัดย่อ) เรื่องความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว หมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว หมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งแตกต่างกัน

5 การทดสอบความแตกต่างกันระหว่างรายได้กับความพึงพอใจในการท่องเที่ยว พบว่า รายได้ของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม มหกรรม / เทศกาล ทรัพยากรด้านกิจกรรมและทรัพยากรด้านการบริการไม่แตกต่างกัน

6 การทดสอบความแตกต่างกันระหว่างภูมิภาคที่อาศัยอยู่กับความพึงพอใจในการท่องเที่ยว พบว่า ภูมิภาคที่อาศัยอยู่ ของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม มหกรรม / เทศกาล และทรัพยากรด้านการบริการไม่แตกต่างกัน แต่ภูมิภาคที่อาศัยอยู่ของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อความพึงพอใจในทรัพยากรด้านกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัลลิกา เกื้อปัญญา (2545 : บทคัดย่อ) เรื่องความคาดหวัง และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว หมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง พบว่า ภูมิภาคที่อาศัยอยู่ของนักท่องเที่ยวแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว หมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัย

ผลจากการวิจัยทำให้ทราบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ตัดสินใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี เพราะภูฝอยลมเป็นสถานที่ที่มีความเป็นธรรมชาติสูง เป็นศูนย์ศึกษาธรรมชาติที่ดีแห่งหนึ่งเป็นที่รู้จักของชาวอุดรธานี และละแวกใกล้เคียงเป็นอย่างดี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นั้นมีความต้องการมาชื่นชมกับธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็น น้ำตกธารงาม จุดชมวิวกที่สวยงาม และมีอากาศที่บริสุทธิ์ ร่มรื่น โดยนักท่องเที่ยวที่มานั้นส่วนมากมีความต้องการการพักผ่อนคลายความตึงเครียดจากการทำงาน / ศึกษาเล่าเรียน มีความรู้สึกที่ดีต่อสถานที่ท่องเที่ยว ส่วนมากจะมากับเพื่อนและครอบครัวเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เพราะมีกิจกรรมต่าง ๆ ให้ได้ทำร่วมกัน เนื่องจาก

สภาวะทางเศรษฐกิจหรือความตึงเครียดจากเรื่องต่าง ๆ ทำให้ผู้คนหันมาสนใจในการท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความเป็นธรรมชาติมากขึ้น ทำให้ทางจังหวัดอุดรธานีได้พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณูปโภคเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึง และได้รับความสะดวกสบาย นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูผายลม จังหวัดอุดรธานี แต่ก็มีนักท่องเที่ยวบางส่วนที่ประสบปัญหาจากการเดินทางมาท่องเที่ยวดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรปรับปรุงแก้ไขเพื่อสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวในระดับที่สูงขึ้น โดยทางภาครัฐควรสนับสนุนเรื่องของงบประมาณในการนำมาพัฒนา ปรับปรุงทางด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และการบริการ ด้านพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัย และด้านการบริหารจัดการ นอกจากนี้จะมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่ดีแล้ว ยังต้องมีการประชาสัมพันธ์อย่างเข้มแข็งอีกด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับกระแสด้านความต้องการของนักท่องเที่ยวในด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และทำให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสืบต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำการสำรวจและเก็บข้อมูลแบบสอบถามในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เนื่องจากมีเวลาในการเก็บข้อมูลจำกัด ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ครอบคลุม จึงอยากเสนอให้ผู้วิจัยท่านอื่นทำการสำรวจตลอดทั้งปี และทำแบบสอบถามเพิ่มเติมจากเดิมสำรวจแก่นักท่องเที่ยวชาวไทยเท่านั้น ควรทำแบบสอบถามสำรวจเจ้าหน้าที่ หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน และครอบคลุมทั้งหมด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ฉบับภาษาไทย

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2547) *สรุปแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. กองวางแผนโครงการ.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2548). *สถิติการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี. กongsติติและวิจัย*. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย..
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. คณะวิทยาการจัดการ. (2545). *การจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ*. (2545). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยฯ.
- โครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม อำเภอหนองแสง จังหวัดอุดรธานี. (2548). *สถิตินักท่องเที่ยว* (เดือนมกราคม 2546 – เดือนมีนาคม 2548). กongsติตินักท่องเที่ยวโครงการฯ.
- จักรพงษ์ ธรรมพงษ์จร.(2547). *ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดกิจกรรมนันทนาการของรีสอร์ท ในจังหวัดกาญจนบุรี*. ปริญญาณิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ) . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ฉลองศรี พิมลสมพงศ์.(2544). *การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชวลิต เหล่ารุ่งกาญจน์.(2538). *ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการให้บริการของธนาคารกรุงเทพ จำกัด(มหาชน) สาขาเฉพาะกรณีสาขาท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี*. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชัชวาล เมืองประพันธ์.(2543). *สถิติพื้นฐานพร้อมตัวอย่างการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม Minitab SpssและSas*. พิมพ์ครั้งที่5. จังหวัดขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ชุมพล งามผ่องใส.(2531). *การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*. โครงการวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ.(2537). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ต๋อย ชุมสาย , มล. และณิปปันท์ พรหมโยธี.(2527). *ปฐมบทวิชาการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ทักษิณา นิมลรัตน์.(2533,กุมภาพันธ์-พฤษภาคม). “ความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity) : แนวคิดและข้อจำกัดของการใช้.” *จุลสารการท่องเที่ยว* 1.
- นิคม จารุมณี.(2544). *การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ไอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.

- นิคม ปะเมโท.(2543). *พฤติกรรมและปัจจัยจูงใจนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานี*.
วิทยานิพนธ์ บธ.ม.(บริหารธุรกิจ).มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ถ่ายเอกสาร.
- เบญจพร ทองไชย.(2548). *พฤติกรรมและความพึงพอใจ การท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยาของนักท่องเที่ยวชาวไทย*. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประมุข เจียมสถิตย์.(2547). *ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมนันทนาการด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติปางสีดา จังหวัดสระแก้ว*.ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปริทัศน์ ตริอินทอง.(2546). *ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม : กรณีศึกษา ทำอาภาศยานนานาชาติ จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ บข.ม. (การบัญชี). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูรย์ ปานทอง.(2546). *ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภราเดช พยัคฆ์เขียว. (2525). *การวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว*. จุลสารการท่องเที่ยว 3. (เมษายน).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.(2539). *จิตวิทยาการบริการ*. พิมพ์ครั้งที่ 3.นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มัลลิกา เกื้อปัญญา.(2542). *ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในการท่องเที่ยว หมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- วชิราภรณ์ โลหะชาละ.(2545). *ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในการเลือกใช้บริการที่พักในจังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณพร วณิชชานุกร.(2540). *การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์*. (เอกสารประกอบคำสอน). กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.ถ่ายเอกสาร.
- วิมลลักษณ์ วีระพันธุ์.(2545). *ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อความสามารถในการรองรับ*

- ทางกายภาพ :กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่.วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- วิยะดา เสรีวิชัยสวัสดิ์.(2545). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการบริการของธุรกิจนำเที่ยวทางเรือล่องแม่น้ำโขง : กรณีศึกษาแม่ฮ่องสอนทัวร์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ศรัญญา วรากุลวิทย์.(2545) .ปฐมนิเทศอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา วาสูกวี.
- ศศิธร สามารถ.(2545).ความพึงพอใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดกระบี่. สารนิพนธ์.บธ.ม.(บริหารธุรกิจ).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริ ฮามสุโพธิ์.(2545). สังคมวิทยาการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์.(2546). การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ : บริษัท ธรรมสาร จำกัด. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ . (2541). คู่มือพัฒนาและออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยฯ.
- สันติ ชูดิษฐา.(2526). การพัฒนาการท่องเที่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. จุลสารการท่องเที่ยว1. (สิงหาคม).
- สุรเชษฐ์ เศษฐมาส.(2543). การจัดการการท่องเที่ยวธรรมชาติแบบยั่งยืน. (เอกสารประกอบคำสอน). อุบลราชธานี. คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. อัดสำเนา.
- เสริมสกุล เสรีกิจ.(2547). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดภูเก็ต. ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสาวนีย์ กันทะแสน.(2545). ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการท่องเที่ยว : กรณีศึกษา หมู่บ้านร่วมมิตร อำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- เสรี วังส์ไพจิตร.(2530,มกราคม). “ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและปีการท่องเที่ยว 2530,” จุลสารการท่องเที่ยว. 6(1) : 2-3.

- หทัยรัตน์ วัฒนพฤกษ์.(2545). *ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวทางธรรมชาติของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา โทบุญ.(2534). *ระดับความพึงพอใจของผู้มารับบริการงานทะเบียนราษฎรสำนักทะเบียน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม*. มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุดมศักดิ์ แนวจิตร.(2544). *ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีอุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- อุษณีย์ ศรีภูมิ.(2544). *ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวทัศนศึกษาในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า*. รายงานการวิจัยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. บธ.ม. (บริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ฉบับภาษาอังกฤษ

- Ceballos ; & Lascurain,H.(1998). *The Future of Ecotourism*. *Mexico Journal*.
- Good, Carter V.(1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York : McGraw Hill.
- Morse, Nancy C.(1955). *Satisfaction in the White Collar Job*. Michigan : University of Michigan.
- O'Reilly; A.M. (1983). "Tourism Carrying Capacity: concept and Issues." *Tourism Management*.
- Pearce, D.G. ; & R.M. Kirk. (1984). *Carrying Capacities for Coastal Tourism*. Industry and Environment.
- Porter, Lyman W. ; & Lawler, Edward E.(1975) *Behavior in Organization*. New York: McGraw-Hill.Inc.
- The Ecotourism Society.(1991). *The Ecotourism Society's Definition*. The Ecotourism Society Newsletter.
- Vroom,V.H.(1964). *Work and Motivation*. New York : John Wiley & son.
- Wolman BB. (1973). *Dictionary of Behavior Science*.New York : Vay Norstand Renhold Company.

Yamane,Taro.(1973). *Statistics : An Introductory Analysis*. 2nded. New York : Harper and Row.

อินเทอร์เน็ต

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2549). *ไลเคน ฝอยลม*. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2549, จาก http://www.deqp.go.th/info/wrapper_openContent.

ห้างหุ้นส่วนจำกัด เว็บไซต์ทัวร์ไทย ดอทคอม. (2549) *แผนที่จังหวัดอุดรธานี*. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2549, จาก http://www.thaitour.com/province/udon_thani/index_t.shtml.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
ตารางการตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว

1. รายการทรัพยากรธรรมชาติ

1. ทรัพยากรธรรมชาติ	ชื่อและลักษณะ	อยู่ที่ไหนในหมู่บ้าน	จะเข้าถึงได้อย่างไร	ใครใช้ประโยชน์อยู่	มีบริการนักท่องเที่ยวไหม	ข้อมูลนักท่องเที่ยวใคร/มาจากไหน	จะติดต่อใคร ชื่อผู้ที่ติดต่อสถานที่โทรศัพท์/โทรสาร (แฟกซ์)
1.1 ภูมิทัศน์และภูมิอากาศ : หาด ถ้ำ ปะการัง เกาะ เขา ที่ราบสูง ภูเขาไฟ อุณหภูมิ ชายฝั่ง ทะเล ลม ฯลฯ							
1.2 พืช : ป่า ไร่ เขา สวน ผลไม้ ฟาร์ม ต้นไม้ ดอกไม้ ทุ่งหญ้า สมุนไพร ความ หลากหลายทางชีวภาพ สวน ครัว ป่าชายเลน ป่าเขตร้อน ฯลฯ							
1.3 สัตว์ : นก สัตว์บก สัตว์น้ำ สัตว์ใกล้สูญพันธุ์ แมลงสัตว์ป่า สัตว์เลี้ยง ปศุสัตว์ สัตว์ครึ่งบก ครึ่งน้ำ ฯลฯ							
1.4 น้ำ : ลำธาร แม่น้ำ คู่งน้ำ น้ำตก ทะเลสาบ น้ำพุร้อน บึง หนอง มหาสมุทร ทะเล หิมะ ฝน น้ำแข็ง อ่างเก็บน้ำ เขื่อน คลอง ลำห้วย ฯลฯ							

2. รายการทรัพยากรประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม

1. ทรัพยากรประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม	ชื่อและ ลักษณะ	ที่ตั้ง (แผนที่)	การเข้าถึง	ผู้ใช้ ประโยชน์	บริการ นักท่องเที่ยว	ข้อมูลนัก ท่องเที่ยว	จะติดต่อใคร ชื่อผู้ที่จะติดต่อ สถานที่ โทรศัพท์/โทรสาร (แฟกซ์)
2.1 มรดกวัฒนธรรม : ปราสาท ป้อม ที่เกิดคนสำคัญ อุทยาน ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ หมู่บ้าน วัฒนธรรมพื้นบ้าน พิพิธภัณฑ อนุสาวรีย์ ยุคก่อนและยุค ประวัติศาสตร์ ศูนย์ข้อมูล ศูนย์ วัฒนธรรม สนามรบ ถนนโบราณ ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม ฯลฯ							
2.2 มรดกด้านศาสนา : โบสถ์ วิหาร สุเหร่า โบสถ์คริสต์ วัด สุสาน เมรุ ศาสน สถาน ปราสาทขอม เจดีย์ ปรางค์ พระพุทธรูปปรางค์ต่าง ๆ สมัยต่าง ๆ สถาปัตยกรรมด้านศาสนา จิตผานั่ง ประติมากรรม ไบเบิล พระไตรปิฎก กุระอ่าน							
2.3 ศิลปชาติพันธุ์ : ชนกลุ่มน้อย ชาวเขา คนพื้นเมือง การฟ้อนรำ ดนตรี ภาษาถิ่น อาหาร เครื่องดื่ม ทัศนกรรม บ้านเรือน อุตสาหกรรมครัวเรือน รายการทีวี การแสดง ขนยธรรมเนียม ประเพณี							

3. รายการทรัพยากร มหกรรม / เทศกาล

มหกรรม / เทศกาล	ชื่อและแสดงเหตุการณ์	ที่ตั้ง (แผนที่)	วันที่	ประเภทกิจกรรม	จำนวนผู้เข้าร่วม	คุณสมบัติผู้เข้าร่วม	สถานที่ติดต่อ โทรศัพท์/โทรสาร (แฟกซ์)
3.1 มหกรรม : เฟสติวล ดนตรี ชนิดต่าง ๆ แจ๊ส ป๊อป การแสดงตัวละคร เต็นรำ บัลเลต์ ลิเก หนังใหญ่ หุ่นกระบอก มหกรรมผลไม้ เหล้า งานแสดงสินค้า							
3.2 การแข่งขันกีฬา : กอล์ฟ เทนนิส ฟุตบอล มวย ระดับโลก กีฬา ถ้วย คิงส์คัพ การแข่งขัน ม้าโชว์ ประกวดสุนัข แข่งรถ แข่งจักรยาน การแข่งเรือ ฯลฯ							
3.3 งานแสดงสินค้า ธุรกิจ : งานแสดงสินค้า เกษตรกรรม รถยนต์ เรือ อุปกรณ์กีฬา งานประชุม ธุรกิจ ประชุมสมาคมโลก							
3.4 งานแสดงอื่น ๆ : วันชาติ งานฉลองชาวเขา งานฉลองถนนต่าง ๆ ขบวนแห่ มหกรรม แสงวบุญ ประกวด งานแสดงด้านการถ่ายรูป							

4. รายการทรัพยากรด้านกิจกรรม

1. ทรัพยากรกิจกรรม	ชื่อของ ทรัพยากร	ที่ตั้ง (แผนที่)	เวลา เปิด - ปิด	มีฤดูใดบ้าง	ค่าผ่านประตู	ข้อมูลนักท่องเที่ยว	จะติดต่อใคร ชื่อผู้ที่ติดต่อสถานที่ โทรศัพท์/โทรสาร (แฟกซ์)
4.1 กิจกรรมนันทนาการ : สนามเด็กเล่น สนามกอล์ฟ สนามเทนนิส เส้นทางศึกษา ธรรมชาติทางจักรยาน คลอง โตดรัม การวาดรูป การเขียน สนามกรีฑา สระว่ายน้ำ การ พายเรือ แล่นใบ ดำน้ำ ล่อง แพ ล่าสัตว์ ตกปลา ยิงปืน แกะสลัก แพชั่น บ้านจัมพ์ ฯลฯ							
4.2 กิจกรรมด้านบริการ : ชาย ปลีกอุปกรณ์แคมป์ อุปกรณ์ เล่นสกี ทอศิลป์ เสื้อผ้าเฉพาะ เซรามิค แก้ว สินค้าโรงงาน สินค้ามือสอง ละคร ภาพยนตร์ SPA ศูนย์ประชุม การอบ สมุนไพร การนวด การรักษา							
4.3 สิ่งอำนวยความสะดวก : ทัวร์สวนผลไม้ ทัวร์อุทยาน แห่งชาติ ฟาร์ม สวนพฤกษ ชาติ ห้องฟาร์มจำลอง สวนสนุก ทัวร์โรงงาน เขื่อน เขื่อน ท่าเรือ สถานีรถไฟ รถกระเช้า สวนสาธารณะ							

5. รายการทรัพยากรด้านบริการ

5. ทรัพยากรด้านบริการ	ชื่อ/ ประเภท บริการ ลักษณะ	ที่ตั้ง (แผนที่)	Capacity ที่ห้อง ที่คน	ราคาห้อง/ อาหาร	เวลาเปิดทำการ	บริการต่างๆ	จะติดต่อใคร ชื่อผู้ติดต่อสถานที่ โทรศัพท์/โทรสาร (แฟกซ์)
5.1 การขนส่ง : การเข้าถึง ยานพาหนะ เรือ รถไฟ รถยนต์ เครื่องบิน รถทัวร์ สนามบิน ท่าเรือ							
5.2 ที่พักแรม : โรงแรม 2-3-4-5 ดาว Guest Houses, B+B Homestay Farmstay โมเต็ล หอพัก เยาวชนแคมป์							
5.3 การต้อนรับ : ศูนย์ข้อมูล ผู้ที่ โบรชัวร์ ของที่ระลึก อานไกด์ เส้นทางทัวร์ ป้ายบอกทางแผนที่ ไกด์ท้องถิ่น เดินเที่ยวเอง ภาพลักษณ์ของสถานที่ ที่ท่า เจ้าของบ้าน บริษัททัวร์							
5.4 บริการอื่น ๆ : การซ่อมต่าง ๆ ปั้มน้ำมัน ธนาคาร ATM ที่แลก เงิน ตำรวจท่องเที่ยว อุบัติเหตุ ไปรษณีย์ บริการสุขภาพ ไฟฟ้า ประปา ท่อระบายน้ำ โทรศัพท์							

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในโครงการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี

.....

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทำปริญญาโท วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี และปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการนำไปวางแผน ปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานี ให้สามารถตอบสนองความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต

ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 มุมเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี

เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาจากท่านในการตอบคำถามตามความเป็นจริงและครบทุกข้อ ท่านจะไม่มีผลกระทบใด ๆ เกิดขึ้นจากการตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างมาก ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าเพื่อตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ ขอให้ท่านมีความสุขและเพลิดเพลินในการเดินทางท่องเที่ยวครั้งนี้

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือ

นาวิน วิไลเลิศ

นิสิตวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในโครงการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามความเป็นจริง โดยพิจารณาเลือก เพียง
คำตอบเดียว หรือเติมคำลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ

- 1) ชาย 2) หญิง

2. อายุ

- 1) ต่ำกว่า 15 ปี 2) ระหว่าง 15 – 24 ปี
 3) ระหว่าง 25 – 34 ปี 4) ระหว่าง 35 – 44 ปี
 5) 45 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี 2) ปริญญาตรี
 3) สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

- 1) นักเรียน / นักศึกษา 2) รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 3) พนักงานบริษัท / รับจ้างทั่วไป 4) ประกอบธุรกิจส่วนตัว
 5) พ่อบ้าน / แม่บ้าน 6) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. รายได้

- 1) ต่ำกว่า 10,000 บาท 2) 10,001 – 20,000 บาท
 3) 20,001 – 30,000 บาท 4) 30,001 – 40,000 บาท
 5) มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป

6. ภูมิภาคที่อาศัยอยู่

- 1) ภาคเหนือ 2) ภาคใต้
 3) ภาคตะวันออก 4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ(ระบุจังหวัด.....)
 5) ภาคตะวันตก 6) ภาคกลาง(ไม่รวมกรุงเทพ)
 7) กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 มุมเหตุจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว
ในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูผอยลม

7. มุมเหตุจูงใจต่อไปนี้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูผอยลม มากน้อยเพียงใด

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางข้างล่างนี้ ตามความเป็นจริง โดยพิจารณาเลือกเพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อย่อย

มุมเหตุจูงใจในการท่องเที่ยว	ระดับความสำคัญในการจูงใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านกายภาพและจิตวิทยา					
1. ต้องการผ่อนคลายความตึงเครียดจากการทำงาน/ศึกษาเล่าเรียน					
2. ต้องการออกจากสิ่งแวดล้อมเดิมๆที่จำเจ					
3. ความประทับใจจากประสบการณ์การท่องเที่ยวในครั้งที่ผ่านมา					
4. มีทัศนคติที่ดีต่อสถานที่ท่องเที่ยว					
ด้านเศรษฐกิจและสังคม					
1. มีรายได้หรือเงินออมเพิ่มขึ้น					
2. ต้องการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว					
3. ต้องการมีส่วนร่วมพบปะสังสรรค์กับเพื่อน ๆ					
4. ต้องการพบปะและทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่					
ด้านวัฒนธรรมและการศึกษา					
1. ต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับชีวิต					
2. ต้องการศึกษาวีถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรมของคนต่างถิ่น					
3. ต้องการศึกษาค้นหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว					
4. ต้องการศึกษาค้นหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
ด้านปัจจัยผลักดันอื่น ๆ					
1. ต้องการสนับสนุนนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล					
2. ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวมากเพียงพอ					
3. ระยะเวลาในการท่องเที่ยวมีน้อย					
4. มีเวลารว่างจากการทำงาน/ศึกษาเล่าเรียน					

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลม จังหวัด อุตรดิตถ์ (โดยใช้แบบตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว มศว.)

8. ในการเดินทางท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศภูฝอยลมครั้งนี้ ท่านมีความพึงพอใจโดยรวมต่อปัจจัยต่าง ๆ ต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางข้างล่างนี้ ตามความเป็นจริง โดยพิจารณาเลือกเพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อย่อย

ปัจจัยที่พิจารณา	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ทรัพยากรธรรมชาติ					
1. น้ำตกธารงาม					
2. จุดชมวิว					
3. สวนรวมพรรณไม้ป่า 60 พรรษามหาราชนี					
4. เส้นทางศึกษาธรรมชาติ (เดินป่า)					
5. สัตว์ป่า					
ทรัพยากรประวัติศาสตร์ / วัฒนธรรม					
1. พิพิธภัณฑ์ล้านปีภูฝอยลม					
2. อุทยานล้านปีภูฝอยลม					
3. วิถีชีวิตชุมชนบริเวณภูฝอยลม					
4. อาหารพื้นบ้าน					
มหกรรม / เทศกาล					
1. ประเพณีฟุตบอลภูฝอยลมคลับ					
2. โครงการคืนความสะอาดให้ภูฝอยลม					
ทรัพยากรด้านกิจกรรม					
1. กิจกรรมดูนก					
2. กิจกรรมการศึกษาธรรมชาติ					
3. กิจกรรมเดินป่า					
4. กิจกรรมศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์					
5. กิจกรรมศึกษาและเที่ยวถ้ำ					
6. กิจกรรมถ่ายภาพและบันทึกเทปวีดีโอ					
7. กิจกรรมรอบกองไฟ					

ปัจจัยที่พิจารณา	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ทรัพยากรด้านการบริการ					
1. การคมนาคมขนส่ง					
2. บ้านพัก					
3. เติ้นท์					
4. ยาวชนแคมป์					
5. ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว					
6. ป้ายบอกทาง					
7. ป้ายสื่อความหมาย					
8. ห้องน้ำ / ห้องสุขา					
9. การรักษาความปลอดภัย					
10. โทรศัพท์สาธารณะ					
11. ร้านค้าสวัสดิการ					
12. ศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP และของที่ระลึก					
13. การรองรับขยะ					

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในโครงการ

ท่องเที่ยวเชิงนิเวศผุ่อยลุม จังหวัตุตุรธานี

9. ปัญหาที่ท่นประสบในการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผุ่อยลุม จังหวัตุตุรธานี โปรดเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นาวิน วิไลเลิศ
วันเดือนปีเกิด	25 สิงหาคม 2520
สถานที่เกิด	จังหวัดอุบลราชธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	35/36..หมู่.2..ซอยวิชรพล...แขวงท่าแร่ เขตบางเขน...กรุงเทพมหานคร....10220
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ธุรกิจส่วนตัว
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2534	มัธยมศึกษาตอนต้น จาก..โรงเรียนอัสสัมชัญ..จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ.2537	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก..โรงเรียนเบ็ญจมมหาราช..จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ.2541	บริหารธุรกิจบัณฑิต..(บธ.บ.) จาก..มหาวิทยาลัยขอนแก่น...จังหวัดขอนแก่น
พ.ศ.2545	ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ.2548	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต..สาขาการวางแผนและการจัดการ การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ